СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CVIII П'ЯТНИЦЯ, 30 ЛИСТОПАДА 2001 РОКУ ЧИСЛО 48 VOL. CVIII FRIDAY, NOVEMBER 30, 2001 No. 48

1 грудня 1991 року відбувся референдум, який вирішив майбутнє України

Спогади міжнародного спостерігача

Орест Дейчаківський

Десять років тому, 1 грудня 1991 року, я мав нагоду бути присутнім як міжнародний спостерігач на історичному референдумі про Незалежність, який мав вирішити майбутнє України. З усіх моїх поїздок в Україну ця мала найбільше значення для мене, і я вдячний, що мав нагоду бути свідком цього надзвичайно важливого моменту в історії України.

Я вважаю, що 1 грудня 1991 року є такою ж важливою датою, як і 24 серпня 1991-го, тому що люди в Україні тоді рішуче проголосували за свою незалежність. Після цього вже не було сумніву, що „імперії зла", як казав колишній президент Р. Реґен, настав кінець! І так сталося, коли місяць пізніше Радянський Союз перестав існувати.

За місяць до 1 грудня було цікаво відчувати себе частиною того, що відбувалось у Вашінґтоні і спостерігати реакцію офіційних кіл Америки на події в Україні. Адміністрація Джоржа Буша стар. реаґувала дуже обережно, я б навіть сказав, скептично. Але Конґрес реаґував зовсім по-іншому.

У вересні 1991-го, через день після того, як я вернувся з Москви, де був членом американської делеґації на зустрічі ОБСЕ, телефонує мені член Гельсінської комісії (працівником якої я був і досі залишаюсь), конґресмен Дон Ритер і питає мене, чи не було б добре внести резолюцію в Конґресі щодо визнання незалежності України. Я швидко написав проєкт такої резолюції, у якому заклав необхідність визнати незалежну державу і надати їй зі сторони Америки фінансову допомогу. Конґресмен Ритер вніс цю резолюцію на розгляд у Палаті представників, а тодішній голова Гельсінської комісії – сенатор Денис Де Кончіні разом зі сенатором Альфонсом Д'Амато внесли її на розгляд у Сенаті.

Українська громада, особливо УККА, УНІС, Український Народний Союз, „Україна 2000" і „Американці за людські права в Україні" відразу відгукнулись і почали інтенсивно лобіювати членів Конґресу, посилаючи тисячі листів і телефонуючи до конґресменів та сенаторів, щоб підтримати цю резолюцію. Близько ста сенаторів та членів Палати Представників стали спонзорами цієї резолюції, хоча Адміністрація і Державний департамент, мяко кажучи, не ставились до резолюції з ентузіязмом. Але завдяки Гельсінській комісії і активності української діяспори резолюція була успішно схвалена Конґресом.

Виступаючи у Капітолії півроку пізніше, у травні 1992-го, перший Президент України Леонід Кравчук від імені всіх громадян України подякував Конґресові за цю резолюцію. Він сказав, що без силь-

(Закінчення на стор. 23)

В листопаді 1991 року на Хрещатику, головній вулиці Києва.

Американські вчені клонували перший людський ембріон

ВАШІНҐТОН. – Учені з американського штату Масачусетс повідомили 25 листопада, що створили перший клонований ембріон людини для терапевтичних цілей. Це – перший крок на шляху до виробництва ембріональних клітин, які можна буде використовувати для лікування діябету, раку, серцево-судинних хвороб.

Повідомлення про те, що американським вченим вперше вдалося клонувати ембріон людини, спричинило бурхливу неґативну реакцію у світі.

З різким засудженням експерименту виступив президент Дж. Буш та провідні політичні діячі Америки, як республіканці, так і демократи. Президент знову ясно дав зрозуміти, що він категорично проти будь-якого виду клонування зародка людини. Тим часом у Конґресі США тривають дебати щодо заборони клонування.

Так само категорично засудив експеримент, як некорисний та морально неприйнятний Ватикан.

Автори експерименту – спеціялісти приватної американської компанії „Адвансед сел текноло-джі" (Advanced Cell Technologies) зазначають, що їхньою метою є не створення людини шляхом клонування, а можливість у майбутньому вилучати з ембріона клітини, які можуть стати найважливішою основою для лікування рака, діябету та інших тяжких захворювань.

Представники компанії заявили, що історичний експеримент підтвердив попередні припущення про можливість перепрограмування клітин людського організму.

Американське законодавство забороняє експерименти з генної інженерії, пов'язаної з людиною, у державних ляболаторіях. Проте Advanced Cell Technology є приватною компанією, на яку не поширюються ці заборони.

З клонованих ембріонів учені хочуть виділити стовбурові клітини, використання яких обіцяє значний поступ у лікуванні багатьох важких недуг, як, наприклад, хвороби Паркінсона чи цукрового діябету. Згідно з інформацією самої фірми, клоновані ембріони не було ізольовано, і їм дали змогу розростися в багатоклітинне ґроно.

Проти таких наукових експериментів виступає покищо більшість країн світу та вчених. Хоч не доведено, що з одержаних клонів можна виростити людину, речник кабінету Президента США Арі Флайшер звернувся до Сенату з наполегливим проханням підтримати вже проголосований Конґресом закон про заборону клонування людини в США. Науковці ж запевняють, що світ перебуває лише на порозі справді широкої дискусії щодо клонування ембріонів людини.

12 грудня США почнуть застосування санкцій проти України, якщо не буде прийнято закон про лазерні диски

КИЇВ. – Перший заступник голови Верховної Ради Віктор Медведчук повідомив 27 листопада, що початок процедури застосування санкцій Сполученими Штатами Америки у разі неврегулювання Україною питання виробництва, експорту та імпорту лазерних дисків розпочнеться 12 грудня. Голосування щодо проєкту закону „Про державне реґулювання виробництва, експорту, імпорту дисків для лазерних систем зчитування" має відбутися 29 листопада, а наступний день, коли Верховна Рада проводитиме голосування – це вже 13 грудня, тому депутати поставлені в жорсткі рамки.

Тимчасом Верховна Рада 27 листопада у першому читанні розглянула проєкт закону про державне реґулювання виробництва, експорту, імпорту дисків для лазерних систем, внесений Кабінетом Міністрів і визначений Президентом України, як невідкладний. Представляючи проєкт у парляменті, міністер освіти і науки Василь Кремень сказав, що цей законопроєкт відповідає національним інтересам України. Він зауважив, що застосування санкцій до України з боку США призведе до втрат в металурґійній галузі, хемічній промисловості, до втрати 40 тисяч робочих місць та більше 150 млн. грн. доходів до державного бюджету, а самі підприємства втратять 670 млн. грн. Прийняття закону дозволить леґалізувати виробництво лазерних дисків. Водночас, народні депутати Михайло Павловський та Володимир Чекалін 27 листопада внесли на розгляд парляменту альтернативний проєкт закону.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Число нелеґальних міґрантів зросло в кілька разів

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – За останні півроку число нелеґальних міґрантів з країн Центральної Азії, яких затримують правоохоронці Дніпропетровська, зросло в кілька разів. Щодня на місцевому летовищі виявляють приблизно 25 осіб з фальшивими документами. 27 листопада, за даними правоохоронців, оформлення фальшивих документів – дуже прибутковий бізнес, схема якого проста: зі своєї країни нелеґали виїжджають за списками абітурієнтів. На летовищі їх зустрічають українські громадяни, які при затриманні запевняють правоохоронців, що вони є представниками навчальних закладів. Їхнє завдання – супроводжувати міґранта до місця призначення. Прикордонники кажуть, що майже всі нелеґали користуються однаковою „леґендою" – мовляв, пашпорт та квиток дав батько, він же наказав вступити до українського інституту, щоправда, не сказав, до якого саме. Для громадян Афганістану, Пакистану та Індії потрапити до списків абітурієнтів – це найпростіший спосіб леґально виїхати зі своєї країни. Одначе Україна для них - лише зупинка під час переїзду до Західньої Европи, але, за підрахунками фахівців, близько 30 відсотків намагаються таки залишитися в Україні.

В Україні 24 листопада – День пам'яті жертв голоду і політичних репресій

КИЇВ. – Згідно з указом Президента, цей день відзначають щороку четвертої суботи листопада. За даними істориків, з початком 30-их років в Україні під час голодомору, організованого радянською владою, загинуло від семи до десяти мільйонів людей. У Києві в суботу, 24 листопада, відбувалися жалобні акції в пам'ять жертв тих трагічних подій. Глава адміністрації Президента України Володимир Литвин звернувся до місцевих органів виконавчої влади з проханням вжити заходів для належного облаштування й утримання місць масових поховань. Відповідного листа з проханням В. Литвин надіслав через те, що останнім часом збільшилась кількість звернень на адресу адміністрації Президента від українських громадян та чужоземних громадських організацій щодо занедбаного стану цвинтарів в Україні.

Президент пропонує звільнити з посади Івана Драча

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма 26 листопада запропонував Верховній Раді погодитись на увільнення Івана Драча від обов'язків голови Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України. Відповідний проєкт постанови вже подано до комітету з питань свободи слова та інформації Верховної Ради. Л. Кучма вже звільнив з посади президента Національної телекомпанії України Вадима Долганова і замінив його Ігорем Сторожуком, який до того працював прес-секретарем Президента України. Як повідомили в Державному комітеті інформаційної політики, телебачення та радіомовлення, Іван Драч тепер – у відпустці.

Україна ще дуже далека від розуміння принципів західньої демократії

КИЇВ. – Таку думку 26 листопада висловив експерт німецького Фонду ім. Конрада Аденавера, професор Ганс-Йоахим Феєн в інтерв'ю з кореспондентом „Німецької хвилі" . Професор Г. Й. Феєн вважає, що партії в Україні насправді не усвідомлюють своєї ролі. Їм бракує конкретики та мужности, сказав він: „Критика чинного уряду висловлюється недостатньо чітко, прозоро та мужньо. Можливо, це пов'язано з тим, що партії відіграють незвичну для себе ролю, не мають належного досвіду, або на них впливає те, яким чином в країні реалізується державна влада". На думку Ганса-Йоахима Феєна, Україна ще дуже далека від розуміння принципів західньої демократії. Сприяти цьому мали б політичні фонди західніх країн, проте Г.Й.Феєн наголошує, що їхня діяльність в Україні здійснюється не так успішно, як в інших країнах колишнього соцбльоку.

Співробітник гідро-археологічної експедиції піднімає з дна старого річища Дніпра стародавню гармату періоду російсько-турецької війни 1735-1739 р.р. поблизу острова Хортиця в Запоріжжі в п'ятницю, 9 листопада 2001р. Гармата пролежала близько трьох століть на глибині 18 м. За інформацією учасників експедиції, за останні 30 років – це одна з найцікавіших археологічних знахідок. *Фото УНІАН.*

Який же з Рухів – народний?

КИЇВ. – 24 листопада проголошено створення виборчого бльоку „Народний Рух України" – на другому позачерговому з'їзді партії „Народний Рух України за єдність". Провідник НРУ(є) Богдан Бойко заявив, що НРУ(є) припинить будь-які взаємини з рухівськими партіями, очоленими Юрієм Костенком та Генадієм Удовенком. Намір увійти до виборчого блоку „НРУ" підтвердили провідники партій „Центр" та ОУН (в Україні). Під час виборів, сказав Б. Бойко, бльок „НРУ" не співпрацюватиме з бльоком „Наша Україна", але після виборів така співпраця можлива у Верховній Раді. Провідник партії Народний Рух України Генадій Удовенко заявив, що утворення виборчого бльоку „Народний Рух України" лише є спекуляцією на назві партії, котрий нічого не має до діла з партією під назвою НРУ.

Завершено попереднє слідство вбивства Ігоря Александрова

КИЇВ. – Генеральна прокуратура України 27 листопада офіційно підтвердила, що завершено попереднє слідство в справі вбивства Ігоря Александрова – директора телекомпанії „ТОР" у місті Слов'янську Донецької области. Про це заявив Генеральний прокурор Михайло Потебенько. Тепер зі справою почне знайомитися сторона, що потерпіла. Слідчі відкидають політичний підтекст убивства і вважають, що журналіста вбито помилково – через схожість з іншою людиною. Між тим, голова антикорупційного комітету парляменту Юрій Кармазін закликав не робити передчасних висновків. Він повідомив, що й посередника, і замовника вбивства І. Александрова оголошено в розшук: „Абсолютно відомо, що це вбивство на замовлення. Затримаємо замовника – він скаже, чому і з яких мотивів він це зробив. А все інше – домисли". Криміналісти кажуть, що довести провину вбивці буде дуже важко. Журналіст помер від ударів бейсбольною битою, на якій не залишилося відбитків.

Свобода слова та умови праці журналістів в Україні

КИЇВ. – Проблеми свободи слова та умови праці журналістів в Україні обговорили на семінарі в Києві представники міжнародної організації „Репортери без кордонів" та німецького фонду ім. Конрада Аденавера. В понеділок, 26 листопада, на форумі йшлося про таємницю джерела інформації, а 27 листопада темою дискусії стала прибутковість ЗМІ. Дискусія в перший день семінару відбулася з участю українських журналістів. Ті з них, хто спеціялізується на кримінальних розслідуваннях, наголошували на необмеженому праві журналіста користуватися будь-якими джерелами інформації та на вільній інтерпретації отриманих даних. Інші виступали за відповідальне ставлення журналіста до результатів своєї праці і за підвищення професіоналізму для отримання необхідної інформації з відкритих джерел. Президент організації „Репортери без кордонів" Ноель Колєн заявив, що захист джерела інформації ґарантовано Европейською конвенцією з прав людини, яка обмежує свободу слова та преси лише інтересами демократичного суспільства. За словами Н. Колєна, в українському законодавстві є кілька законів, за якими журналіста можуть примусити видати своє джерело інформації. Він нагадав, що Рада Европи ще в березні 2000 року рекомендувала всім урядам країн-членів організації запровадити ефективний правовий захист журналістів.

Громадська акція „16 днів проти насильства"

ЛЬВІВ. – Громадська акція „16 днів проти насильства", організована центром „Жіночі перспективи", розпочалася в понеділок, 26 листопада. У рамках акції заплановано ряд заходів, які мають сприяти запобіганню насильства проти жінок в усіх його проявах – від торгівлі людьми до психологічного побутового насильства. Координатор програм з попередження насильства Мар'яна Дяченко розповіла, що дуже важливими і продуктивними є організовані центром заняття з дітьми у школах-інтернатах, а також з працівниками правоохоронних органів. Тема насильства болюча, особливо для дітей. „Підрахувати скільки на сьогодні є неповнолітніх жертв насильства дуже важко. Оскільки більшість дітей після трагедії замикаються в собі", – зауважує М. Дяченко. Потерпають здебільшого ті діти, яких батьки-заробітчани залишили під опіку чужим людям. Щодо правоохоронців, то, на думку організаторів, тут є над чим працювати. Адже більшість з них навіть не знають, як себе повести у випадках домашнього насильства. Такі акції Львівський центр „Жіночі перспективи" плянує проводити щорічно.

57-му річницю возз'єднання з Україною відзначили на Закарпатті

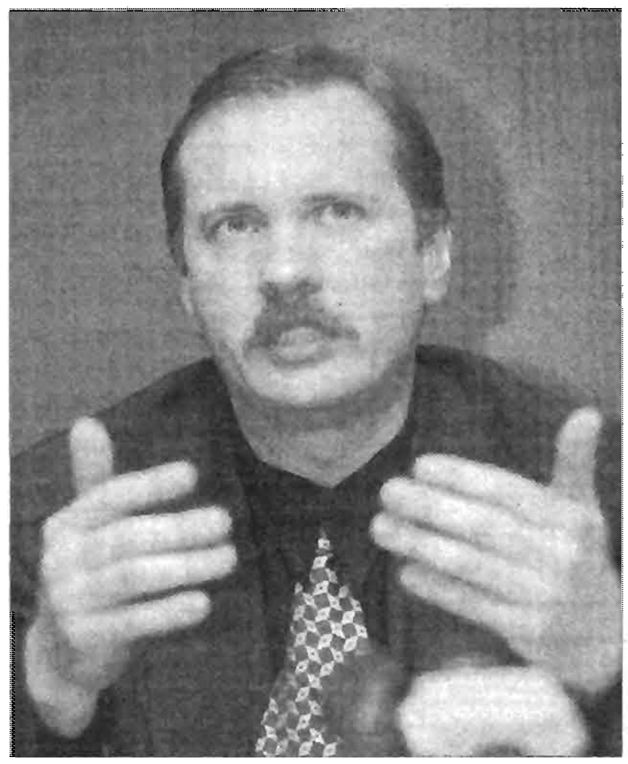
УЖГОРОД. – 57-му річницю Першого з'їзду народних комітетів, на якому було прийнято Маніфест про возз'єднання з Україною, відзначає Закарпаття. З'їзд відбувся 26 листопада 1944 року. „Ця подія реалізувала одвічне прагнення закарпатців жити разом в єдиній державі зі своїми братами по той бік Карпат, і саме вам від імені своїх сучасників випала місія сказати вирішальне слово й поставити підписи під історичним Маніфестом. Час підтвердив правильність вашого вибору", - говориться у зверненні до делеґатів доленосного з'їзду голови обласної держадміністрації Генадія Москаля та голови обласної ради Івана Іванча. А творців історії рідної землі в живих залишилося вже зовсім мало – 21 із 663. 26 листопада 2001 року вони взяли участь в урочистих зборах у місті Мукачево, де 57 років тому й відбувався історичний форум.

За повідомленнями інформаційних аґентств

З ПЕРШИХ УСТ

Тарас Чорновіл: Україна переживає час глибокої душевної втоми

Хтось з великих сказав, що історія – не вчителька, а наглядач. Вона нічому не вчить, але гірко карає за незасвоєну науку - саме ця філософська сентенція спливає на думку, коли слухаєш Тараса Чорновола, народного депутата України, шеф-редактора газети „Час", сина Вячеслава Чорновола, колишнього голови НРУ і кандидата на Президента України, коли він розмірковує про 1 грудня 1991 року з висоти 1 грудня 2001-го.

Тарас Чорновіл.

– Тарасе, чим стало для вас 1 грудня 1991 року?

– 1 грудня я сприймаю з дуже двоїстими почуттями. Й ряд визначальних подій, які відбулися пізніше, дедалі більше мене переконують, що оцінювати цю дату однозначно, напевне, неможливо. Абсолютний позитив, який я ніколи не погоджуся піддати якимось сумнівам, – це факт остаточного вибору Україною свого державницького шляху. Хоча ще напередодні ми мали серйозні побоювання й претензії до багатьох членів Народної Ради тодішнього парляменту, зокрема до Ігоря Юхновського, коли вони піддали Акт про незалежність доволі серйозному ризику всенародного обговорення і схвалення на всеукраїнському референдумі. Але, з іншого боку, в той же день відбувалися перші в історії України президентські вибори. На мій погляд, це була фатальна роздвоєність нашого політичного самоосмислення: громадяни України одним і тим же бюлетенем проголосували за незалежність і водночас – проти неї. Тому що віддати щойно здобуту незалежність в руки тим, які проти неї все життя боролися й лише напередодні зміни політичної кон'юнктури ледь-ледь стишили свої антидержавницькі, антиукраїнські поривання, було і з точки зору політичної перспективи, і з огляду на громадянську позицію щонайменше нелогічно. Сьогодні у нас з Леонідом Кравчуком досить добрі взаємини, але саме в той період він як Президент, мені здається, зіграв фатально негативну роль в подальшій історії України.

– А який вибір, на ваш погляд, був тоді найоптимальніший?

– Ми маємо прямі паралелі й відповідні сьогоднішні результати: Польща –Лех Валенса, Чехія – Вацлав Гавел, Литва – Вітаутас Ландсбергіс... Аналогічний вибір могла й повинна була зробити й Україна – як на мене, треба було орієнтуватися на єдину кандидатуру демократичних сил – Вячеслава Чорновола. І ми сьогодні бачимо, наскільки помилковою була позиція й роля тих чи інших демократів, одні з яких керувалися принципом „все одно ми програємо, то давайте відстоїмо бодай незалежність під приводом президентських виборів", інші – особистими амбіціями, голосуючи не стільки за Кравчука, скільки проти Чорновола.

– Ваш батько сприйняв результати президентських виборів як власну поразку чи як тимчасовий неуспіх?

Вячеслав Чорновіл влітку 1991 року.

– Результати референдуму він сприйняв як свято, як торжество найголовнішої ідеї, якій ніколи не зраджував. Це був найщасливіший день в його буремному житті. А що ж до президентських виборів, то була гіркота. Бо він був переконаний, що вийде в другий тур й переможе. В мене до сьогоднішнього дня лишається досить внутрішньої переконаности, базованої на конкретних фактах, у тому, що перші президентські вибори відбувалися не зовсім чесно. Наприклад, у Харкові, на дільницях, контрольованих рухівськими спостерігачами зі Львова, Тернополя, Івано-Франківська, за Вячеслава Чорновола проголосувало 70-80 відсотків, і тут же, на сусідніх, де контроля була не настільки прискіплива або ж взагалі відсутня, результат був абсолютно протилежний. Тому батько відчував гіркоту й сум від того, що він спостерігав. Він переживав не тому, що не став президентом, а від усвідомлення, що Україну в черговий раз обдурять й поведуть зовсім не тією дорогою, яка приведе народ до щастя й добробуту. Так, на жаль, і сталося.

– Чим ви займалися в той період, адже, наскільки я пам'ятаю, вашого імені не значилося ні серед активної журналістської братії, ні тим паче серед політичної ?

– Я не виступав тоді як журналіст чи політик, а був просто сином Вячеслава Чорновола. Їздив багато Україною, інколи з батьком, частіше самостійно, брав участь в агітаційних кампаніях, працював у виборчому штабі тата, в тому числі й київському, який, до речі, розміщався в одному-єдиному невеличкому номері готелю „Київ". Тоді я вважав, що батько є людиною абсолютно всеохоплюючою, мої ж обов'язки – лише допомагати йому.

– Які, на ваш погляд, найголовніші причини поразки Вячеслава Чорновола на перших президентських виборах?

– Одна з причин крилася у внутрішніх проблемах дуже розгалуженого і несконсолідованого Руху, який тоді ще був громадською організацією, що об'єднувала десятки інших організацій, людей широкого спектру переконань та поглядів. І фактично батько постійно зазнавав удару в спину від своїх же, здавалося б, однодумців і соратників, деякі з яких насправді були запеклими ворогами України. Ось лише один, на мій погляд, дуже промовистий приклад, що допомагає зрозуміти складність тодішньої атмосфери. В той період секретаріятом Руху керував пан Бурлаков. Пізніше з'ясувалося, що він був чи то полковником, чи то генералом КҐБ. Сьогодні він, до речі, працює у Федеральній службі безпеки Росії. А скільки таких бурлакових було в усіх демократичних організаціях! Так що уявіть собі, з ким доводилося розбудовувати Україну!

– Що з намічуваного тоді здійснилося і що сьогодні найбільше засмучує вас?

– Такого впевненого відчуття, що Україна є і вона як держава нікуди вже не зникне, ніколи в історії в українців ще не було. Це є основний і, на жаль, покищо єдиний позитив. Зате є дуже багато болісних негативів. Найперше, в 1991 році нам вдалося створити те, що називається зародком громадянського суспільства. Люди почали себе осмислювати громадою, народом. Але це найголовніше завоювання кінця 80-их – початку 90-их років на сьогодні майже цілком втрачено. В Україні нині громадянським суспільством навіть не пахне, немає ані найменшого впливу народу чи суспільних організацій на владу. Люди знову, як в радянські часи, перетворені на безликий натовп. Тоді, в 1990 році, згадаймо, невеличка група студентів зуміла своєю твердою позицією – голодівкою на майдані Незалежности в Києві – фактично змінити хід української історії. На сьогодні загадкова смерть Вячеслава Чорновола, вбивство Георгія Ґонгадзе та інших журналістів, страшні, неймовірні викривальні факти з „касет" Миколи Мельниченка не дали навіть сотої частини того результату, який був тоді від студентського протесту. Це означає катастрофічну руйнацію засад громадянського суспільства, тотальну аполітичність людей в Україні. Друга втрата – це навіть не розчарування, не апатія, а глибока, гльобальна душевна втома суспільства. Люди стомилися від безконечних катаклізмів, пустопорожніх обіцянок під час виборів тих, хто хоче захистити свої неправедні капітали з допомогою депутатських мандатів. В Україні сьогодні утворилася величезна прірва між владою й народом. За такого стану народом легко маніпулювати. Третє. Люди, які мали колосальний громадсько-політичний потенціял, його розтратили. Невпізнанно змінилися тодішні лідери нації, а серед нової політичної еліти ми бачимо людей не тільки циничних і продажних, але й інтелектуально нікчемних, стурбованих лише своїми жалюгідними цілями матеріяльного збагачення.

– Тарасе, а що відбувається сьогодні в Народному Русі, який, власне, в новітній період розпочав це національне відродження ?

– Я входжу до партії „Реформи і порядок" і принципово не належу до жодної рухівської організації. Справа в тому, що після смерти батька в Народному Русі України почався жахливий процес маргіналізації. Відсутність серйозного харизматичного лідера, з одного боку, й незформованість цілісної, відданої ідеям Руху команди, готової щось будувати, а не боротися лише проти чогось чи когось, з іншого, залишили від колись потужної всенародної організації жалюгідні уламки. Сьогодні Рух перестав бути тією організацією, за якою йшов народ і якою тривалий час керував мій батько. Рух мав всі шанси стати всеохоплюючою політичною силою в Україні, але його розшматували амбітні політики, посланці влади, яка пам'ятала, чим він був в Україні на початку 90-их років й бажала будь-що його знищити або бодай приручити. На превеликий жаль, їй це майже вдалося зробити. Сьогодні до двох уламків розколотого Руху намагається приєднатися ще й рух бойківський. Це просто експлуатація напередодні парляментських виборів легендарної назви, і нічого більше.

Що стосується заяв лідера так званого Руху-3 Богдана Бойка, то я можу свідчити, що за ним нікого й нічого автентично рухівського немає. На сьогодні існує два уламки Руху: Український народний рух на чолі з Юрієм Костенком та Народний Рух України під керівництвом Генадія Удовенка. Це обидві доволі слабкі й нецілісні політичні партії, але вони, принаймні, несуть у собі хоч якісь основи легітимности. Так званий же „Рух Бойка" – це всього-навсього нечистий фінансово-політичний проєкт адміністрації Президента Кучми. Богдан Бойко почав його розробляти влітку 2000 року, якраз після мого дообрання до Верховної Ради, і відразу ж пробував мене затягну-

(Закінчення на стор. 23)

АМЕРИКА І СВІТ

Президент Дж. Буш попереджає

ВАШІНҐТОН. – Президент Джордж Буш у понеділок, 26 листопада, заявив, що воєнна операція в Афганістані – це лише початок боротьби з тероризмом. Дж. Буш попередив Ірак та Північну Корею, що вони не можуть безкарно виготовляти зброю масового знищення. Виступаючи у Вашінґтоні, Президент зазначив, що до списку держав, на які може розповсюдитись антитерористична операція, входять також ті, хто переховує чи фінансує терористів. Дж. Буш знову закликав провідника Іраку Садама Гусейна допустити на територію його країни міжнародних експертів із роззброєння. Він також підкреслив, що Пхеньян також повинен дозволити інспектування своїх військових об'єктів, якщо хоче покращити взаємини зі Сполученими Штатами.

Міжнародний трибунал підтвердив звинувачення проти С. Мілошевіча

АМСТЕРДАМ, Голяндія. – У п'ятницю, 23 листопада, Міжнародний трибунал з воєнних злочинів у колишній Югославії висунув додаткове звинувачення на адресу колишнього президента Югославії Слободана Мілошевіча – у геноциді та інших жорстокостях у Боснії і Герцеговині впродовж 1992 - 1995 років. Бєлґрад передав С. Мілошевіча Міжнародному трибуналові 28 червня 2001 року та звинуватив у воєнних злочинах у Косові та Хорватії. Колишній президент Югославії вже тричі поставав перед Міжнародним трибуналом, і кожного разу з більшою зухвалістю. Він постійно відмовляється від адвокатів для своєї оборони та називає Міжнародний трибунал незаконним і упередженим судом. Минулого тижня колишній Генеральний прокуророр США 73-річний Ремзі Кларк та британський адвокат Джон Лівінгстон одержали дозвіл бути, правовими дорадниками С. Мілошевіча, однак вони не можуть бути його оборонцями.

2002 рік – рік України в Російській Федерації

МОСКВА. – Президент Росії Владімір Путін 26 листопада видав розпорядження щодо проведення наступного року в Російській Федерації „Року України". Як зазначається у повідомленні прес-служби російського президента, цей захід має на меті подальший розвиток російсько-українських взаємин, а також розширення двосторонніх зв'язків в галузі науки та культури. В яких галузях вдасться досягнути поступу у стосунках між Росією та Україною в „Рік України"? Українські громади в Росії позитивно відгукнулися на повідомлення про проведення в 2002 році „Року України в Росії". Представники діяспори вважають ініціятиву Москви можливістю нагадати про проблеми українців в Росії. „У Росії досі немає жодної української школи і жодної української церкви", – каже голова московського Товариства української культури „Славутич" Василь Антонів. Складається враження, що мільйонів українців, які є громадянами Росії, просто не існує. Адже немає українських газет, журналів, немає радіомовлення і телевізійної трансляції українською мовою. А голова однієї з московських українських громад Віктор Гуменюк підкреслив „Побоююся, що рік України в Росії стане початком застосування до України російсько-білоруського досвіду".

Повстання полонених поблизу Мазарі-Шаріфа

МАЗАР-ШАРІФ, Афганістан. – У фортеці поблизу Мазарі-Шаріфа сотні полонених вояків Талібану та чужоземці, які воювали на боці руху Талібан, влаштували у неділю, 25 листопада, повстання проти охоронців захопивши склад зі зброєю. Один з провідних діячів Північного Альянсу в Мазарі-Шаріфі доктор Абдул Вахід сказав, що полонені тримали оборону в південному крилі фортеці. Він заявив, що Північний альянс усвідомлює свої міжнародні зобов'язання, і заперечив твердження про те, що альянс намагається скористатись з цієї можливости, щоб позбутись небажаних бранців. За його словами, була утворена комісія для роззброєння полонених, але в декого з бранців були ручні ґранати – і вони почали без розбору вбивати людей. Число жертв намагаються визначити працівники Червоного Хреста в Мазарі-Шаріфі. Заколот у місті Мазарі-Шаріфі на півночі Афганістану остаточно придушено, – заявив у середу, 28 листопада, представник „Північного альянсу" генерал Абдул Атіф. Заколот влаштували у неділю, 25 листопада, полонені таліби та іноземці, які воювали на боці руху Талібан, захопивши склад зі зброєю у фортеці, де їх тримали. Знищено 450 бунтівників. За словами генерала, ніхто не захотів здаватися. В придушенні повстання взяли участь американці, чиї літаки бомбували фортецю. Під час бою у таборі військовополонених талібів п'ятеро американських вояків було тяжко поранено. Їх негайно перевезено на військову авіобазу в містечку Рамштайн у Німеччині. Про це повідомили з Департаменту оборони США.

Наземні американські війська в Афганістані

ВАШІНҐТОН. – Американські морські піхотинці десантувались 25 листопада у передмісті Кандагару на півдні Афганістану. Майже півтори тисячі американських військових та бойова техніка були доставлені гелікоптерами з кораблів, які стоять в Індійському океані. Серед завдань десанту – зокрема пошук міжнародного терориста Усами бен Ладена. Десантування американських військових стало можливим після того, як пуштунські загони, що входять до антиталібської коаліції, взяли під контролю летовище Кандагару. Кандагар – остання твердиня талібів і місце постійного перебування їхнього провідника – мулли Мухамада Омара. Після того, як в неділю, 25 листопада, підрозділи Північного альянсу захопили місто Кундуз, Кандагар залишається останнім оплотом талібів на півдні Афганістану. В районі Кандагару на півдні Афганістану тривають активні бойові дії. Як повідомив у вівторок, 27 листопада міністер оборони США Доналд Рамсфелд, триває передислокація додаткових підрозділів американської морської піхоти на базу неподалік від Кандагару.

Летунська катастрофа у Швайцарії

ЦЮРІХ, Швайцарія. – Швайцарська влада проводить розслідування причин катастрофи літака, що розбився 25 листопада над Цюріхом, внаслідок якої загинули 24 особи. Дев'ятеро людей врятувалися, двоє з них – у критичному стані. Серед загиблих – відома американська естрадна співачка Мелані Торнтон із групи „Ля Буш" та двоє учасників групи „Пешин фрут". Літак упав на ліс за умов густого туману. Це уже друга катастрофа літака компанії „Кроссер" за останні два роки.

Визволені американські працівники у Білому Домі

ВАШІНҐТОН. – Президент Джордж Буш приймав у Білому домі 26 листопада двох американців – працівників міжнародної гуманітарної організації „Притулок сьогодні". У серпні вони були заарештовані у Кабулі – разом із 22 іншими працівниками організації. Таліби звинуватили їх у проповідуванні християнства. Над заарештованими уже відбувався судовий процес – їм загрожувала смертна кара. Але два тижні тому їх усіх звільнили американські спецпідрозділи.

Британія ухвалила ряд законів боротьби з тероризмом

ЛОНДОН. – Нижня палата британського парляменту ухвалила у вівторок, 27 листопада, ряд законів щодо боротьби з міжнародним тероризмом. Проти голосували 17 депутатів правлячої Лейбористської партії. Ці закони передбачають, серед іншого, право затримувати підозрюваних у терористичній діяльности осіб на необмежений час без судового рішення. Крім того, плянується посилити контролю за фінансовими потоками, а також заходи безпеки на летовищах. Депутати мали лише три дні на обговорення нових законів. Це спричинило сувору критику громадськости, яка вважає, що він серйозно порушує права громадян. Ряд законів про боротьбу з тероризмом повинна також ухвалити Палата лордів британського парляменту.

Президент Молдови: відносини з Україною – „дивні"

КИШИНІВ, Молдова. – Президент Молдови Владімір Воронін назвав молдовсько-українські взаємини „дивними", стверджуючи, що офіційний Київ своєю позицією стосовно Придністров'я заохочує перемитництво через той реґіон.В. Воронін 26 листопада присвятив значну частину своєї пресконференції у Кишиневі темі взаємин з Україною, вказавши на складнощі. Останнє ускладнення у взаєминах між Україною та Молдовою виявилися у зв'язку з намаганням Кишинева упорядкувати митну контролю на кордонах. Влада самопроголошеної Придністровської республіки відмовилася підтримати заходи молдовської влади, намагаючись зберегти власну митну контролю на кордоні з Україною. Молдовський президент, який очолює Комуністичну партію, також додав, що молдовські комуністи не підтримуватимуть українських комуністів на парляментських виборах в Україні.

Афганська конференція у Боні

БОН, Німеччина. – У Бонні 26 листопада під егідою ООН розпочалася конференція представників афганських угрупувань, які мають обговорити питання політичного майбутнього Афганістану та проблему створення перехідного уряду. У складі її учасників близько 50 представників від різних афганських політичних, релігійних та етнічних груп, дипломати зі США та европейських країн, а також чільні представники ООН. На зустрічі представлені чотири провідні афганські угрупування.

Міністер закордонних справ Німеччини Йошка Фішер привітав учасників зустрічі, зазначивши, що Афганістан отримав чудову можливість досягти миру. Він закликав представників афганських угрупувань до історичного компромісу заради майбутнього їхньої країни та афганського народу. Він зазначив, що міжнародне співтовариство очікує конкретних рішень не лише щодо політичного майбутнього Афганістану, але і стосовно таких найважливіших питань, як гарантування рівних прав усім афганцям.

Представники Об'єднаних Націй також вважають, що конференція надає гарні можливості і наголосили на потребі швидкого досягнення в Афганістані політичного врегулювання, базованого на широких засадах. Участь у конференції беруть делеґація Північного Альянсу, який тепер контролює більшу частину країни, посланці колишнього короля Захір Шаха та дві інші делеґації, що представляють афганські угрупування на вигнанні. Рух Талібан не бере участи у тій конференції. В разі досягнення будь-яких домовленностей, їх має схвалити Лойя Джирга – традиційне зібрання старійшин афганських племен.

Провідник делеґації Північного Альянсу Юнус Кануні заявив , що не очікує досягнення угоди вже наступного дня. Однак він вважає, що можна досягти принципову домовленість. Представник ООН для Афганістану Ахмад Фаузі сподівається, що питання про склад нового уряду країни буде вирішено впродовж трьох-п'яти днів. Спостерігачі, однак, не виключають, що конференція у Бонні триватиме довше, можливо, два тижні. Після завершення першого дня переговорів у Бонні про політичне майбутнє Афганістану, чотири афганських делегації, які представляють різні етнічні, релігійні та політичні групи, домовились, що протягом не більше п'яти днів підпишуть угоду про формування перехідного уряду Афганістану.

За словами представника ООН, присутнього на переговорах, новий кабінет діятиме декілька місяців, після чого плянується скликати збори старійшин афганських племен, на яких будуть затверджені головні принципи державної влади в країні. Після цього – протягом приблизно двох років – передбачається підготувати і схвалити конституцію Афганістану.

Вибори до парляменту в Україні

В березні 2002 року відбудуться вибори до Верховної Ради України і до місцевих рад. Від проголошення незалежности в Україні двічі відбулися всеукраїнські парляментські, три президентські і численні місцеві вибори.

Всі згідні, що вибори в Україні від проголошення її незалежности були проведені в демократичній формі, з незначними порушеннями, які, напевно, не мали вирішального впливу на їх вислід. Ми сподіваємося, що ця тенденція буде продовжуватися, і місцеві та міжнародні спостерігачі матимуть повну можливість нагляду за ходом виборів.

Має бути запевнена свобода інформації, а особливо – свобода преси. Всі кандидати повинні мати однакові можливості доступу до засобів масової інформації, як урядових, так і приватних. Переважно це справа грошей. Хоч приватні медіа мають право підтримувати окремих кандидатів, однак вони повинні бути зобов'язані розповсюджувати безсторонню інформацію, а одночасно уможливити рівний доступ для інших кандидатів.

Світовий Конгрес Українців закликає громадян України приймати уважні рішення щодо виборів, базовані на відповідно достатніх інформаціях про кандидатів і про політичні партії чи їх бльоки.

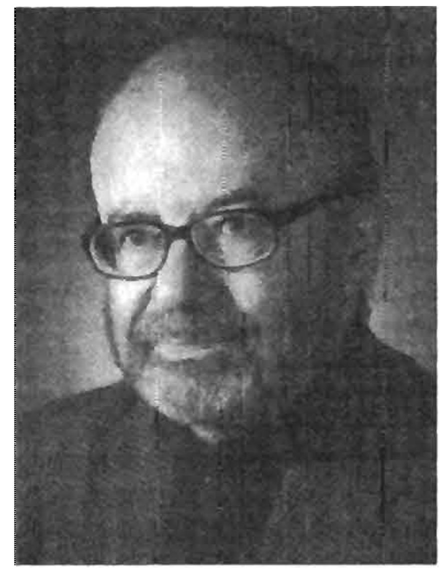
Щоб це здійснити, СКУ закликає кандидатів, як і політичні партії, наполягати на рівноправності доступу до виборців через засоби масової інформації, як також на особистому рівні. Коли потрібні втручання до уряду у справі порушень виборчих прав, нагадуємо кандидатам і виборцям, щоб зверталися до СКУ за посередництвом. СКУ також закликає українських виборців вивчати історію України та переконатися, що жодна нація у світі не втратила у XX столітті стільки людей, як українська. Головною причиною цього були переслідування українського народу не лише чужими силами, але також власними вислужниками режиму. В додатку, Україну в час переходу з командної до ринкової системи використовували певні несумлінні люди для особистих користей. Майбутність України залежить від демократії і реформ згідно з правовими законами.

Ми заохочуємо усі наші складові організації включитися у виборчий процес, зокрема через фінансову допомогу для вільної преси, громадської освіти і спостереження за виборчим процесом. Для досягнення української демократії потрібен чесний обмін думками, щоб виборці були належно поінформовані про програму окремих партій та їх кандидатів. Хоч західні уряди не втручаються у вибори в чужій країні, та все ж таки в їхньому інтересі є, щоб Україна змогла самостійно визначати свої політичні і економічні напрямні. Наші складові організації, представляючи українську діяспору у світі, повинні докласти всіх сил, щоб вибори в Україні були справді чесні і вільні.

Незалежна і демократична Україна була мрією українців впродовж століть. Ця мрія здійснюється через вільні і демократичні вибори до Верховної Ради і місцевих рад. Докладімо усіх сил, щоб навіки забезпечити незалежність України.

За Світовий Конгрес Українців:
Аскольд Лозинський,
президент,
Віктор Педенко,
генеральний секретар

Помер проф. Юрій Луцький

Св. п. проф. Юрій Луцький

З Торонто надійшла до нас сумна вістка, що 22 листопада закінчив земну мандрівку, після довгої і важкої недуги, проф. Юрій Луцький, на 82-му році життя.

Проф. Ю. Луцький народився у 1919 році в Янчині, Галичина, у родині поета-молодомузівця і політика Остапа Луцького та Орисі – з відомого роду Смаль-Стоцьких. Покійний закінчив університет у Великобританії, а докторат захистив у Колюмбійському університеті. Переїхавши до Канади, він отримав посаду професора університету і голови департаменту слов'янських літератур і мов. У цьому університеті він працював аж до відходу на пенсію в 1984 році, виконуючи також інші наукові функції. Він був співдиректором Канадського Інституту українських студій і першим редактором „Канадських слов'янських документів", одним із редакторів двотомової „Стислої енциклопедії України" і редактором першого тому англійської „Енциклопедії України". Більшість життя він посвятив українській літературі та її перекладам на англійську. Він – автор понад тридцяти книжок – ним написаних, упорядкованих, відредагованих і перекладених з української мови. За цю свою працю він отримав у 1999 році нагороду Антоновичів. Своє повне праці життя Ю. Луцький описав у двох томах споминів п. н. „На перехресті" і „На сторожі". Покійний залишив дружину Мойру, три доні і двоє онуків.

Похоронні відправи і спалення тіла, згідно із волею покійного, відбулися 27 листопада.

Український Голодомор – незручна тема для російської влади

На тлі широкого відзначення у світі Дня пам'яті жертв Голодомору в Україні, для громадян Росії ця трагічна подія залишається маловідомою сторінкою в історії сусіднього народу. Політична настанова Кремля на побудову нових стосунків з Україною могла б відкрити можливість для усвідомлення російською громадськістю не лише парадної частини спільної історії, про яку так часто люблять згадувати лідери обох країн. Але чи буде реалізована ця можливість?

Про те, що знання пересічного росіянина про Голодомор в Україні є обмежені, можна судити хоч би з того, що саме слово потребує пояснень. Навіть російські політологи не впізнають його відразу, як скажімо, Голокост, і потрібно нагадати, що йдеться про штучний сталінський голод в Україні 1932-33 років, під час якого загинуло близько восьми мільйонів українських селян.

На думку Юрія Давидова, поважного в Росії політолога, старшого наукового співробітника Европейського центру Інституту США і Канади, ставлення до цієї події протягом останніх десяти посткомуністичних років змінилося мало – про подію цю знають, але воліють не згадувати вголос. „Про голодну трагедію в Україні на початку 30-их років, коли там проводилася колективізація, в Росії, звичайно, знають і вчені, і дослідники, і політики, але я не можу сказати, що цю дату широко відзначають в Росії", – говорить він.

Причину такої громадської байдужости до трагеції сусіднього народу російський політолог вбачає передусім у тому, що не було закінчено процесу декомунізації, і сталінщина як явище не була засуджена.

„Хоча про голод було відомо, ніколи не було названо імен людей, які відповідали за це. Тобто, як в Росії так і в Україні не було процесу громадської освіти суспільства, подібного до того, що пройшов у післявоєнній Німеччині. І це вплиає на взаємини між двома країнами", – вважає Юрій Давидов.

Російський політолог переконаний, що стосунки між Росією і Україною залишатимуться залежними від політичної кон'юнктури доти, доки не відбудеться процес покаяння з боку російської влади. „Можливо, хтось, окремі вчені висловлювали жаль з приводу Голодомору, але жоден політик, керівник країни, приїжджаючи до України не сказав: „Так, знаєте, і ми, нинішнє покоління, в якійсь мірі відчуваємо свою відповідальність за це".

Нинішній російський президент, вихованець карально-репресивних органів Радянського Союзу, який повернув в Росію сталінський гимн та карбує монети з портретом Сталіна, видається проф. Давидову людиною, неспроможною на такий крок. „Якось це не дуже прийнято у нинішній політичній еліті Росії", – говорить Юрій Давидов. Тому, на його думку, рік України в Росії, який так урочисто оголосив президент Володимир Путін, навряд чи започаткує стосунки, збудовані на взаємній довірі та повазі. „Важко очікувати, що відбудеться покаяння, яке є обов'язковою передумовою нормалізації стосунків. Але якщо ця хвороба залишиться між нами, вона завжди отруюватиме наші стосунки", – вважає російський політолог. Приклад покаяння свого часу показала післявоєнна Німеччина, та і Росія має власний довід. На початку 90-их років офіційна Москва вустами президента Бориса Єльцина принесла перші вибачення Польщі за розстріли у Катині та Чехії, за придушення Празької весни. На черзі – визнання вини за Голодомор в Україні.

Радіо „Свобода"

Негода спричинила надзвичайні ситуації у 12 областях України

КИЇВ. – В Україні через непогоду починаючи з 24 листопада (сильні опади у вигляді снігу, мокрого снігу, налипання мокрого снігу, хуртовин та посилення вітру до 15-20 м/с при температурі повітря від 0 до -3) виникли надзвичайні ситуації у 12 областях, зокрема у Вінницькій, Хмельницькій, Одеській, Чернівецькій, Тернопільській, Київській, Чернігівській, Івано-Франківській, Львівській, Волинській, Миколаївській та Житомирській. 25 листопада знеструмлено понад 1200 міст і селищ.

Загалом пошкоджень зазнали понад 600 електроліній. До того ж виведено з ладу понад 250 телефонних станцій. До робіт з відновлення електропостачання залучено аварійні бригади.

Як повідомили у Міністерстві з питань надзвичайних ситуацій, загалом було знеструмлено 1,581 населений пункт, відключено 848 електроліній, 10,652 трансформаторні підстанції. Близько 60 відсотків відключень населених пунктів сталося внаслідок спрацювання аварійних систем захисту електричних мереж.

Першого грудня

Святкуючи 10-річчя Акту проголошення Незалежности України 24 серпня 1991 року, ми усвідомлювали, що не менш доленосною для України подією був загальнонародний референдум 1 грудня того ж року – подією, котра з усією яскравістю і переконливістю підтвердила цей історичний Акт – створення незалежної України.

Під час тієї дуже холодної першогрудневої неділі близько 91 відсотка громадян, які взяли участь у голосуванні, просто таки гаряче підтримали серпневий Акт проголошення Незалежности України. Це була потужне досягнення, але, втім, не треба мати ілюзій – без лівих сил України державне унезалежнення у той момент було б неможливе. Українські комуністи також бажали мати незалежну Україну, хоч і зі своїх причин – вони мали намір відгородитися від процесів демократизації, які почалися в Росії після поразки серпневого заколоту в Москві.

До референдуму в політичних коридорах, зокрема в середовищі Руху, дебатувалося питання, якою мовою друкувати бюлетені для референдуму – українською чи російською. Мова більшости бюлетенів була російська, хоч у деяких виборчих округах західніх областей України бюлетені були надруковані українською мовою. Спочатку Народний Рух наполягав, щоб бюлетені по всій Україні були україномовні, але провідники Руху змінили цю думку у зв'язку з ґрунтовними контраргументами з боку політичних радників. Думка була така, що у багатьох областях України україномовні бюлетені відштовхнуть виборців від підтримки незалежної України, адже було реальним побоювання, що на сході України далеко не всі виборці зрозуміють українські тексти тих документів. Тим часом головною метою було отримати якнайбільше голосів за незалежну Україну.

Ця мета – переконати людей України, щоб вони радикально змінили не лише своє майбутнє, але й майбутнє усього світу, була одностайно підтримана західною українською діяспорою. Як пише Григорій Гончарук у своїй книжці „Народний Рух України: історія", „...говорячи про велику різноманітну роботу рухівських організацій по забезпеченню успішного проведення референдуму, слід пам'ятати про значний внесок у цю важливу справу української діяспори. Самовіддано допомагали Рухові його прихильники в США на чолі з Богданом Бурачинським, у Канаді – під керівництвом Ераста Гуцуляка".

Хоч більшість людей у світі, так само, як і в Україні, чекали на драматичний вислід голосування за державну незалежність, не менш драматичними в Україні були перші президентські вибори. Змагалося шість кандидатів: Вячеслав Чорновіл, який отримав 23.27 відсотка голосів, Левко Лук'яненко (4.49 відс.), Володимир Гриньов (4.17 відс.), Ігор Юхновський (1.74 відс.) і Леонід Табурянський (0.57 відс.). Переможцем вийшов тодішній голова Верховної Ради Леонід Кравчук, котрий отримав 61.59 відсотка голосів.

Отож 5 грудня 1991 року у головній залі Верховної Ради зібралися на урочисте засідання народні депутати України і їхні гості – з нагоди відзначення результатів Першогрудневого референдуму і щоб почути присягу першого Президента незалежної Української держави:

„Урочисто присягаю народові України – у здійсненні повноважень Президента України суворо додержуватися Конституції і законів України, поважати та охороняти права та свободи людини і громадянина, захищати суверенітет України, сумлінно виконувати покладені на мене високі обов'язки".

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (доД. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (доД. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (доД. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про повернення додому

Якось в останньому часі щораз частіше зустрічаємося з бажанням тих, які прощаються зі світом, щоб їхній прах був похований на рідній українській землі і щоб своїм останнім сном вони спочили „вдома".

Оскільки ж ідеться про таке бажання людей, які понад пів сторіччя жили на американській землі, можна сміливо припустити, що вони вже давно забули про свої рідні далекі краї. А все ж бажання заснути вічним сном на українській землі, яка єдина залишилася назавжди рідною, перемагає усе інше й часто стає останньою волею цих, які у повній свідомості підготовляються до далекої мандрівки у засвіти. Чи можна їм дивуватися, що вони бажають спочити таки вдома, а не у чужій, хоч і гостинній землі Америки?

Нам відомі в останніх місяцях три такі випадки, що визначні в українській громаді особи забажали собі востаннє повернутися „додому". А ми певні, що таких є більше, але коли вони не „загально відомі" і про них не говориться в нашій громаді, то це проходить непомітно. Але чи таке бажання повернутися „додому" не огортає велику кількість наших людей, які зближаються своїм віком до кінцевої подорожі свого буття?

Ось тут знову прийшла сумна вістка, тим разом зі сусідньої Канади, що там заснув назавжди відомий літературознавець і перекладач, автор десяток книжок, співавтор „Української енциклопедії" англійською мовою і тим співробітник УНС – Юрій Луцький. Здається, він був одним із найкращих знавців англійської літературної мови і знаменитим перекладачем на англійську творів нашої літератури – людиною інтернаціонального маштабу, коли йдеться про пропаганду української літератури серед чужомовної публіки.

Його, як багато інших наших людей, заскочила несподівано Друга світова війна на заході Европи ще у молодих роках і силою факту примусила зжитися із західнім світом, знайти в ньому нову родину та прийняти англійську мову не лише у родинному житті, але також як засіб інтелектуального служіння українству. Саме тому назвав його Юрій Шерех „впроваджувачем у чужі світи", а Марта Богачевська-Хомяк писала свого часу, що „автор, віддаляючись від України, почав наближатися до неї". Здається, найкращим доказом правдивости цих слів є те, що Ю. Луцький перед смертю висловив своїй сестрі бажання повернутися додому і спочити назавжди в Косові, на Гуцульщині, де він перебув, може, найкращі свої молодечі роки. Чи сповниться його бажання? Не відомо.

Але мені відомо, чому у нього було таке бажання. Бо саме там, у прегарному і повному жвавого товариського життя домі його батьків проходили рік за роком літні місяці, в яких ми, гості цього дому, і ті, що були до нього належні, переживали безжурні хвилини відпочинку, радості з життя, проблиски молодечого кохання і захвату поезією та піснею. Ледве чи хтось із цього незабутнього гурту мав щастя у пізнішому важкому воєнному і повоєнному періоді переживати щось на подобу тих літніх місяців на Гуцульщині, які так добре передала у своїй повісті Марія Струтинська. Ледве чи часто вертався до них спомином і цей поважний професор літератури та учений, який находив стільки шани та признання від своїх учнів та колеґ.

Але, може, однак, десь у глибині душі було у нього бажання пережити ще раз літо у Косові з усіми його молодечими почуваннями? І це бажання він поставив на першому місці, прощаючись з теперішнім світом. Дай Боже, щоб воно сповнилося і щоб він таки повернувся додому.

О-КА

„Вільну державу має творити вільний громадянин"

З виступу першого Президента України Леоніда Кравчука на урочистому засіданні Верховної Ради України 5 грудня 1991 року.

Народ України перед усім світом показав свою волю і розум, своє одвічне стремління до свободи і власної державности. І здійснив він цю місію в мирі і злагоді.. Вже перші дні після референдуму підтвердили, якою шаною користується Україна в усьому світі. Численні поздоровлення і привітання, офіційне визнання з боку Канади, Польщі, Угорщини, Росії, телефонна розмова з Президентом США Джорджем Бушем – ще раз продемонстрували повагу демократичних урядів до волевиявлення нашого народу...

Ми будуватимемо державу суверенну і самоврядну, незалежну і відкриту, демократичну і правову, тобто державу з усією сукупністю її якісних ознак. І така держава не протистоятиме суспільству, а суспільство – державі. Вони будуть надійними і рівноправними партнерами. В такій державі має бути забезпечено надійний захист життя, майна, прав та свобод громадян. Нову, незалежну Україну ми будемо розбудовувати на демократичних засадах. Вільну Україну має творити вільний громадянин...

Ми поведемо безкомпромісну боротьбу з таким злом, як спекуляція, корупція, організована злочинність, яка сьогодні стала справжньою бідою нашого суспільства...

Енерґія преззидентської влади буде спрямована і на завершення процесу духовного самовизначення українського народу...

Українську культуру, мову, національну самосвідомість, історичну пам'ять так довго і ретельно нищили, що треба докласти величезних зусиль, аби їх відродити... Особливу увагу буде приділено ґарантуванню вільного культурного розвитку національних меншин. Взагалі наріжним каменем політики Президента стане забезпечення рівних прав усіх громадян України, незалежно від їхньої національности, віку, статі, соціяльного походження, політичних переконань, ставлення до релігії...

Наша держава виходить на міжнародну арену відкритою до всього позитивного, що вироблено людством, готовою зробити свій внесок до цього доробку...

Ми йшли до цього щасливого дня, спираючись на досвід і розум наших дідів і прадідів, нас надихали подвиги героїв, які захищали рідну землю, стійкість тих, хто боровся за волю України в тюрмах і концтаборах.

Ми маємо пройти свій шлях. Попереду дуже багато роботи. Нехай нам вистачить мудрости, сили і наснаги!

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Не забуваймо велетня Церкви

16 листопада у „Свободі" появилася редакційна стаття „Найбільша постать УКЦеркви", у якій згадується, що Архиєпископ УКЦ Любомир Гузар разом зі Синодом єпископів УКЦеркви постановили проводити у церквах спільну недільну молитву за Слугу Божого Андрея Шептицького. Це дуже гарний почин Кардинала Любомира Гузара. Проте у статті не згадано про іншого велетня Української Католицької Церкви, довголітнього ісповідника віри, каторжника сталінських таборів Патріярха Йосифа Сліпого. Ще 6 вересня 1998 року у „Церковному віснику" Євген Кримаренко у статті „Патріярх зі зоряним чолом", на 14 річницю відходу у вічність бл. п. Патріярха Йосифа Сліпого, писав: „Чому промовчують Тебе, скривають у підземній крипті й навіть забувають про Тебе на списку угодників святих?"

Я вповні погоджуюсь з думкою Євгена Кримаренка. Треба завжди пам'ятати великого подвижника Церкви.

Любомир Калинич,
Ірвінгтон. Н. Дж.

Немовлята шукають маму

У Житомирі, на вул. Короленка, 8, в будинку для дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування, розрахованому на 125 місць, перебувають діти до чотирьох років життя. Немає місця на ліжечка для тих, яких довозять, або доносять з околиць. Ці діти не говорять, але дивляться заплаканими оченятами і шукають порятунку, ласки, любови у незнаних людей. Немовлята шукають мами.

Одна американська родина дістала дозвіл на усиновлення двох дітей. Приїхали до сиротинця, забрали хлопчика, а на дівчинку мусіли зачекати. За кілька днів їм приносять 8-місячну чорнооку дівчинку. Головний лікар каже: „Вона має ушкоджену ручку", а немовля простягає ручки до гостей... „Я її беру" – сказала майбутня мама. Діти знайшли маму й тата в українській родині на американській землі.

Якщо зможете скласти пожертву на допомогу цим сиротам, то просимо надсилати її на рахунок 29753-000 при „Самопомочі" в Нью-Йорку: Self Reliance PCU 108 Second Ave, New York, NY 10003. Чек чи мані-ордер треба виписати на „Budynok dytyny".

С. Урсуленко,
головний лікар Будинку дитини

На насильство треба реаґувати

У „Свободі" за 19 жовтня вміщено статтю про те, як президент СКУ д-р Аскольд Лозинський і голова Об'єднання українців в Росії проф. Олександер Руденко-Десняк побували в українських поселеннях Сибіру. Скрізь вітали їх українські громади з ентузіязмом і новими надіями. Але нагадують досвідчені, що в Росію треба їхати під захистом амбасад США і Канади і там подорожувати не в двійку, а мати біля себе завжди і надійну охорону.

Українцям Росії з віддалі часом краще видно нашу сьогоднішню незалежну Україну. Голова секретаріяту ОУН руху в Москві Віктор Поліщук ще 4 січня 2001 року в „Народній Волі" видрукував статтю під промовистим заголовком: „Україна повинна або відокремитися повністю від Росії, або остаточно загинути в пазурях зажерливої Москви". Він пише, що Україна ще й досі, на своїй землі, борсається в кігтях московських колонізаторів, які відверто нищать навіть українську мову. Аж ось наспіла реакція з Москви на відвідини президента СКУ українців у Росії: „Свобода" в ч. 43 пише, що в будівлю Українського культурного центру в Москві зловмисники кинули пляшку зі запальною сумішшю. А як же ми, всесвітня діяспора, повинні на це відреаґувати? Всі, з ким ми встигли порозмовляти, згідні: сором великий і гріх буде, якщо діяспора промовчить, не відреаґує на цю подію.

Більшість думає, що не пошкодить, якщо б СКУ в особі президента порадив Президентові Л. Кучмі, урядові і Верховній Раді замкнути прозорий східній кордон з Росією, зробити його надійно непрозорим, навіть односторонньо, а через ООН добиватись, щоб сусідня держава терміново вивела свою Чорноморську фльоту з Севастополя, з території незалежної України.

Іван Гнип, Каліфорнія
О. А-ко і О. Л-ка, Київщина
Олександер Северин, Нью-Йорк
Яків-Аскольд Ємець, Арізона

Справи організаційні

Я був присутній і до деякої міри відповідальний за зустріч з колишнім прем'єром України Віктором Ющенком в Нью-Йорку. У залі були журналісти, професіоналісти, громадські діячі. Я хочу при цій нагоді згадати про речі, які можуть мати вплив на рівень таких зустрічей у майбутньому.

Передовсім промови, які попередили виступ достойного гостя, були про інше. Замість того, щоб привітати його, присутні виголосили промови, з яких тяжко було зрозуміти, до кого вони звернені – до В. Ющенка чи до уряду в Україні.

Другий момент чисто організаційного порядку: УІА, де відбувалася зустріч, має дуже обмежений персонал, щоб обслужити велику кількість гостей. Тому на майбутнє потрібна співпраця. В таких випадках треба подумати, хто є господарем, а хто – гостем. Без сумніву, цим разом господарем була українська громада митрополії, а гостями були представники уряду та дипломатичного корпусу України. Управа Інституту зарезервувала деякі передні місця для наших гостей. На жаль, нам це не вдалося. Деякі з наших гостей опинилися майже на сходах. При цій нагоді хочу їх ще раз перепросити. Я свідомий, що це сталося через недогляд. З буфетом була подібна історія, гостям не вдалося до нього дійти.

При цій нагоді хочу також згадати, що маємо труднощі з протокольними звертаннями до представників уряду, у відношенні до уряду України, депутатів Верховної Ради, амбасадорів. В англійській мові ми відкриваємо Вебстера й знаємо, як звертатися, як адресувати листи до президента чи дипломатів. Ми будемо вдячні, якщо наші дипломати допоможуть нам в цьому питанні.

Андрій Пащук,
Нью-Йорк

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Контрольна комісія працює

Згідно зі Статутом Українського Народного Союзу, Контрольна комісія має перевіряти його діловий стан двічі в рік. Власне друга така перевірка цього року відбулася від 27 до 29 листопада. В роботі Комісії беруть участь усі п'ять контролерів, які були вибрані 34-ою Конвенцією 1998 року на чотири роки.

Підсумки перевірки будуть опубліковані.

Контрольна комісія (зліва): Ярослав Завійський, Мирон Ґрох – члени, Василь Пастушок – голова, Степан Гавриш – заступник голови, д-р Олександер Серафин, секретар.

ГРОМАДЯНИ! Негайно зверніться до місцевого секретаря чи організатора УНСоюзу, або пишіть прямо до Головної Канцелярії УНСоюзу в Парсиппані за інформаціями про Союзове забезпечення. Пам'ятайте народну приповідку: БЕРЕЖЕНОГО ГОСПОДЬ БЕРЕЖЕ!

ПОВІДОМЛЕННЯ для ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Просимо звертатися до секретарів відділів в справі Вашого забезпечення в УНСоюзі чи в справах додаткового забезпечення.

Головна Канцелярія відповідає на всі питання про вплати вкладок, тому що секретарі не збирають вкладок.

Український Народний Союз і відділові секретарі все готові служити членам.

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 2001 року кінчається 20-го грудня. З цього приводу аплікації нових членів Головна Канцелярія буде прийматиме тільки до 21-го грудня 2001 р.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації до Головної Канцелярії не пізніше, як 21-го грудня 2001 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСоюзу ЖОВТЕНЬ 2001 р.

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
Активні члени 9/2001	6,630	13,897	3,101	23,628
Неактивні члени 9/2001	7,393	17,515	0	24,908
Всі члени 9/2001	14.023	31,412	3,101	48,536
Активне членство				
Приріст у 10/2001				
Нові члени	9	24	0	33
Нові УЛ	1	2	0	3
Прийняті наново	9	16	3	28
Разом	**19**	**42**	**3**	**64**
Убуток у 9/2001				
Померли	0	49	1	50
Вибрали гроші	9	16	0	25
Відійшли з дозрілими вивін. грамотами	14	23	0	37
Виплатили вповні вкладки забезпечення	9	22	0	31
Відійшли на част. випл. забезпечення	0	0	0	0
Відійшли на безпл. продовж. забезпечення	18	47	0	65
Вигасло забезпечення (активні)	10	8	17	35
Кінчилось забезпечення	0	3	4	7
Разом	**60**	**168**	**22**	**250**
Всі активні члени 10/2001	6,589	13,771	3,082	23,442
Неактивне членство				
Приріст у 10/2001				
Виплачене забезпечення	9	22	0	31
Відійшли на частинно виплачене забезпечен.	0	0	0	0
Вигасло продовж. безплатне забезпечення	18	47	0	65
Разом	**27**	**69**	**0**	**96**
Убуток у 10/2001				
* Померли	1	33	0	34
* Вибрали готівку	3	19	0	22
Дозрілі вивін. гр. неповної виплати	1	1	0	2
Повернені в активні	9	16	0	25
Вигасло забезпечення (неактиквні)	2	4	0	6
Разом	**16**	**73**	**0**	**89**
Всі неактивні члени 10/2001	7,404	17,511	0	24,915
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ 10/2001	**13,993**	**31,282**	**3,082**	**48,357**

(* Виплачені і частинно виплачені грамоти)

Сучасна релігійна і міжцерковна ситуація в Україні

Василь Колодчин,
голова Світового Патріярхального Об'єднання

Закінчення. Початок в ч. 47.

Повернення мільйонів греко-католиків до своєї матірної віри відбувалося цілком добровільно. За цим переконливо промовляє той факт, що хто хотів залишитися у православ'ї, той залишався і є православним досьогодні. Історичним фактом є те, що близько третини колишніх (до 1946 року) греко-католиків залишаються православними, і ніхто їх насильно не заганяє до УГКЦ. Інша річ, що конфесійно вони поділені між трьома деномінаціями – УПЦ КП, УАПЦ і УПЦ МП. Про яке переслідування православних у західніх областях України можна говорити, якщо на 1 січня 2001 року тут діяло 1857 православних громад, в тому числі 202 громади Російської Православної Церкви? Нагадаємо, що до 1939 року в Галичині, у Львові, діяла лише одна православна парафія, і то румунської, а пізніше польської юрисдикції. Закривати очі на ці факти і кричати на весь світ про „переслідування" православ'я на заході України – значить заперечувати правду.

Деструктивна політика Російської Православної Церкви вносить напругу не тільки у взаємини православних і греко-католиків, але й дестабілізує внутріправославне церковне життя. Як відомо, в Україні, крім УПЦ МП, існують ще дві православні Церкви: Українська Православна Церква Київського Патріярхату (УПЦ КП) та Українська Автокефальна Православна Церква (УАПЦ). Обидві ці церкви виникли в період, коли Україна поривала з радянським минулим і самоздійснювалася як незалежна держава. Задля справедливости треба відзначити, що автокефальний рух, тобто рух за усамостійнення Православної Церкви в Україні від Москви, з самого початку набув антикатолицького забарвлення. Що більше, є багато фактів, які виразно вказують на те, що автокефальний рух, особливо в Галичині, був спровокований тими силами, які були не зацікавлені у відродженні Греко-Католицької Церкви. З цією метою галицьким українцям була підкинута архипатріотична ідея так званої „козацької церкви", яка мала б бути незалежною від Риму, Москви та Константинополя. На зламі 80-90-их років ідею „козацької", тобто автокефальної Церкви активно підтримувала в Галичині стара партійна номенклятура, яка в автокефальному православ'ї бачила менше зло, ніж в греко-католицизмі. Показовим моментом може бути той факт, що на сході України місцева влада не сприйняла ідею автокефалії, а навпаки, поборювала її, підтримуючи скрізь Російську Православну Церкву. З цього випливає цілком логічний висновок: там, де загроза греко-католицизму була великою, зокрема в Галичині, там стара партійна система робила ставку на автокефалію, а де така загроза була мінімальною, тобто у східніх областях України, там з автокефалією не церемонилися, а продовжували фаворизувати російське православ'я. Цю церковну політику перейняла у спадок і нова правляча еліта незалежної України, яка виводиться зі старої комуністичної номеклятури. Про те, що автокефалія зразку 1989 року, яку у Львові проголосив священик Володимир Ярема, була утворенням колишніх спецслужб, свідчить той факт, що дуже скоро вона стала в опозицію не тільки до Греко-Католицької Церкви, але й до тієї української незалежної Православної Церкви, яку з 1992 року у Києві став розбудовувати Митрополит Філарет. Якщо проаналізувати виступи провідників УАПЦ, а також зміст автокефальної преси, то відразу впадає в око їхнє антифіларетівське спрямування. Основний ворог для УАПЦ – не Москва, а Патріярх Філарет і очолювана ним Українська Православна Церква Київського Патріярхату. Повторюючи московські інструкції щодо Філарета, сучасні автокефальники явно ллють воду на млин Москви, яка вкрай зацікавлена в розколі українського православ'я. Факт розколу українських православних церков зв'язує руки Константинопольському патріярхові в позитивному вирішенні українського церковного питання.

Цікаво, що в ставленні до обох українських церков Москва виявляє диференційований підхід. Засуджуючи на словах обидві „розкольницькі" церкви, провід РПЦ все ж більше прихильний до УАПЦ, ніж до УПЦ КП. Якщо останню Москва нещадно критикує, оголосивши їй, по суті, священну війну, то автокефальну Церкву вона явно толерує. Цікавий факт, на який мало звертають увагу: якщо Філарета Собор РПЦ прокляв і анатемував, то до предстоятелів УАПЦ такого радикального заходу не вжито. Недавно померлий „Патріярх" УАПЦ Димитрій (Ярема) так і помер „каноніком Русской Православной Церкві". Зрозуміло, що Москві УАПЦ вкрай потрібна і вигідна: по-перше тому, що 90 відс. її пастви – це галичани і вона є своєрідним заборолом проти розростання УГКЦ, а по-друге, УАПЦ – це альтернатива філаретівській Церкві, яка, судячи з усього, таки стала на шлях самостійного національного розвитку і становить реальну альтернативу для московського православ'я на сході України.

Напруження всередині православного табору в Україні продовжує наростати. Ми вже говорили про деструктивну ролю Української Православної Церкви Московського Патріярхату в розпалюванні цієї напружености. Проте не стихає конфлікт у взаєминах УПЦ КП і УАПЦ. Хоча назовні проводи обидвох цих Церков перманентно підписують якісь заяви про скоре об'єднання, у внутрішніх стосунках між ними і далі жевріє напруга і неприязнь. В останній час став можливим новий розкол в УАПЦ – на ґрунті того, як далеко можна заходити в єднанні з УПЦ КП Патріярха Філарета. В той час, як, скажімо, предстоятель УАПЦ Митрополит Методій (Кудряков) і Митрополит Галицький цієї Церкви Андрій (Абрамчук) постійно контактують з Філаретом і виявляють, принаймні на словах, готовність об'єднатися з ним, архиєпископ Харківський і Полтавський Ігор (Ісіченко) виступає різко проти будь-яких контактів з анатемованим Київським Патріярхом. Як повідомляє газета львівських автокефальників „Успенська вежа" (ч. 8, 2001 р.), предстоятель УАПЦ Методій, перебуваючи на початку серпня у Львові, „виступив з гострою критикою на адресу керуючого справами Патріярхії архиєпископа Ігоря". За що саме „гостро критикував" Методій Ігоря, газета не уточнює, але можна здогадуватись, в чому річ.

Треба відзначити, що при умові об'єднання УАПЦ і УПЦ КП Україна могла б здобути нову потужну національну Православну Церкву. Ось потенціяли обох церков: УПЦ КП – предстоятель Патріярх Філарет (Денисенко), колись Митрополит Київський і Місцеблюститель Московського Патріяршого Престолу, тепер анатемований за український церковний сепаратизм. УПЦ КП нараховує 2,878 церковних громад (21 відс. від загальної кількости православних і 11 відс. від загальної кількости релігійних громад України), 30 епархій, 22 монастирі, 16 навчальних духовних закладів, 18 періодичних видань 2200 священиків і 10 відс. віруючих.

УАПЦ – предстоятель Митрополит Тернопільський і Подільський Методій (Кудряков). До неї признається 1,015 громад і 628 священиків. До цієї статистики необхідно додати одне пояснення: дуже часто одні і ті самі парафії зараховують до УПЦ КП або до УАПЦ, – це залежить від того, який настрій в громаді, або де більша вигода для священика. Буває, на жаль, і таке, що отець людям заявляє, що він автокефаліст, а насправді і далі негласно перебуває в складі Російської Православної Церкви . Нерідко можна спостерігати, як під час храмових празників до православного села, яке вважається належним, скажімо, до УАПЦ, з'їжджаються священики з сіл, які офіційно належать до УПЦ КП або УПЦ МП. З одного боку, це могло б свідчити про якусь об'єднувальну тенденцію серед рядового православного духовенства, а з другого – про небезпеку того, що під прикриттям ідеї „ні від кого незалежної" української Православної Церкви окремі батюшки приховують свою належність до УПЦ МП. Навряд чи московський духівник поїхав би на празник до „твердого" і щирого автокефала-українця.

Одним із головних дестабілізуючих факторів у сучасному церковному житті України є традиційний антикатолицизм православного духовенства. Причому антикатолицизм є чи не єдиною плятформою, яка єднає усі три православні конфесії – УПЦ МП, УПЦ КП і УАПЦ. Основне вістря сучасного православного антикатолицизму спрямоване, зрозуміло, проти Української Греко-Католицької Церкви.

Необхідно зазначити, що жодна з існуючих в Україні традиційних Церков не тішиться таки величезним моральним авторитетом серед патріотично настроєних верств України, як УГКЦ. З радянських катакомб вона вийшла з овреолом Церкви-мучениці і проявила велику життєву силу. Впродовж кількох років вона зуміла відродитися до свого довоєнного, за кількістю парафій і духовенства, стану.

В даний час УГКЦ має 3437 парафій, 17 епархій, 79 монастирів, 12 духовних навчальних закладів, 24 періодичні видання, 1872 священики і займає друге місце (після православ'я) серед релігійних громад України.

Це потужна сила, з якою змушені рахуватися всі – і уряд, і політичні партії. Особливого авторитету набула УГКЦ після візити в Україну Святішого Отця Папи Івана Павла II. Є достовірна інформація, з найвищих державних інстанцій, що Патріярх Московський Алексій II не відважився приїхати в Україну на святкування 950-літнього ювілею Києво-Печерської лаври з уваги на те приголомшене враження, яке справив на всіх українців Папа. Адже він прекрасно говорив українською мовою, стверджував незалежність України, говорив про велику історичну ролю Києва в справі зближення і поєднання Церков. Цього всього не міг зробити московський Патріярх, бо ані мови української не знає, ані України не любить, ані церковної єдности не прагне.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Річні наради СФУЖО

ТОРОНТО. – 26-28 жовтня відбулися Річні наради СФУЖО. Участь у них взяло 26 делеґаток і гостей. Представниці приїхали з Ліґи українських католицьких жінок Канади, Організації українок Канади ім. О. Басараб, з Ліґи жінок Канади, зі Союзу Українок Америки, Українського Золотого Хреста США, Об'єднання українських православних сестрицтв у США, з Організації українських жінок у Великій Британії, Об'єднання українських жінок у Німеччині, Союзу українок Польщі та з Об'єднання українок Чехії.

Крім обговорення звітів і плянів праці на майбутнє, окрему сесію присвячено VIII-му Конгресові СФУЖО, який відбудеться в жовтні 2002 року. Дискутовано зміни статуту СФУЖО та подано ряд пропозицій на розгляд Статутовій комісії.

Обговорено указ Президента України про Національну програму „Закордонне українство" на період до 2005 року, в якому йдеться про різні ділянки співпраці діяспори та України. Відділ організаційно-координаційної діяльности запланував провести Міжнародний форум „Жінки України в XXI столітті: проблеми, перспективи, шляхи розвитку".

Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України, Державний комітет України у справах національностей та міграції разом з товариством „України і Світ" та УВКР мають сприяти розвиткові співпраці між жіночими громадськими організаціями України та Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій.

СФУЖО вітає Указ Президента. Ми радіємо, що в Україні оцінили працю СФУЖО і бажають створити відповідні умови для співпраці жіночих організацій України зі СФУЖО, для добра діяспори і України.

В часі Річних нарад відбулася презентація нової книжки д-р Тетяни Беднаржової з Праги: „Софія Русова". Авторка розказала про книжку і кількарічну працю над нею. Книжку спонзорували Світова Федерація Українських Жіночих Організацій і Світовий Конгрес Українців з фонду Михайла Кусневича. Проголошено гасло СФУЖО на 2002 рік: „Шануймо минуле – будуймо майбутнє!"

Екзекутива СФУЖО

Вшанували працю священика

Зліва: Андріянна і Роксоляна Ткачук, Калина Мельник, о. Михайло Бундз, Юліянка Ликтей.

ЮТИКА, Н. Й. – Українська греко-католицька парафія св. Володимира Великого 30 вересня відзначила 20-ліття священства о. Михайла Бундза. Святковий комітет очолили Зенон Яцків і д-р Іван Косар. На святі Зенон Яцків представив господаря святкування проф. Ярослава Ликтея і прочитав листа від Владики Василя Лостена. Опісля Я. Ликтей прочитав короткий життєпис о. Михайла, який народився у Польщі, служив у Гданську, а у травні 1990 року на запрошення Владики Василя Лостена приїхав до Америки.

Д-р І. Косар передав ювілятові золотий годинник як дар від парафії, а парафіяльні діти Калина Мельник, Юліянка Ликтей, Андріянна та Роксоляна Ткачук подарували йому квіти. Слава Наконечна і Оксана Кащицька представили ютицьке тріо: Тараса Богача (скрипка), Євгена Мацьківа (віоля) і його дружину Ольгу (також скрипка), які виконали „Аве, Марія" та інші музичні твори.

Ярослав Ликтей

Зустріч з цікавою людиною

НЬЮ-ЙОРК. – Літературно-мистецький клюб в Нью-Йорку разом з новоствореним 127-им Відділом Союзу Українок Америки започаткували цикл зустрічей з цікавими людьми української діяспори.

18 жовтня відбулася зустріч з кінематографістом Ярославом Кулиничем. У вступному слові Оксана Лиховид, голова 127-го Відділу СУА, сказала, що, мабуть, жодна імпреза в українській громаді Нью-Йорку не відбувається без цієї енергійної, привітної людини, який веде кіно- і фотолітопис подій української діяспори Америки. Ярослав Кулинич надзвичайно товариський, він легко наводить контакти з людьми різного віку і різних поглядів.

Про життєвий шлях і творчість відомого фото- і кіномистця розповіла Лідія Баб'юк. Ярослав Кулинич розпочав трудову діяльність в 1946 році в Німеччині на кіностудії УФА. Переїхавши до Австралії, у 1949 році він створив власну кіностудію, яка існує досьогодні. З 1961 року маестро проживає в Нью-Йорку. Свою творчість Ярослав Кулинич присвятив українцям у різних країнах поселення, а їх на земній кулі майже пів сотні. Про свій творчий доробок кінопродуцент описує в автобіографічній книзі „Фільмова творчість Ярослава Кулинича". Ця книга по суті є хронікою українського життя на еміґрації. Лідія Баб'юк зробила висновок, що надхнення та наснагу до праці Ярослав Кулинич черпає з безмежної любові до України, яку залишив 18-річним юнаком.

Опісля присутні мали можливість переглянути відеофільми, зняті кінематографістом у 2000–2001 роках. На бажання організаторів цієї зустрічі Ярослав Кулинич показав відеофільм про похорон композитора Ігоря Білозора у Львові, який отримано від п. Мариновича, директора української телепрограми. Глядачі також побачили останній концерт Ігоря Білозора на Союзівці. Було показано урочисте відкриття III Всесвітнього форуму українців, що відбулося 18 серпня ц. р., та фрагменти виступів Президента України Леоніда Кучми і президента Світового Конгресу Українців д-ра А. Лозинського на цьому форумі. Зворушливо сприймались картини перебування Святішого Отця Івана Павла II у Львові, де 1,5 мільйонна маса народу скандувала: „Вітаємо!", „Україна любить Папу!".

З задоволенням глядачі подивилися окремі епізоди Дня Союзянки, який був присвячений 10-ій річниці Незалежности України. Зокрема були показані фрагменти мистецької частини свята, на якому 127-ий Відділ СУА виступив з цікавою програмою. Присутня на цьому незвичайному вечорі Надія Савчук, голова Окружної Управи СУА відділів Нью-Йорку, похвалила діяльність нового Відділу СУА.

У кожен свій відеофільм мистець вкладає частинку свого гарячого українського серця. До речі, цього року маестро побував в Україні двічі. Його поїздку на фільмування візити Папи Івана Павла II спонзорував Владика Василь Лостен.

Марія Стефак

Пам'ять Листопадового зриву

ПАРМА, Огайо. – Третього листопада в просторій залі Астродому, при катедрі св. Йосафата, Пластова Станиця, під проводом станичної пл. сен. Орести Ковч, з участю куреня „Шостокрилі", відзначила 83-ліття Листопадового зриву та річниці смерти слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького. Пластовим порядком на святі проводив пл. сен. Петро Ковч. Крім пластунів, були також колишні вояки УД УНА з прапором. Станичний писар пл. сен. Стефуня Захарій відчитала історію Листопадового зриву, як важливого початку до створення незалежної української держави. Ореста Ковч прочитала резолюцію з'їзду Конференції українських пластових організацій, який уповноважив Станицю уділювати спеціяльні відзначення заслуженим пластунам. Головна Пластова Булава, Начальний Пластун і Станиця Клівленд-Парма надали пл. сен. Ігореві Руденському Пластовий Залізний Хрест за участь і готовність жертвувати життям в боротьбі проти більшовиків в лавах Дивізії УНА. Другим був нагороджений пл. сен. Осип Врублівський за довголітню та прикладну працю в Пласті відзнакою Святого Юрія в сріблі. Станиця в Клівленд-Пармі сердечно подякувала мгр. Ярославові Говиковичеві, довголітньому добродієві Пластової станиці, за щедрий дар в сумі 50 тисяч долярів, на потреби Станиці. Хоча мгр. Ярослав і його покійна дружина Дарія Говикевичі самі не були пластунами, але впродовж 50 років підтримували оселю „Писаний камінь", пластову і громадську працю.

Д-р Володимир Боднар

Ректор о. Б. Ґудзяк – ясна постать сьогоднішньої України

НЬЮ-ЙОРК. – Недавній приїзд ректора Львівської Богословської академії у Львові д-ра о. Бориса Ґудзяка до США був незаперечно небуденною подією для української громади, всі зустрічі з ученим-богословом і його доповіді відзначалися багатолюдністю. Так було і в Нью-Йорку: 28 жовтня простору залю НТШ виповнила по береги зацікавлена публіка, що хотіла почути про враження з візити Папи Івана Павла II в Україні із перших уст, як також про діяльність Богословської академії та її пляни на майбутнє.

Проф. Анна Процик представила ньюйоркській публіці достойного гостя, який у 1992 році очолив Богословський інститут у Львові, а від 1994 року став ректором Богословської академії. Він випускник Гарвардського університету і автор монографії про походження Берестейської унії.

Д-р о. Б. Ґудзяк на початку своєї доповіді сказав, як щиро усі у Львові переживали трагедію, що сталася у США 11 вересня. Повертаючись, однак, до подій в Україні, він підкреслив величезне значення візити Папи Івана Павла II та незабутні враження, які ці відвідини залишили на усіх, хоча б уже завдячуючи бездоганній українській мові Святішого Отця. Почути її з уст Папи Івана Павла II було справжнім щастям для десятків і сотень тисяч людей, що збиралися скрізь, де затримувався цей винятково високий і достойний гість. Другим моментом, на думку д-ра о. Б. Ґудзяка, що спричинив немов переворот у мисленні населення, була зустріч Папи із усіма релігійними провідниками України, коли він мудро і переконливо навчав, що слід говорити одним із одними, бути разом, знаходити спільну мову для розв'язання складних питань.

Іншою кульмінаційною точкою відвідин Папи Івана Павла II була беатифікація у Львові 29 мучеників за католицьку віру, яка обіймала три національности та три різні обряди. Тут доповідач підкреслив зворушливу зустріч з родинами проголошених святими та спомини про їхню мученицьку смерть. Усе це, на думку д-ра о. Б. Ґудзяка, мало великий вплив на настрої усіх учасників цих неповторних подій, як і славна зустріч із молоддю у Сихові, до якої Папа Іван Павло II довго ще повертався споминами.

Ця зустріч піднімала на дусі, надихала усіх присутніх, що немов би випрямили свої спини і набрали гордости, що вони українці, почувши публічно признання від високо морального авторитета, що вони є народом. Такої думки був наш доповідач, а присутні з великою увагою слухали його глибоку розповідь про ці різні обличчя Пап Івана Павла II, які можна було спостерігати під час його історичної поїздки в Україну.

Доповідь ректора ЛБА зробила ще і тим сильне враження, що була „прикрашена" цілим рядом світлин із перебування Папи Івана Павла у Львові.

На кінець доповідач зупинився на „своїй" Богословській академії, яка йому, як ректорові, особливо близька та дорога. Він підкреслив, що достойний гість з Риму, їдучи на зустріч з молоддю у Сихові, зупинився у Богословській академії і поблагословив наріжний камінь майбутнього Українського Католицького університету, підтримавши своїм авторитетом цей важливий проєкт, здійснення якого відкриє перспективу для розвитку богословської освіти в Україні і загально сприятиме оздоровленню духовного життя українського суспільства. Д-р о. Б. Ґудзяк з певною гордістю розповів присутнім про працю ЛКБ, про своїх щирих та повних завзяття співробітників і про перших в Україні жінок, що здобули академічні ступені у богослов'ї.

На запити слухачів, які цікавилися загальним станом України, доповідач оптимістично заявив, що щораз виразніше можна бачити зміни в Україні на краще, хоч на ґльобальні зміни треба життя і праці двох ґенерацій. Тут він покликався на приклад Америки, яка потребувала 200 років на здійснення ґльобальних змін. На його думку, Україна іде вперед, але на все потрібен час. Він з переконанням заявив, що найважливіша є тут праця з молодим поколінням у християнському дусі.

Дивлячись на ясне, повне віри обличчя молодого служителя Церкви, одного з духовних провідників ще нечисленного, однак вже впливового молодого покоління віруючих українців, люди розходилися після цієї доповіді з глибоким переконанням, що таких провідників нам сьогодні треба якнайбільше – тоді можна бути спокійним за майбутнє України.

О. Кузьмович

Після доповіді в НТШ в Нью-Йорку. Зліва: Л. Онишкевич, А. Процик, доповідач д-р о. Б. Ґудзяк, І. Чабан, О. Кузьмович.

Сестра Бернарда відвідує хворих дітей

Сестра Бернарда серед вихованців інтернату.

„Свобода" вже розповідала про інтернат в селі Долішнє Залуччя Івано-Франківської области, у якому перебувають 160 невиліковно хворих дітей.

Малята не можуть жити без сторонньої допомоги. Вони – жертви хвороб батьків, спадкових патологій, а також пияцтва дорослих. З ініціятиви нашого тижневика українські доброчинні організації США подавали допомогу інтернатові.

Тепер до редакції надійшли світлини про те, як відвідує інтернат сестра Бернарда з монастиря чину Василя Великого у США.

У таких поїздках її супроводжують також сестра Себастьяна і підприємець Богдан Федоришин зі Львова. Вони привозять дітям подарований доброзичливими людьми, зокрема з Австралійського фонду допомоги дітям Чорнобиля, одяг, постіль, ліки, іграшки, харчі. І несуть їм душевне тепло та любов.

Біля подарунків хворим дітям.

УКРАЇНА І СВІТ

Король Данило кличе до Европи

ЛЬВІВ. – У 800-ий рік від свого народження король Данило Галицький повернувся до заснованого ним міста, щоб навічно залишитись бронзовим пам'ятником на Галицькій площі. Достеменно важко ствердити, що гасло Данила Романовича: „Я зробив усе, що міг, а ви зробіть ще краще" прозвучало саме так. Але суть його збереглася. Слід уточнити суттєву деталь, яка викликає у одних подив, в інших – заперечення: чому князя Данила Галицького віднедавна стали називати королем? Адже усі предки Данила Галицького були київськими князями?

Після смерти у 1132 році великого князя київського Мстислава Володимировича (сина Володимира Мономаха) Київська Русь розпалася на удільні князівства, які, по суті, стали окремими державами. Коли в 1199 році волинський князь Роман Мстиславович підкорив Галич і постало Галицько-Волинське князівство, почалася нова сторінка історії великого терену руської землі, яка тепер називається західньою частиною України. Успішну боротьбу за зміцнення своєї держави продовжив син Романа – Данило. Він зумів подолати опір галицьких і перемиських бояр, які прагнули перейти під угорську корону, а в 1238 році розгромив тевтонських рицарів, визволивши від них місто Дорогичин. Військо Данила Галицького у 1245 році здобуло ще одну переконливу перемогу – над угорським королем Белою IV та його союзниками недалеко від міста Ярослава. Признанням міжнародного авторитету Данила Галицького стало увінчання його королівською короною, яку він отримав 1253 року від Папи Інокентія IV. Коронація відбулася в Дорогичині, де свого часу було розгромлено тевтонських рицарів. Цим актом стверджувалося, що тодішня Західня і Центральна Европа вважали Галицько-Волинське князівство королівством і, надсилаючи Данилові в подарунок корону, Папа виходив з реальної ситуації. Коронація Данила Галицького засвідчила і його орієнтацію на Захід, до чого підштовхувала загроза з боку Золотої Орди.

Образ Данила Галицького можна уявляти собі по-різному, адже до нас не дійшов жоден його портрет, однак автори пам'ятника – скульптори Роман Романович, Василь Ярич, архітектор Ярема Чурилик зуміли втілити в мономенті постать молодого воїна на баскому коні. Роман Романович говорить: „Ми відтворили історичну постать того часу, що співзвучна сьогоденню. Ці домінанти є синтезом зв'язку зі сучасним Львовом".

Символічно, що відкриття пам'ятника відбулось 26 жовтня, під час Міжнародного економічного форуму з питань прикордонного співробітництва, на який прибули офіційні делегації України, Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії, Молдови, Австрії. По-різному можна трактувати жест правиці короля Данила, що вказує на Европу. Проте форум у Львові проходив під гаслом „Через еврорегіони – до об'єднаної Европи".

Пам'ятником королю Данилу повернуто борг нашому славному предкові і відтепер він постійно нагадуватиме сьогоднішньому і прийдешнім поколінням про роль і значимість Галицько-Волинського князівства в історії Руси-України у контексті світової історії.

Олександер Жарівський,
Львів

Відкриття пам'ятника королеві Данилові у Львові. Фото: Любомир Криса.

У Гарварді обговорено сучасне становище України

Ухилення від розв'язання нагальних проблем економіки і суспільства, яке стало послідовною політикою режиму Леоніда Кучми, веде до перетворення України на периферію Европи, – такою була основна теза лекції в Гарвардському університеті відомого знавця проблематики постсовєтських країн проф. Шермана Ґарнета. Його виступ „Україна, геополітика перетупцьовування" відбувся 8 листопада заходами Українського Наукового Інституту Гарвардського університету і був другим з черги у рамках лекційної серії „Пам'яті проф. Зеновії Сохор-Пері". Серію започаткував минулого року Ештон Картер, професор Гарвардського університету, у минулому помічник секретаря Департаменту оборони США лекцією „Україна та американська зовнішня політика".

Проф. Шерман Ґарнет, декан коледжу Джеймса Медисона, Мишиґанського штатового університету, у минулому заступник помічника секретаря Департаменту оборони США у справах Росії, України та Евразії, є автором впливової свого часу книжки „Наріжний камінь в арці. Україна і нова політична географія Східньої та Центральної Европи" (1997), низки інших монографій, а також статтей в таких американських та міжнародних виданнях, як „Foreign Affairs", „The Christian Science Monitor", „The Washington Post", „Независимая газета", „Rzeczpospolita", „IRSS Strategic Survey".

На думку проф. Ш. Ґарнета, реальна проблема полягає в тому, що Україна, здобувши незалежність, надовго загрузла в перехідному періоді. Хоч незалежність стала фактом, сьогодні вона викликає набагато менше оптимізму, ніж ще кілька років тому. Економічне зростання, яке спостерігалося останнім часом, не є всеосяжним. Широкі верстви українського суспільства його мало відчувають. Українська держава виявляється слабкою там, де йдеться про дотримання законів і практичне здійснення політичних рішень. З іншого ж боку, панує зусилля чиновництва та безкінечне дріб'язкове реґламентування. Проф. Ш. Ґарнет описує Україну як дуже конкурентну олігархію із низкою важливих демократичних рис, в якій основні оліграхічні групи переймаються насамперед накопиченням багатств і збереженням влади, а ніяк не інтересами розвитку економіки і суспільства.

Проф. Шерман Ґарнет.

На лекції проф. Шермана Ґарнета.

Починаючи з 1995 року, політика Президента Кучми і його оточення, на думку проф. Ш. Ґарнета, дедалі зводилася до одного – зберегти владу. Не зацікавлений у проведенні справжніх економічних і суспільних реформ, які означали б обмеження контролі над суспільством і поділ владою із іншими, режим Кучми свідомо і послідовно веде політику переступан-

(Закінчення на стор. 22)

Читачі – про Свободу" і для „Свободи"

У трьох числах тижневика (40-му, 41-му і 42-му – 5, 12 і 19 жовтня) ми вміщували адресований усім нашим читачам опитник „Якої ви думки про 'Свободу'?". Якомога докладніше довідатися про це нас зобов'язує громадський характер нашої газети, яка вже протягом 108 років залишається не тільки дзеркалом життя українців Північної Америки, але й весь цей довгий час говорить їхнім голосом.

Зміст відповідей і сама їхня кількість дають нам підставу стверджувати, що на думку наших читачів, на їхнє розуміння справи, на їхнє почуття відповідальности можна цілковито покластися. Редакція „Свободи" щиро дякує усім, хто відгукнувся на наш опитник, за предметні критичні зауваження, за цінні поради і пропозиції. Нижче подаємо підсумки статистичних даних і уривки з відповідей, вибираючи їх у такий спосіб, щоб віддзеркалити всю палітру оцінок і вражень – від позитивних до негативних, хоч цих останніх було незрівняно менше.

Нагадуємо, що наш опитник містив такі головні точки:

1. Загальна оцінка газети (дуже добре, добре, задовільно, незадовільно).

2. Які матеріяли ви читаєте?

3. Як давно ви читаєте „Свободу"?

4. Як ви отримуєте „Свободу"?

5. Чому ви читаєте „Свободу"? Якою ви хочете бачити її?

6. З яких джерел і якою мовою ви отримуєте інформацію про світ?

7. Ваші поради.

8. Про себе.

Відповіді подаємо у тому порядку, в якоми ми їх отримали.

Передплачуємо „Свободу" 33 роки. Це найкраща українська газета в Америці. Хочемо бачити її такою ж і надалі.

Д-р Ярослав і Марта Яримовичі

Передплачую „Свободу" 50 років. Думаю, що газета редагована добре, вона мені цікава, охоплює широкий діяпазон тем, а про все інше я довідуюся з інших українських і неукраїнських газет.

Без підпису

Читаю понад 25 років. Маю потребу знати якнайбільше про український світ. „Свобода" повинна вдосконалювати мову, а також більше звертатися до теми українського світогляду.

Євген Снігура

Передплачую „Свободу" 50 років. Хочу мати найдокладніші інформації про те, що діється в Україні, оскільки американські газети про Україну пишуть мало і рідко.

Теодозій Лисак

Передплачую 30 років. „Свобода" повинна бути позитивно наставлена до України і її намагань стати на ноги. Не подобається мені критика України, українського Президента. Його вибрав український народ, і наклепи на нього – це антиукраїнська робота.

Без підпису

Передплачую газету 50 років. Люблю „Свободу" і хотів би бачити її щоденником, як колись, „во время оно". Найбільше мені подобається розділ „Україна за тиждень". Треба більше писати про „четверту хвилю", досліджувати, чому ця хвиля не бере участи в українському громадському житті, намагатися наблизити її до громади.

Без підпису

Читаю „Свободу" 52 роки. Загалом кажучи, „ще той ся не вродив, аби всім догодив", але „Сво-бода" вірно служить українцям в тут, в Америці, в цілому світі і в Україні вже понад сто років. Коли інші часописи мають так звані партійні інтереси, то „Свобода" трактує усіх однаково. Щодо поради, то присвятіться більше УНСоюзові, тим користям, які він дає людям, і може, це дасть результат у здобутті нових членів. – П. П. , член УНСоюзу від 1949 року (139-ий Відділ), який не тільки читає „Свободу, але й переживає за її і всього УНСоюзу майбутнє.

Хочу, щоб „Свобода" знову була щоденником.

Дмитро Мельник

Читаю „Свободу" 50 років і вважаю, що вона може й далі залишатися такою, як є тепер.

Нестор Филипович

Передплачую 50 років. У „Свободі" зовсім відсутні розповіді про кіномистецтво. Чому?

Без підпису

Читаю понад 45 років. Це моя найкраща українська газета, і бажаю, щоб вона виходила ще довгі роки. Вміщуйте більше споминів.

Наталя Кирилів

Читаю 40 років.„Свобода" близька мені з огляду на українську тематику. Хочу бачити її оригінальнішою, у меншій мірі шаблонною (тут маю на увазі дописи з життя громади). Заохочуйте Р. Л. Хом'яка до репортажів з України!

Джордж Рибак

Мені особисто придався б шрифт більшого розміру.

Без підпису

Передплачую 25 років. Маю постійний інтерес до життя українців у світі. Хочу бачити „Свободу" такою, якою вона є сьогодні. Найуважніше читаю статті на теми національного, економічного та соціяльного розвитку української держави, а також – про національні почуття та досягнення американських українців у всіх ділянках життя. Більше пишіть про те покоління, яке підростає в Україні.

Д-р Ярослав Павліський

Передплачую 49 років. Тому що „Свобода" – українська за духом і світоглядом, і такою вона має бути завжди. Швидше читаю короті статті і хочу більше довідуватися про Україну.

І. Матіяш

Передплачую 50 років. Це найкраща газета на еміграції, з неї віє не тільки духом патрітизму, але й пошаною до інших народів. Найбільше подобаються редакційні, статті на мовні і релігійні теми. Де подівся зі сторінок Віталій Карпенко?

Д. Марійчук

Хочу бачити „Свободу" такою, щоб віддзеркалювала повне життя діяспори, зокрема діяспорний спорт, якого тепер нема в газеті. Не подавайте спортових репортажів з країн, які до нас не мають ніякого відношення, а глибше інформуйте про життя наших місцевих громад, про спортову діяльність нашої молоді, про наші спортові товариства. Більше дбайте про чистоту мови і про зовнішній вигляд тижневика.

Без підпису

Передплачую два роки. „Свобода" поліпшилася всебічно. Її тепер може залюбки читати людина будь-де. Їй належиться бути якщо не всезагальним, то принаймні речником західнього українства – новітнього, передового... Хочу, щоб, читаючи „Свободу", я вчився. Більше і конкретніше пишіть про економічну ситуацію в Україні, про підприємницькі можливості там, а також про спасенні заходи щодо збереження і зміцнення українства як такого. В Англії я живу від 1949 року. Українська періодика в Европі все більше занепадає. Навіть тутешня „Українська думка" зійшла на тритисячний наклад, а через рікдва залишиться хіба більш-менш стабільна тисяча. Страшно й подумати, що отой 30-тисячний приплив молодих, щирих українців до англійських островів у повоєнні роки спромігся поступово, через сліпу внутрішню гризню, звести себе майже на сучасне ніщо. Саме ця взаємна ворожнеча створила підсоння, в котрім ніяк не можна було заснувати потрібну фінансово-ощадну установу, без якої жодна спільнота не має дійсного значення... Я належу до ще існуючого Українського Товариства Великобританії. Власне, я є його головою. Цьогорічний з'їзд Товариства постановив подарувати свій маєток Україні, ринкова його ціна становитиме приблизно 400,000 фунтів. Отже, гарний подарунок. Я відтак думав-думав, що було б добре, якби УНСоюз спромігся примістити свій Відділ у нашому будинку. Адже УНСоюз має свої відділи в Канаді, то чому – не в Англії? Щодо збереження нашої національної ідентичности в широкому світі, то самих розмов тут не досить. Треба ділового підходу. Треба свах і сватів, що спонукало б і навіть зумовлювало б творення надійних українських родин.

З правдивою до вас пошаною

Іван Шкіренко

Передплачую 35 років. Я любила б, якби „Свобода" була щоденною, як колись. Ми чекали на неї, як на друга. Чи доцільно віддавати така багато сторінок на оголошення? Добре було б уміщувати сторінку з практичними порадами для жінок і чоловіків, а також щодо виховання і здоров'я дітей.

Без підпису

Передплачую 50 років. „Свобода" – засіб мого спілкування з українською громадою і Україною. Моє бажання – щоб „Свобода" точно віддзеркалювала буття і в Америці, і в Україні. Менше місця віддавайте спортовим вісткам, реклямі, а більше – медичним, фінансовим, історичним темам.

Іван Заковоротний

На опитник відповіли 209 осіб, близько 3 відсотків передплатників. Дві третини опитаних дали найвищі оцінки („дуже добре" і „добре") рівневі тижневика.Число незадоволених, хоча порівняно й невелике (7,6 відсотка опитаних), але реальне. Одна з головних причин невдоволення є мова – одні читачі вважають, що газета „зрусифікована", інші – що мова „зполітизована".

До найпопулярніших розділів газети опитані читачі віднесли „Україна за тиждень" (76 відсотків опитаних читають його постійно), і „Україна і світ" (70 відс.). Далі за оцінкою постійного читання розділи посіли такі місця: "Про це і те", редакційні статті, „Мова про мову", „Америка і світ", інтерв'ю, „З редакційної пошти", „Новини літератури", статті на церковні теми, „Життя громади", „Нові видання", „Сторінка УНСоюзу", „Спорт".

77 відсотків опитаних читають „Свободу" більше 25 років, 12 відсотків – від 15 до 25 років, 5 відсотків – менше 15 років. 85 відсотків опитаних є віком понад 50 років. Участь у опитуванні читачів, старших від 50 років, на думку редакції, ще не визначає вікового рівня наших передплатників. Про це свідчить і те, що проти попереднього опитування число читачів у віці 16–50 років зросло на 3.1 відсотка.

За два роки, що минули від попереднього опитування, число наших читачок порівняно з читачами, відчутно зросло (тоді жінки становили тільки третину опитаних): жінки – 42.8 відс., чоловіки – 60.0 відс.

88 відсотків опитаних передплачують „Свободу", 1.4 відсотки купують, а 0.4 – беруть в інших читачів. На запитання „З яких джерел ви маєте інформацію про події у світі?" переважна більшість опитаних назвала, крім „Свободи", ряд інших засобів масової інформації.

Вибір „Свободи" для багатьох опитаних не був обумовлений необхідністю у ній, як головному джерелі інформації. Це віддзеркалює той факт, що більшість опитаних читачів вільно володіє англійською мовою – 86 відсотків отримують інформацію з телебачення, а 23 відсотки користуються Інтернетом.

Читачі – про Свободу" і для „Свободи"

Передплачую 40 років. Хочу знати про життя усіх українців Америки і можливість через „Свободу" мати контакат з ними. Більше пишіть на теми здоров'я, не забувайте також про вагу гумору, розумного сміху. Вміщуйте спогади звичайних людей. Це – історія нашого народу.

Любомир і Орест Бойки

Передплачую 40 років. „Свобода" мені цікава, але прошу друкувати більше статтей з життя України, особливо з її історії. Заощаджуйте місце на світлинах, ви даєте їх забагато. На сторонці УНСоюзу був вміщений заклик „А ви записалися до УНСоюзу?", і предсідник Уляна Дячук розповіла про „відомих громадських діячів". Ми перевірили, чи є ті діячі членами УНСоюзу. На наше превелике здивування, тільки шість осіб зі згаданих 24 були членами і власниками забезпеченевих поліс. „Свобода" також повинна передусім дбати про інтереси членів УНСоюзу. Ось я послав до редакції статтю про великого філософа Григорія Сковороду, але її чомусь не надрукували. Тим часом з'являються цілком безвартісні статті, як, наприклад „Вона любила його, а він любив її гроші".

Василь Фіняк

Передплачую 43 роки. Знаходьте таких відвертих і безкомпромісних авторів в Україні, як були В. Карпенко і Л. Лук'яненко.

Без підпису

Передплачую з 1960 року. Хочу бачити „Свободу" жвавішою, динамічнішою у показі життя громади, і чекаю збалансованіших коментарів про Україну. „Свобода" повинна мати кореспондентів на місцях. Більше замовляйте у визнаних авторів, вміщуйте інтерв'ю з компетентними людьми.

Без підпису

Передплачую 47 років. „Свобода" повинна бути докладною і об'єктивною. Завжди пам'ятайте українське минуле. Вміщуйте все, що може мати добрий, здоровий вплив на молодь.

Без підпису

Передплачую понад 50 років. Чому „Свобода" втратила цікавих дописувачів з України, які висвітлювали економічну і політичну ситуацію в різних містах і селах України? Частіше надавайте трибуну національно свідомій інтелігенції з України.

Без підпису

Передплачую 50 років. Хочу бути добре поінформованим про життя в Україні. В загальному „Свобода" добре редагована, має грамотну мову. Більше пишіть про спорт, про футбол, особливо про змагання за Чашу Европи. Верніться до рубрики „Медичні поради" і почніть подавати історію України – невеликими уривками.

Василь Васильків

Передплачую 50 років. Воліла б читати щоденник, бо в тижневику новини вже не є новинами. Листи, подані одним чи двома реченнями – це замало. Краще вміщуйте цікаві листи повністю, ніж нецікаві – кількома словами.

Без підпису

Передплачую 40 років. Більше треба статтей на літературні теми. Трохи забагато реклямами. Варто було б друкувати короткі життєписи визначних українців – України і діяспори.

Без підпису

Передплачую 40 років. У розділах „Україна за тиждень" і „Україна і світ" подаються події у скороченій формі. Щоб зрозуміти, чому вони розвиваються так, а не інакше, читачеві потрібно більше аналітичного матеріялу, писаного знавцями поодиноких дисциплін: історії, економіки, соціології, мови і т. д. Цих знавців легко можна знайти в українських і неукраїнських наукових центрах Америки та Европи...

Без підпису

Читаю 25 років. Воліла б бачити „Свободу" щоденною. Бракує глибоких і яскравих політичних коментарів на події в Україні і в США, і рекомендацій, яке має бути наше наставлення до певних речей в обох країнах.

Варка Бачинська

Читаю 50 років, бо то кусочок моєї рідної України. Я й іншим передплачувала, думала – втягну їх до рідного, українського, але їм аби ком'ютер, авто, відеокамера – при байдужості до всього національного.

Уляна Іваничко

Передплачую і читаю 25 років. Почав читати, бо у „Свободі" тоді був „Tarzan". Це часопис, який служить усій українській спільноті світу. Менше друкуйте всіляку партійщину, суб'єктивні інтерпретації. Пам'ятайте, що тут є українська молодь і поза Пластом, поза спольщеними „батярами"... Пам'ятайте також про українсько-американських ветеранів.

С. Добрянський

Передплачую і читаю 54 років, бо це моя газета, моя установа і мій обов'язок їх підтримувати. Віддаю перевагу коротким статтям, а не таким довжелезним, як у часописах з України. Хотів би більше новин з України, як це робить англомовний „Український тижневик". Вважаю, що можна обійтися без „Нам пишуть", а давати частіше „Мова про мову".

Осип Рінник

Передплачую 52 роки. Хочу, щоб за змістом „Свобода" була подібною до колишнього щоденника. Принаймні не вживайте ненависного мені „США" – навіть там, де американські газети пишуть „Америка". Намагайтеся не пропускати жодної важливої події в житті українців Америки.

Петро Грицак

Передплачую 42 роки. Бо я – українець. Хочу бачити „Свободу" такою, якою вона є тепер, і трохи кращою. Друкуйте більше „Мову про мову" та цікаві і важливі за змістом інтерв'ю, новини літератури і мистецтва, з життя громад, Церков і конкретних парафій. Замість „З редакційної пошти", де подаються лише згадки про одержані від читачів листи, що нічого не дає ані читачам, ані редакції, заснуйте розділ „Листи читачів до редакції", як це робиться в усіх американських газетах, і подавайте – нехай, при потребі, і в скороченні, – тексти тих листів з підписами авторів.

Іван Овечко

Передплачую 52 роки. У дописах з місць слід уникати дрібничковости, бо просто соромно читати описи, хто де сидів, які смачні були „канапки", хто як встав, хто після кого мав слово. Повно зайвих дрівниць, а „м'яса" мало.

Без підпису

Передплачую понад 50 літ. Не треба подавати маніякальних нападів на державні особи України, як це робить у „Національній Трибуні" Віталій Карпенко.

Без підпису

Читаю близько 15 років. „Свободу" читав ще мій дід, так що це вже родинна традиція. Але чому газета зі столітнім стажем стала тижневиком? Чому Брайтон може мати 6–10 різних щоденних газет? У чому річ? Не прикрашайте життя в Україні, не хиліть голів перед чиновниками з України. Перейдіть на правопис, чинний в Україні, дайте собі спокій з австрійсько-польським діялектом– це кажу вам як галичанин. Не учімо українців жити і подумаймо, кому вигідно робити Ющенка месією? Ми боїмося Мороза, а поляки не боялися соціяліста Квасневського. Боятися треба не назви, а людини.

Без підпису

Передплачую 35 років. Другої такої газети, як „Свобода", у світі більше нема. Вживайте загальноукраїнську лексику, а не локальну. Відмовтеся від чудернацького правопису, якого вже не вживає жодна україномовна газета в Америці і Канаді. Не подавайте новин 7-10–денної давности, бо це вже історія. Я намагаюся заохочувати свої студентів дописувати до наших газет. Про літературний вечір в нашому університеті з участю Юрія Андруховича вони написали дві статті – українською і англійською мовами. Тексти у редакції безпідставно пообтинали. Молодим авторам це було дуже неприємно побачити...

Без підпису

Читаю декілька років, щоб знати, що діється в українській громаді, зокрема в нашій національній культурі. Цілком приймаю мову „Свободи", професійність у поданні політичних новин з України і світу. Тільки мусите врахувати, що замало є вісток про життя українських громад на Заході Америки.

Катерина Кричевська-Росандич

Читаю понад 25 років. Я – шанувальник спорту, то хотів би більше читати про тутешні спортові клюби. Ми ж маємо такі клюби в Америці і Канаді і нічого про них не знаємо. „Свобода" колись мала спеціяльну сторінку, з якої ми довідувалися про спортове життя в тих громадах. Наші діти народилися тут, тут виростали, брали участь в українських клюбах, а тепер керують ними, то хотілося б читати, що ті клюби роблять. Це не значить, що ми не повинні цікавитися спортом в Україні чи не допомагати українським спортовцям фінансово. Але варто було б віддавати половину сторінки спортові в Америці, а другу половину – в Україні.

Без підпису

Передплачую два-три роки, а читаю понад 25 літ, і від першої сторінки до останньої. Українська преса – то мій хліб насущний, „Свободу" чекаю з нетерпінням, хотіла б, щоб вона мала більше сторінок і виходила частіше. Вміщуйте більше політичних статтей, пишіть більше про людей, які сидять у Верховній Раді, вміщуйте критичні погляди.

Без підпису

Передплачую понад 20 років. Остерігайтеся застарілих новин і поверхових, нудних звітів з життя громади. Ці звіти слави „Свободі" не приносять. Більше друкуйте проблемних матеріялів, статтей з історії і культури, особливо минулого XX століття.

Без підпису

Передплачую 25 років. Кожного тижня я перегортаю „Свободу" з надією, що зустріну там хоч би маленький вірш або невеличку новелю. На жаль, тижневик цього не друкує. Подібні нарікання чую і від моїх приятелів.

Василь Болонка

Передплачую 35 років. Мене дуже цікавлять мистецтво, культура, взагалі духовне життя українців у світі. „Свободу" читаю 35 літ, але останнім часом зауважую занадто багато реклями. Я розумію економіку, але був би радий, якби замість реклями вміщувалися цікаві матеріяли, зокрема на мистецькі, літературні, театральні теми.

Володимир Петришин

Передплачую 25 років. Ви потребуєте, для підвищення аворитету „Свободи", двох речей: більше вміщувати аналітичних статтей, і перейти на правопис, який вживає сьогоднішня Україна.

Без підпису

Передплачую понад 25 років. Відколи „Свобода" стала тижневиком, вона набагато цікавіша, але пошта, як і раніше, доставляє її з великим запізненням.

Без підпису

Передплачую 40 років. Тут, в Америці, „Свобода" – незамінна. Якщо вона залишиться проукраїнською, то буде незамінною й надалі. Для мене найболючіша тема – роз'єднання в українському православ'ї, і про це я шукаю глибоких аналітичних матеріялів. Сьогодні усі ми маємо багато сумного, тому не зашкодить вміщувати талановиті гумерески. Сміх – це здоров'я, а журба – хвороба.

Олександер Багнівський

Передплачую три роки, а читаю вже декілька літ. Взагалі газета чудова. Продовжуйте так далі.

Павло Міронюк

Читачі – про Свободу" і для „Свободи"

Передплачую 52 роки. Мені подобається все, що подає „Свобода" щотижня, але хочу запитати, чому нема щороку Шевченківських концертів, як колись? Колись приїжджали до нас лемки з Польщі і українці з Англії.

А. Кединський

Передплачую понад 25 років. Дуже прошу повернути сторінку „Спортові вісті" Омелянові Твардовському.

Роман Пиндус

Передплачую понад 25 років. Велике признання редакторам за всі матеріяли, писані нашою милозвучною мовою. Щасти вам Боже. Більше друкуйте новин з України – про господарство, національне відродження, вміщуйте листи від братів і сестер з України. Тижневик „Свобода" мені подобається.

Ярослав Легкий

Передплачую 26 років. Хочу бачити „Свободу" живішою, не подавайте новин, котрі читаємо в щоденних газетах, натомість більше друкуйте дискусійних статтей. Глибше інформуйте про Україну, про її визначних людей.

Без підпису

Купую і читаю більше 25 років, бо це найкраща україномовна американська газета. Не треба скорочувати статті, якщо це не спотворює їх – краще не поміщувати їх.

Джордж Гаєвський

Передплачую 50 років. „Свобода" інформує мене про життя діяспори та в Україні. Я надзвичайно задоволена змістом „Свободи", хоч останнім часом деякі „нові" слова мені не є зрозумілі.

Ольга Тритяк

Передплачую понад 25 років. „Свобода" є добра, бо можемо довідатися, хто помер, а все інше нецікаве.

Без підпису

Передплачую кілька років, а читаю понад 25. „Свобода" вживає занадто багато полонізмів. По-друге, замість життя в Пармі чи Томс-Рівері друкуйте історію України, бо не тільки молодь, але й старші люди не знають її. Кому потрібні листи жертводавців? Хіба жертвують заради надрукування прізвища? І забагато великих фотографій.

Без підпису

„Свобода" була і є найкращою газетою для наших людей в Америці, Канаді і скрізь, де живуть українці. Я читаю її від 1935 року. Жаль, що вона перестала бути щоденною. Особисто я їй вдячний, що іноді друкувала мої вірші і дописи. Нехай Бог допомагає „Свободі" ще багато років у плідній праці в ім'я України.

Микола Горішній

Передплачую 5 років. Люблю рідну мову і свій народ. Хотіла б одержувати „Свободу" щодня. Найменше мені подобається те, що Церква в Бавнд-Бруку не підтримує УПЦ Київського Патріярхату. Патріярх Філярет – це не причина для протистояння.

Без підпису

Передплачую 52 роки. „Свобода" вже не така, як була, бо всі сильні автори померли, але все ж на загал не є зла.

Іванна Маськів

Передплачую 47 років. „Свобода" тримає мене на дусі, бо що людина варта без українського слова? Але „Свобода" мусить відмовитися від москальської абетки. Забагато пишете про Церкви. Не вживайте слова „єврей", бо це накинута нам назва жидівського народу.

Без підпису

Передплачую 45 років. Пропоную запровадити рубрику листування редакції з авторами ненадрукованих статей.

Ярослав Колодій

Передплачую понад 25 років. Більше друкуйте аналітичних статтей на політичні, церковні та літературно-мистецькі теми.

Іван Павленко

Передплачую 20 років, читаю понад 25. „Свобода" завжди була виразником усіх інтересів діяспори. Передусім вона вміщувала статті і коментарі авторів з діяспори. Так повинно бути і тепер. Не треба уподібнюватися до газет типу „Міст". Треба негайно відновити „Спортові вісті", як це було минулих років. Сучасний спорт у „Свободі" мало кого цікавить. Чому ви ігноруєте діяльність українських спортових осередків і спортові відділи УНСоюзу?

Без підпису

Читаю понад 25 літ. Дуже любила читати у „Свободі" статті п. Карпенка. Що з ним сталося? Мені 90 років. Мій чоловік Яків Балабан передплачував „Свободу" від 1952 року – року приїзду до Америки.

Емілія Балабан

Передплачую 25 років. „Свобода" – єдина добра, правдива газета. Пишіть більше про життя українців Австралії, Південної Америки, Европи.

Богдан Гнідь

Передплачую близько 15 років. „Свобода" гідна підтримки з боку усіх українців, тому що вона справді загальногромадська українська газета. А поза тим – ніяка газета не може задовольнити своїх читачів індивідуально. Самі точки опитника є знаком, що ви – на добрій дорозі.

Без підпису

Передплачую 42 роки. Найбільше хочу знати новини з України і про життя Церкви. Дуже бажано, щоб статті не продовжувалися з однієї сторінки на іншу, це не сприяє авторитетові газети.

Без підпису

Передплачую два роки. Все шукаю на сторінках „Свободи" матеріяли про життя новоприбулих. Робіть з ними інтерв'ю, цікавтеся їхніми думками, турбортами, претенсіями. Раджу знаходити адреси новоприбулих і вислати їм примірник „Свободи" – так залучите нових читачів.

Без підпису

Передплачую 36 років. „Свобода" варта того, щоб її передплачувати, бо послідовно несе нашу українську ідею. За останній рік тижневик став ще професійнішим, краще редагованим. Тільки іноді задовгі статті. І треба бути обережнішими в опініях щодо Президента України. Краще викривайте мафію, а не державних поровідників.

Без підпису

Передплачую 35 років. Я думаю, що „Свободі" нічого не бракує. Залишіть її такою, якою вона є.

Без підпису

Передплачую понад 50 років. Раджу рекламми вміщувати в окремому розділі, щоб можна було без них висилати „Свободу" в Україну та інші країни світу. Тоді напевно тираж тижневика збільшиться, бо значно більше місцевих українців зможе передплатити „Свободу" для родин і приятелів в Україні. Реклями іноді забирають 14 сторінок, а в Україні ці сторінки непотрібні.

Іван Совірка

Передплачую понад 25 років. „Свобода" дає мені відчуття, що я є частиною української громади в Північній Америці, пригадує і шанує працю попередніх активних громадян. Частіше пишіть на мовні теми, бо ми всі повинні вчитися. Варто друкувати більше спогадів з часів Другої світової війни, про заснування наших громад в Америці і Канаді. Висвітлюйте всі позитивні акції наших людей і в Україні, і в Америці.

Без підпису

Передплачую 45 років. Читаю „Свободу", бо вона досить докладно і об'єктивно висвітлює життєві процеси нашої національної спільноти в діяспорі і на рідних землях. Найбільше мені подобається, що „Свобода" друкує і передруковує статті, в яких правдиво висвітлюється наше історичне минуле, починаючи з часів Київської Русі. Найменше подобається, що наш тижневик називає амбасадорів в Америці і Канаді „послами", бо це принижує не тільки самих амбасадорів, але й самостійну Українську державу.

Богдан Корчмарик

Передплачую 50 років. Читаю „Свободу", щоб не забути українську мову. Дуже люблю читати вісті з України. Шкода тільки, що „Свободу" пошта приносить завжди з великим спізненням.

Михайло Лаврук

Передплачую 15 років. Я дістаю газети „Національна Трибуна", „Шлях Перемоги", „Гомін України", „Вісник" і „Свободу", але коли приходить усі разом, то читати починаю зі „Свободи", бо вона містить найцікавіші матеріяли. І далі я хочу бачити її такою, якою вона є тепер.

Раїса Береза

Передплачую „Свободу" 45 років. По-перше, я член УНСоюзу, по-друге, мені подобається її зміст, по-третє, усі ми зобов'язані підтримувати україномовні газети.

„Свободу" хочу бачити все кращою і кращою. Найбільше подобаються статті, автори яких пишуть про сучасну Україну позитивно. Варто далі висвітлювати допомогу діяспори для України. На мою думку, коли в Україні буде прийнято остаточний варіянт українського правопису, „Свобода" також повинна перейти на нього.

Адольф Гладилович

Передплачую 51 рік. Новини з України добре подає тільки „Свобода", тому я читаю її. Багато русизмів: урок, єврей, хороший, посол, США, Швейцарія, Володимир Путін (має бути Владімір), ми повинні віддалятися від Москви.

Д. Кузів

Передплачую 3 роки. Друкуйте поезію, вірші про природу, про Україну, вміщуйте гумор і навіть сатиру.

Ольга Ярошевич

Передплачую 25 років. Бажав би більше читати новини зі сходу України – Харкова, Луганську, Донбасу, Одеси, з Криму.

Без підпису

Передплачую понад 25 років. „Свобода" – найкраща україномовна газета в діяспорі. Набагато цікавіша, краще редагована, відколи стала тижневиком. Цілком довіряю редакції і бажаю їй дальшої успішної праці та витривалости.

Без підпису

Передплачую один рік, а читаю понад 25 років – купував. Найбільше пишіть на тему: куди йде Україна? Також про розвиток науки. Спорту можна менше.

В. Крутник

Передплачую понад 25 років. „Свободі" потрібний кращий папір і коротші статті. Не захоплюйтеся безкритичною критикою (все чудове, навіть якщо таким не є). Найкраща ваша рубрика – „Україна за тиждень", зробіть її більшою.

Ірена Петріна

Читаю понад 25 років. Не вміщуйте довших статтей, ніж на одну сторінку. Краще їх обтинати, ніж переносити на іншу сторінку чи в інше число.

Петро Байко

Читаю 50 років і не можу жити без „Свободи". Але краще б вона знову стала щоденною. Більше подавайте історичного матеріялу.

Без підпису

Передплачую майже 20 років. Люблю „Свободу", хоч вона приходить до мене з двотижневим спізненням. Часом статті задовгі. Мені „Свобода" більше подобалася за редагування Раїси Галешко.

Без підпису

Читаю декілька років. Більше пишіть про українську мову і українські традиції.

Без підпису

Закрити цю комуністичну газету!

Без підпису

Читачі – про Свободу“ і для „Свободи“

Передплачую 25 років. Читаю „Свободу“, бо другої такої нема, але хотів би бачити її без ляльо-люкань. Наприклад, не почта, а пошта, не ляндшафт, а краєвид, не Коль, а Кол і т. д. Варто заснувати сторінку кращої художньої прози українських письменників, бо тепер мало хто читає їхні твори.

В. Т.

Передплачую понад 25 років. Найбільше пишіть про поступ (чи невдачі) України в політиці, економіці, релігії, освіті і науці, війську.

Без підпису

Передплачую від 1951 року. За те, що „Свобода“ сумлінно подає новини з України і світу, я люблю її такою, як вона є.

Без підпису

Передплачую понад 50 років. У „Свободі“ зсовєтизована мова. Верніть до давньої української мови. Теперішня „Україна“ не є Україна.

Без підпису

Передплачую багато років. Комусь подобається це, а мені – те, усіх неможливо задовольнити, тому нехай „Свобода“ й далі буде такою, як є.

Без підпису

Передплачую 50 років. Подобаються новини з України, Більше пишіть на теми Українського правопису, мови. Послідовніше висвітлюйте життя (економічне, культурне) в окремих областях, районах і навіть селах України. Чекаю матеріялів з історії України.

Без підпису

Вважаю зайвим ваш розділ „Америка і світ“, бо ці новини люди значно швидше отримують з преси, радіо і телевізії там, де проживають. Але варто значно розширити розділ „Україна за тиждень“, бо це є наше загальноукраїнське зацікавлення. І тут потрібно найбільше оптимізму, віри в українську справу. Ширше і глибше інформуйте про становлення українського війська, фльоти, тільки без ніякої партійщини, а зі здорової державницької точки зору. Пропаґуйте успіхи України в усіх ділянках, зокрема в культурі, українізація України повинна бути пріоритетом „Свободи“. Для нас в Европі ваша реклямa не потрібна, але якби здешевити тижневик, то знайдуться нові европейські передплатники.

В. Стадніченко

Передплачую 50 років. „Свобода“ мені цікава, але прошу більше вміщувати матеріялів на теми мистецтва і музики.

Без підпису

Передплачую 48 років. „Теперішня „Свобода“ добре редаґована. Не подобається мені, що змінено назву „стейт“ на „штат“, а амбасадора „здеґрадували“ на посла. Такі назви накинув нам „старший брат“ а привезла їх „четверта хвиля“.

Зиновій Савицький

Передплачую 50 років. Найбільше мене цікавлять новини з України, церковне життя. Іноді у „Свободі“ є добрі редакційні статті. За теперішнього головного редактора тижневик став набагато кращий, професійніший. Тільки задовгі статті варто все ж скорочувати.

Тарас Слевінський

Передплачую 35 років заради новин з України. Хочу бачити у „Свободі“ чисту українську мову, без русизмів. Треба більше матеріялу подавати в розділах „Україна за тиждень“, „Україна і світ“, „Мова про мову“. Щодо останньої, то спочатку були цікаві статті, а тепер пропали. Мені дивно, що наша еміґраційна преса вживає російські слова: візит, борошно, апельсини, проза. Щодо слів „батьки“ і „родичі“, то я задоволений, що мав родичів, і мені шкода дітей, які мали тільки „батьків“. Або візьмімо ім'я і „по-батькові“. До 1990 року я ніколи в еміґраційній пресі про Тараса Григоровича не читав, а читав про Тараса Шевченка.Ще маю одну заввагу: редакція часто подає критичну думку читача. Я думаю, що на критику має право передплатник, а не читач.

Василь Ковач

Передплачую 40 років. У „Свободі“ знаходжу статті яких нема в інших світових газетах. Добре, що статті недовгі, а мова більше підходить для української діяспори, яка покинула свої землі понад 50 літ тому. Друкуйте більше про громадське і церковне життя в Америці і Канаді, цікаві інтерв'ю, дискусійні статті на важливі суспільні теми.

Без підпису

Передплачую 40 років. Щоб не відчужитися від українських справ. Хотів би бачити „Свободу“ охайнішою під оглядом мови. „Свобода“ проґавила велику нагоду під час унезалежнення України. Вона повинна була взяти на себе ролю мовного арбітра для діяспори і для змосковленої України. Як перший крок до мовного ренесансу, вона повинна була перевидати окремою книжкою всі статті „Мова про мову“, редаґовані інж. Раком. Хоч тепер мова не так засмічена, як за пані Г., все ж трапляються такі дивогляди, як example gratia: „Прем'єр Ющенко здійснив сходження на Говерлу“(sic!). І відколи Говерля має тверде „л“? Карлос Паскуаль – чому не Пасквань? „Під час святкової Служби Божої“. Чому – не „святочної“?

Андрій Макух

Передплачую два роки. Не подобається: знеславлюваня Президентів (Лук'яненко), образливі прозивання східніх українців „малоросами“ (ультра-католик Гель). „Свободі“ треба звернути особливу увагу на найбільшу небезпеку для України – існування 114 політичних партій, бо роздрібненням політичних сил губили Україну в минулому, можемо загубити й тепер. Росіяни в Криму вже говорять: „Ви, малороси, не доросли жити самостійно!“. Чи існування 114 партій не є доказом цього?

Без підпису

Передплачую від 1949 року. Варто було б зробити систематичною літературну сторінку, а також бібліографічну рубрику, яка б допомагала читачам орієнтуватися серед повені різних видань. Дуже хочеться читати щось цікаве з життя відомих, проте нерідко призабутих наших поетів, романістів.

Л. М.

Передплачую два роки. Після „смерти“ „Нових Днів“ і „Українських Вістей“ я передплатив „Свободу“, бо бачу, що вона добре віддзеркалює життя українських громад в Америці і світі. Продовжуйте діяти у цьому ж дусі! Якби я був мудріший за вас, то, може б, щось і порадив, але, як видно з вашої праці, ви маєте добрих редакторів, кореспондентів, за рівнем мовної грамотности газета – не та, що була колись, отже, все читається зі задоволенням. Мені все подобається, і нехай вам Бог допомагає.

Токар

Передплачую багато років. Найближчі для мене теми – література і мистецтво, тому я хотіла б зустрічати ці теми на сторінках „Свободи“ частіше. Найменше мені подобається, коли хтось сам себе хвалить, хто виставляє напоказ свої нагороди. Шкода, що нема вже Едварда Козака...

Світлана Кузьменко (Грибінська)

Передплачую понад 55 літ. Передусім я хочу бачити „Свободу“ такою, яка приходила б до моєї хати вчасно, а не зі спізненням. Рекомендую на першій сторінці подавати дату, коли редакція віддає газету пошті для висилання. Тоді передплатник може зорієнтуватися і спробувати зробити якийсь самостійний захід у вирішенні цієї проблеми. Більше пишіть, що діється у житті українського селянства, яке живе й тепер у злиднях.

Богдан Максимчук

Купую або беру в інших, читаю кілька років. Читаю „Свободу“, тому що немає що читати. Взагалі газета „Міст“ набагато краща за вашу „Свободу“. Мені не подобається мова вашої газети. Такі слова як „реклямa“, „доляри“ і т. д. Також було б непогано зробити рубрику у вашій газеті „Уроки української мови“. Інформацію можна брати зі сайту www.mova.net.

Без підпису

Передплачую 27 років. Хочу знати про події в Україні і в українських громадах поза Україною, про діяльність СКУ, УККА, ЗУАДК й ін. Хотілося б бачити „Свободу“ газетою, яка ставить добро України на першому місці, а теж добро української громади в Америці. Подобаються різноманітні короткі статті, не подобається русифікація мови – не треба наслідувати русифікаційних тенденцій в Україні. Більше згадуйте про боротьбу ОУН, УПА, ведіть діялог з „четвертою хвилею“, подавайте думки нашої молоді.

І. Г.

Передплачую 50 років. Читаю зі звички, бажав би, щоб „Свобода“ була щоденником. Найменше подобаються статті на технічно-наукові теми, писані сухо. Потрібно фейлетонів штибу М. Рябчука, М. Куропася й їм подібних.

Без підпису

Передплачуємо від жовтня 1949 року. Любив щоденник, але розумію, що є труднощі з фінансами. Добре, що УНС втримує тижневик. Про церкву можна писати довгі статті, на інші теми – коротші. Читаємо ще „Лемківщину“, „Національну Трибуну“, „Шлях перемоги“, „Сівач“, „Вісник ООЧСУ“.

Василь і Розалія Робарські

Передплачую більше 25 років – щоб бути поінформованим. Найменше подобаються справи УНСоюзу і ті звіти не повинні подаватися в газеті, а в окремому виданні для членів.

Без підпису

Передплачую 41 рік – хочу знати, що діється в українській громаді, в Україні і на поселеннях, де живуть українці – і взагалі на всякі теми. Хочу бачити більше статтей про Церкву д-ра о. Мончака. Прошу вас активніше спростовувати історичні неправди про Україну, аналізувати життя українських Церков та як їх з'єднати в одну Київську Церкву – Київського Патріярхату, пишіть про славних українських вчених, мистців, яких присвоїла собі Росія і інші народи. Коли приходить „Свобода“ чи „The Ukrainian Weekly“, все залишаю і читаю від початку до кінця. Тут не уявляю собі не мати української преси. Дякую усім дописувачам і працівникам і редакції.

Оксана Федорович

Передплачую 48 років. Бо цікавлюся українськими справами і Україною. Хотів би, щоб „Свобода“ вміщувала більше статтей про сучасний стан в Україні, про її уряд, позитивне і неґативне; більше спогадів з Другої світової війни, з часів переселенчих таборів, більше спогадів про перші кроки в Америці. Під редаґуванням Ірени Яросевич „Свобода“ стала цікавішою. Вашінґтонська громада гордиться Вами, пані Ірено. Власні матеріяли працівників „Свободи“ – дуже цікаві та інформативні. Цікаві Вісті Фундації ім. Івана Багряного та всі репортажі про Україну, а також розділ спогадів про перші кроки переселення з DP-таборів і їхній досвід тут. Добре придуманий куточок „З листів до „Свободи“ – коротко і інформативно. Бажано, щоб рецензовані книжки мали адресу і ціну для замовлення.

Оля Матула

Передплачую понад 25 років. Якнайбільше друкуйте матеріялів про наш український Голокост – розстріли в ЧК, ОГПУ, НКВД, висилки на Північ, розкуркулення, колективізацію, штучний голод і інше. Пізнавши ці страшні факти, люди в Україні відвернуться від комуністів. Це буде найбільша допомога Україні.

В. С.

Читаю кілька років. Прошу не скорочувати тексти, якщо це змінює суть статті. Краще не друкувати.

Галина Касіян

Читачі – про Свободу“ і для „Свободи“

Передплачую майже 25 років – бо я українка й моїм обов'язком є знати про життя українців в Америці й у світі. Вважаю, що „Свобода“ стала доброю газетою й знаходжу в кожному числі дуже цікаві статті на різні теми. Бажано б було частіше читати про усі скупчення українців в Америці – усі міста, а не лише про Нью-Йорк, і Норт-Порт на Фльориді.

Александра Д. Кохман

Ви питаєтесь, яка людська опінія про „Свободу“. Але я про себе. Належу до завзятих читачів. Спершу читала „Тарзана“ та любувалась знимкою гарної дівчини у суконці з широкими вишиваними рукавами, яка була постійно в часописі, це Галина Андреадіс – і як же я їй заздрила! І так я росла від цих маленьких дрібничок. Цікавилась усіма подіями, читала редакційні статті, „Україна і світ“, „Про це і те“. Тільки не зношу спорту, але кожний крам має свого купця. То думаю, що ваш часопис є цікавий для всіх. Читаю „Свободу“ від 1950 року, яка приходить кожного понеділка і це є моє одне джерело,з якого беру національну наснагу. Дякую за терпеливість і оставайтесь у Божій опіці.

З пошаною до вас

Марія Горкач

Передплачую 50 років, бо хочу знати, що діється у світі, зокрема про українські справи. Пишіть на всі теми, тільки прошу не писати довгі статті.

Богдан Мацук

Передплачую більше 50 років. Читаю „Свободу“, тому що УНСоюз допомагає у поширюванні свідомості суспільної, державної та духовної єдности. Заохочує жити чесно, як того вимагає заповідь Бога. Хочу бачити „Свободу“ і далі забезпечену економічно. Свого часу Президент Кучма проголосив, що на Україні 50 відсотків населення говорить російською мовою, – цю неправду повторював на бенкетах в США і Канаді.

Ці політичні проросійські заяви нанесли великі шкоди для відновленої держави України, а іноді поширювали недовір'я до незалежности. Уможливили комуністам, всяким слабодухам зайняти високі державні становища і цим зловживати. Незаперечною правдою є, що в Україні народ до сьогодні розмовляє так зв. суржиком. Це церковно-слов'янська мова з домішкою українських, білоруських, болгарських слів. Чому сьогодні наші мовознавці так мало борються проти цього зла? Іншою нечесною політикою „нашого“ – не нашого Уряду з Президентом Леонідом Кучмою є постійне твердження, що Україну відновлено без пролиття крови. Всі знаємо, що комуністи знищили мільйони невинних людей. Керівник держави не може не знати, що у ҐУЛаґах протягом 70 років катовано і розстрілювано українських самостійників.

З пошаною до редакції

Йван Сарвадій

P. S. Підписаний по війні п'ять років карався в концтаборах примусової праці на Донбасі, в Саратові, Тамбові та Одесі.

Передплачую 25 років – щоб довідатися про події в українському суспільстві, в діяспорі та в Україні. Подавайте більше матеріялу про українську діяспору не тільки в Північній Америці. Більше пишіть про культуру, особливо мистецтво та літературу. Пропоную запровадити сторінку листів до редакції у кожному числі „Свободи“. Також пропоную відкрити дискусію про майбутнє українців в США та Києві і запросити різних науковців та активістів громад висловити свої думки.

Без підпису

Передплачую понад 25 років. Хочу й далі бачити „Свободу“ такою, якою вона є. Більше друкуйте інтерв'ю, новин з життя громади, з літератури і мистецтва. Не можу сказати, що мені щось не подобається. „Свобода“ сьогодні – одна з найкращих газет у діяспорі.

Без підпису

Читаю 2 роки, беру в інших. Мене щиро цікавить життя української спільноти як тут, в США, так і в Україні. Хочу бачити „Свободу“ чесною, доброю, людяною. Сумлінно зберігайте і розвивайте українську мову.

Без підпису

* * *

Як бачимо, зміст відповідей на наш опитник дає багато поживи для роздумів. Серед зауважень і порад є чимало таких, що їх ми візьмемо до негайного врахування у нашій щоденній діяльності. Особливо ми вдячні за предметну, обґрунтовану критику – вона свідчить, що члени нашої громади не просто читають „Свободу“, але вона їм близька, своя, й тому вони відчувають відповідальність за рівень газети, щиро переймаються її змістом і формою.

Ми б хотіли коротко відповісти на деякі ваші зауваження і побажання.

Мова нашої газети. Це надзвичайно складна тема і до неї ми будемо повертатися постійно. Тут нагадаємо, що в Україні дотепер ще не прийнято проґресивного, в нашому розумінні, правопису, і ця обставина ускладнює нашу працю.

Скорочення статтей. Тижнева „Свобода“ має менше, ніж половину газетної площі щоденника, а матеріялів одержує удвічі більше. Редакція при скороченні застосовує низку критеріїв, зокрема: свіжість інформації, важливість з точки зору читача (а не лише автора), чи матеріял вже був надрукований в інших виданнях; чи вже було вміщено щось подібне або вже лежить готове у редакційному портфелі; мовно-літературна якість матеріялу; громадська цінність публікації, і ряд інших.

Також треба підкреслити, що газета має інші правила і вимоги, ніж, наприклад, науковий журнал: вона залишає за собою право змінювати заголовки, скорочувати підписи під фотографіями і т. п. Щодо скорочення оголошень, задля збільшення місця для газетних текстів, то це приваблива ідея, але щоб здійснити її, треба хіба знайти нам власного олігарха, який хотів би підтримати нашу газету.

Проблема висилання тижневика. Газета висилається зранку щоп'ятниці, тобто у день її виходу, поштовими послугами 2-ої кляси (2nd Class). На жаль, ми не маємо впливу на покращення поштових послуг у цьому випадку.

Рубрика „Америка і світ“. Наша мета – писати про Україну, про Америку і про нашу українську громаду в Америці. Ми подаємо новини з Америки і світу з двох причин: по-перше, щоб створити ширший історичний контекст світу, в якому ми живемо. Подруге, ми знаємо, що читачі старшого покоління і з „четвертої хвилі“ не завжди мають доступ до англомовних джерел інформації.

Дописи від громади. Оскільки ми не можемо мати своїх кореспондентів у кожному місті, то покладаємося на дописи читачів і пресових референтів громадських, культурних, спортивних, мистецьких та ін. організацій. Але просимо, щоб усі їхні дописи включали контактні інформації, передусім – числа телефонів, на які можна звертатися до авторів під час робочого дня. Не раз буває, що матеріял відкладається лише з тієї причини, що нема куди телефонувати, а часу на листування ми не маємо.

Книжки. Для надрукування рецензії на нову книжку загально ми просимо для редакції один примірник цього видання, а також інформацію, де можна купити книжку і яка її ціна. Але іноді буває, що книжку, через її маленький тираж, не можна придбати, а повідомити про її вихід все ж варто, з огляду на важливість книжки.

Культурні, літературні, мистецькі, історичні теми. Ми з вами цілком згідні і будемо активно працювати у напрямку здійснення цих читацьких побажань.

Ми розуміємо, що 209 відповідей не віддзеркалюють повною мірою поглядів усього читацького загалу, проте одержані нами відповіді на запитник дали нам відверте і щире відображення нашої і вашої „Свободи“.

Ще раз дякуємо усім учасникам опитника і запевняємо, що всі ваші зауваження і побажання візьмемо до уваги.

Ірена Яросевич,
головний редактор „Свободи“

Жертвуйте на Український Католицький університет

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. – Організація сеньйорів під проводом невтомного голови – д-ра Євгена Новосада при співучасти УКУ і НТШ провела 24 жовтня зустріч з доповідачами. Це були о. д-р Борис Ґудзяк – ректор Української Богословської Академії у Львові, проф. Джеймс Вільс, який посвятився розбудові ЛБА, мґр. Ілля Лабунька і о. Михайло Лоза. На розповідь про розбудову університету, який так потрібний українському народові, присутні щедро відгукнулися фінансовою допомогою і зібрали 2,565 дол., які передано о. д-ові Б. Ґудзякові. Треба й далі складати пожертви чи маєткові записи на Український Католицький університет, який почав вже діяти. Пожертви можна висилати до представництва університету на адресу: Prof. Jeffrey Wills, Ukrainian Catholic Education Foundation, 2247 West Chicago Avenue, Chicago, IL 60622-4828.

Зиновій Квіт

ПОДОРОЖІ

Присмерк великого міста

Здалеку канали і ріки Санкт-Петербурґа нагадують Венецію.

Наближається трьохсотлітня річниця з того дня, коли цар Петро Перший заснував на берегах Неви нову столицю Росії. Впродовж цього часу Санкт-Петербурґ був повсякчасно пов'язаний з Україною. Канали і будівлі міста зводили українські невільники, пізніше тут селилися (не завжди з власної волі) численні музики, співаки, мистці, літератори з України. Серед них був і Тарас Шевченко, поетичну книжку якого видано у Санкт-Петербурзі.

У листопаді місто має похмурий вигляд – сіре небо сипле дощем та снігом. Похмурі люди бредуть брудними, розбитими вулицями. Підстав для радощів немає: середньої платні чи пенсії не вистачає на найнеобхідніше. Через це порожньо у крамниці великої торговельної фірми „Сезон", яка продає продовольчі товари з усіх куточків світу. Продавця по той бік прилавку теж нема, і мені доводиться чекати, оскільки я хочу порадувати свою рідню в цьому місті недоступними для неї ласощами. Замість продавця з'являється молодий робітник зі скринею, який починає верещати, щоб я поступився, бо йому тісно. На галас приходить дівчина-продавець, яка поводиться теж вкрай нечемно і позбавляє мене наміру щось купувати.

Вранці, коли я чекав митної контролі на міському летовищі, мені ще видавалося, що митники, котрі палили цигарки, не зважаючи на чергу, це – сумний виняток. Хтось з пасажирів у тій черзі зауважив, що врешті можна почати контролю, і негайно наразився на грошову кару, бо митники заявили, що той чоловік мав вантажу більше, ніж дозволено привозити до Росії.

Краще вже мовчати. У цьому я переконався в лікарні, де мав відвідати хворого родича. Інші відвідувачі терпляче чекали у коридорі на появу когось з персоналу, щоб запитати дозволу пройти до хворих, а я побачив вдалині дівчину у білому одязі і спробував привернути її увагу. Ох і дісталося ж мені від інших людей, які налякалися, що тепер їх взагалі можуть не пустити всередину!

Значно вільніше почуваються люди біля будок та стійок на вулицях міста, де якісь випадкові торгівці продають найнеобхідніші харчі. Покупці звично займають чергу і дістають принесені з дому торбинки на цукор чи крупи, бо з пакуванням купленого тут існує звична скрута.

Багато хто проводить свої дні на численних базарах: одні продають, інші оглядають запропоноване, бо не кожен має за що купувати... На одних базарах пропонують уживані речі – від ґасової лямпи до викрадених на заводах коштовних приладів, на інших – нові товари з Европи та Азії. Саме на останніх базарах впадає у вічі невиправдано велике число людей зайнятих торгівлею, а не виробництвом нових вартостей.

Базари Санкт-Петербурґу на відміну від московських, де часто-густо виникають криваві бійки, спокійні. Соціологи пояснюють це традиційною національною і релігійною терпимістю мешканців міста, яке завжди мало багато націй і церков. Хоча злидненне життя і соціяльна незахищеність теж породжують неспокій.

На вулицях міста я не бачив п'яних, хоча в цілому на одного мешканця Росії щороку припадає 14 літрів абсолютного алькоголю. У Санкт-Петербурзі п'ють переважно горілку місцевого виробництва і середньої ціни, але зростає попит на вишукані вина. З нагоди мого приїзду моя невістка ледь не купила для мене пляшечку американського коньяку, але з'ясувалося, що висока ціна не відповідала її можливостям. Обмежились чаюванням...

Разючий контраст зі сірими буднями петербуржців становлять барвисті реклями західніх фірм, які не втрачають надії знайти в Росії новий ринок збуту. Але й мешканці міста сподіваються на краще – журналіст Віктор Кошванець закінчує статтю „Путінові віримо, державі – ні" в газеті "Санкт-Петербургскіе ведомості" такими рядками: „Останні соціологічні опити населення незмінно виявляють одну й ту ж картину: високий рівень довіри росіян президентові і таке ж дружне скептичне ставлення до більшости інституцій держави. Чи треба пояснювати, наскільки це сумно для держави, її провідника і, передовсім, для нас з вами".

Цього разу я не шукав саме українців на площах і вулицях великого північного міста: їхня доля мало відрізняється від долі людей багатьох національностей, які населяють колишню столицю імперії.

Левко Хмельковський

Хлопчики мріють купити мопед.

Люди купують дешевші харчі на вулицях.

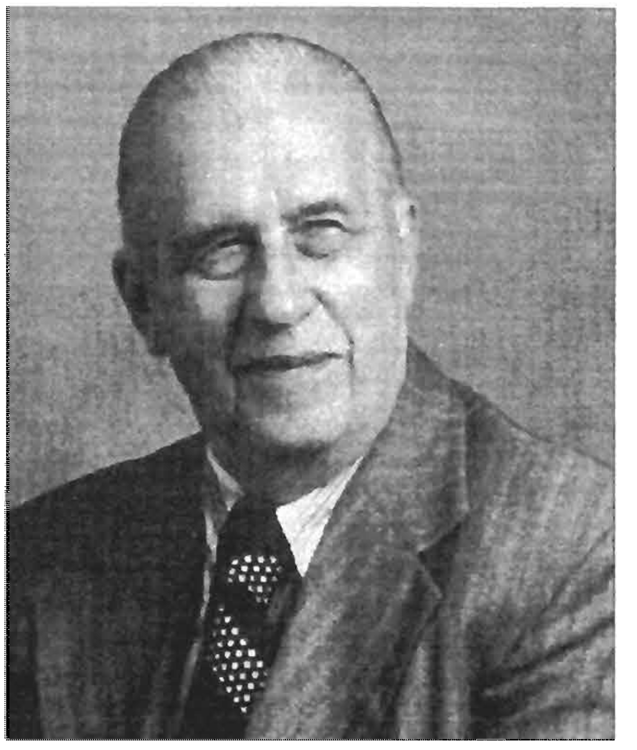

Базар – остання надія заробити копійку.

У центрі міста.

Рік тому відійшов Володимир Барагура

Св. п. Володимир Барагура

2 грудня ц. р. виповниться перший рік від відходу Володимира Барагури в інший світ. З життя пішов відомий письменник-мемуарист, літературний критик, педагог і журналіст-публіцист. В. Барагура був людиною, здатною бачити життєві явища в усій глибині їх психологічних і культурних виявів. Йому було властиве широке відчуття правди й мистецької краси, що посилювалось його світоглядом і глибокорелігійного українця. Він вважав, що українська читацька спільнота чекає від своїх письменників правдивого мистецького слова. В його особі органічно зливалися прикмети людини й мистця, що виключали в його творчості будь-яку нещирість, штучність, потурання тій чи іншій літературній моді. Бути письменником для В. Барагури означало свідомо докласти усіх сил до того, щоб піднести рівень української літератури до вершин творчих досягнень.

Народився Володимир Богдан Дмитро Барагура 8 листопада 1910 року в Немирові на Яворівщині в сім'ї судового урядовця. З рідної хати він виніс любов до свого народу, його історії, культури, звичаїв та традицій. Закінчивши початкову школу в Немирові, В. Барагура став учнем української гімназії ім. О. Маковея в Яворові у 1922-28 роках. Ступінь магістра філософії в ділянці слов'янської філології здобув у Львівському університеті в 1934 році.

В 1936-39 роках учителював у гімназіях в Стрию та в Яворові. Вже в студентських роках був співробітником газет і журналів „Новий час", „Нова зоря", „Життя і знання", „Рідна мова", „Наша культура". Як письменник дебютував у „Малих друзях", дитячих та юнацьких журналах „Дорога", „Юнак", „На варті", „Крилаті", а з 1954 року спільно з ред. Б. Гошовським та Р. Завадовичем почав редагувати журнал для дітей „Веселка" – видання УНСоюзу – „Свобода". На посаді редактора „Веселки" працював 40 років.

Перші публікації В. Барагури на ниві досліджень стосуються української літератури. Серед його праць того періоду можна назвати есей „Микола Хвильовий" та кілька книжкових публікацій з теорії літератури – „Суть і завдання літературної критики", „Ідея і форма літературного твору", „Літературна творчість у світлі психоаналізи", „Психічні основи успіху літературного твору", методичного порадника „Веселка" в школі".

У 1954 році в Торонто вийшла його перша збірка історичних і біографічних оповідань для дітей та юнацтва „Меч і книга", з ілюстраціями П. Андрусевича й М. Михайлевича. Друге видання цієї цікавої збірки вийшло в світ також в Торонто в 1980 році. Її перше київське видання вийшло в 1993 році тиражем 5 тисяч примірників завдяки фінансовій допомозі меценатки Марії Тарнавської-Крижанівської з Рочестеру, США. У 2000 році заходами Марії Крижанівської здійснено друге видання збірки „Меч і книга".

Володимир Барагура – автор чудової збірки спогадів зі своїх дитячих і гімназійних часів „Калиновий міст" з ілюстраціями З. Онишкевича, „Як я став журналістом", „Воєнні спогади сірої людини" та „Зустріч з Русалкою у хвилях океану: крихти з мого життя – дійсність і вигадка". Цей останній твір – „лебединий спів" автора. Володимир Барагура написав також чимало есеїв, оглядів і рецензій. У 1984 році Володимир Барагура разом з д-ром Василем Левом зредагували регіональний історико-меморіальний збірник „Яворівщина і Краковеччина".

Володимир Барагура отримав кілька літературних відзначень і нагород. З нагоди 90-ліття, що виповнилося в 2000 році, він одержав грамоту-признання від стемфордського Єпископа Василя Лостена за довголітню громадську працю, а головно за редагування „Веселки".

Життя і діяльність Володимира Барагури – це живий заклик до працівників пера пристрасно любити свій народ, своє заняття, невтомно працювати, щоб робота стала надхненним зусиллям і самопосвятою, пройнятою чесністю, послідовністю та творчим духом.

Світла пам'ять про Володимира Барагуру ніколи не згасне в наших серцях.

Д-р Володимир Жила

Він знав 60 мов, та найбільше любив українську

До 130-ліття від народження Агатангела Кримського

Агатангел Кримський

В літературному і культурному житті України Агатангел Кримський – особлива постать, а його життєва й наукова діяльність – рідкісна, гідна подиву і викликає глибоку пошану до його особи. Ім'я А. Кримського – поета, філолога, одного з найвидатніших лінґвістів світу, визначного знавця санскриту, арабських й інших східних, як і західніх, мов широко відоме не лише в Україні, але й поза її межами. Знаний він як майстерний перекладач, активний громадський діяч і патріот, який за словом поета Павла Тичини, „всім своїм єством, своєю надзвичайною і невтомною працею вченого трудівника – належить народові". Це при тому, що А. Кримський не мав у собі ні краплі української крови....

Агатангел Кримський народився в січні 1871 року у Володимирі-Волинському на Волині. Батько походив з Бахчисараю в Криму, звідки його предки в кінці XVIII ст. переселилися до Литви, а мати – з убогої родини литовських поляків. Незабаром батьки переїхали до м. Звенигородки на Київщині.

Юний Агатангел учився у прогімназії в Острозі. Колеґіюм закінчив у Києві, а Лазаревський інститут східних мов у Москві, де був у 1898 році доцентом, а від 1910-го до 1918 року – професором арабської і турецької філології та історії Сходу. Перебуваючи в Москві, був активним членом української громади. Для поглиблення знання з орієнталістики перебував два роки (1896–98) у Сирії і Ливані.

А. Кримський став поліглотом світового маштабу, володіючи 60-ма мовами. Після революції, в 1918 році переїздить до Києва, де бере участь в організації Української академії наук. І тут розвинув титанічну науково-педагогічну діяльність. Протягом 10 років очолює найвищі українські установи, завідуючи катедрою сходознавства Київського державного університету. Пише наукові праці з історії літератури арабів, персів, турків та багатьох інших народів Близького і Середнього Сходу. Був редактором капітального і, через заборону Москви, незакінченого величезного академічного словника української мови. Заборона виникла на ідеологічній підставі: мовляв, словник спрямований на відрив української мови від „братньої" російської. Тут треба згадати також, що А. Кримський опрацював „Найголовніші правила українського правопису", а в історію української філології увійшов як організатор цілої її епохи. Свою цінну бібліотеку, яка начислювала 30,000 томів, подарував Всеукраїнській Академії Наук. За свої кольосальні заслуги в науці отримав звання Академіка.

Якщо йдеться про його політичні погляди, вони кристалізувалися під впливами Івана Франка, Михайла Драгоманова, Лесі Українки, Бориса Грінченка. У політичних і наукових дискусіях із носіями інших поглядів він завжди обороняв самостійність української мови.

А. Кримський відомий теж як поет-лірик, автор екзотичних поезій, які увійшли в збірку „Пальмове гілля", та белетристики у збірках „Повістки й ескізи з українського життя" і „Бейрутські оповідання", які помітні своєю оригінальністю та новими мистецькими засобами.

У 1930 році через свої твори вчений потрапив на довгі роки у неласку совєтської влади, а в зв'язку з процесом „Спілки Визволення України"втратив посаду довголітнього і незмінного Вченого секретаря Академії Наук. Щойно з початком Другої світової війни, коли Москва звернула більше уваги на Схід, згадала про видатного науковця з ділянки сходознавства і покликала його знову до наукової праці. Він навіть отримав нагороду – орден Леніна.

У зв'язку з наступом німців на Україну, Москва дала наказ Кримському виїхати на схід, до Уфи, однак А. Кримський наказу не виконав, а переїхав до своєї Звенигородки. Туди й приїхали за ним представники НКВД. У в'язниці закинули йому антирадянську діяльність, спрямовану на утворення „буржуазної Української держави". Що сталося з ним далі, невідомо. Наукові кола в Парижі отримали коротку офіційну вістку про смерть академіка в січні 1942 року.

Пребагата наукова спадщина Агатангела Кримського, автора майже 1000 наукових праць, видатного літературознавця, етнографа, фолклориста та історика, людини надзвичайної ерудиції є цінним надбанням не лиш української, але й світової літератури. Іван Франко висловився про нього: „Це незвичайна поява серед українців, незвична своєю енергією, пристрасною любов'ю до України та різнорідністю знання і силою таланту. Він (себто А. Кримський), був філологом з фаху, орієнталістом із замилування та дуже оригінальним повістярем".

Любомира Мичковська,
Клівленд, Огайо

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

„Пишу письмом віків"

Зліва: Таня Осадца, Анатолій Кінах, Ака Перейма.

ВАШІНҐТОН. – Почесні звання Заслужений художник України та Заслужений майстер народного мистецтва були надані 30 жовтня сестрам Аці Переймі та Тані Осадці в посольстві України. Прем'єр Анатолій Кінах вручив їм грамоти й медалі за вагомий особистий внесок у піднесення міжнародного авторитету України.

Ака Перейма – своєрідна і багатогранна мисткиня (олія, скульптура, кераміка), а також поетеса, черпає надхнення з українського фолкльору і мітології.

У 1991-1996 роках велика експозиція її творів, доповнена сотнями писанок роботи Тані Осадци, побувала в Києві, Луганську, Харкові, Чугуєві, Вінниці, Одесі, Миколаєві, Херсоні. Таня Осадца – досвідчена писанкарка, дослідниця та колекціонерка писанок.

Союз Українок Америки щороку запрошує Аку Перейму на свої збірні виставки. Цього року вона подарувала свою збірку кераміки на харитативні та освітні проєкти СУА.

У поемі „Пишу письмом віків" Ака Перейма висловила свою мрію: „Із цього світу відійду я та молю Бога, щоби зі світу цього не відійшла ця писанка моя".

Надія Дейчаківська

Згусток пам'яті про скульптора

Цим „згустком пам'яті" є видання „Михайло Черешньовський. Статті. Спогади. Матеріяли" – Нью-Йорк, 2000, 191 ст. Воно вийшло під егідою Української Вільної Академії у США. Відповідальний редактор – Олекса Біланюк, а упорядник та автор вступної статті – Тамара Скрипка. Гортаючи сторінки книги, навіть не знаєш, чим більше захоплюватись, – чи ритмом форм отих „камінних душ", а чи думкою, експресією надхненних статтей про мистця. Своїм затамованим чуттям хвилює дедикація спонзора книги – дружини мистця: *„У пам'ять про мого Мужа, приятеля життя, скульптора Михайла Черешньовського видаю цю книжку. Доля перехрестила наші життєві дороги майже півстоліття тому, з'єднала нас і заповіла у парі пройти крізь життя. Людмила Черешньовська".*

У сконцентрованій формі заспіву Тамара Скрипка дала повноту інформацій про шлях мистця „через терни до зірок", а також влучну фахову оцінку його творінь. У багатоголоссі шанувальників Михайла Черешньовського є письменники Василь Барка і Євген Маланюк.

Найвиразніше благопрекрасне виражене у циклі мадони Черешньовського, але вміщені в книзі фрагменти автобіографічних текстів свідчать, що вияви добра він сприймав як красу, а красу – як добро і на своїй життєвій стежці. Це хвилююча розповідь про перші гроші за різьблені речі, продані „панам зі суду", аби врятувати матір і всю сім'ю від голоду. Є вставна новеля про кішку, яка не витримала самотности у виселеному селі й перенесла своїх кошенят у криївку повстанців, до людей. Згадують, що Черешньовський говорив „нескладно". Мабуть, слід сказати „нешабльонно": він не писав пером, а длубав долотом, витесуючи-викарбовуючи у тверді образ-ідею. Говорив притчею, алегорією, символом.

Крім скромности, душевної доброти, самопосвяти (участь в УПА), Черешньовського характеризувала фанатична працьовитість і, при кволому здоров'ї, надзвичайна витривалість, життєпружність, яка рятувала його в екстремальних ситуаціях війни та еміграції, а ще раніше допомагала синові багатодітної вдови, знедоленої лемкині здобути добру фахову освіту у Коломийській різьбарській школі та у Краківському інституті пластичного мистецтва. Обставини складалися так, що талант високої проби не мав змоги віддати всього себе „чистому мистецтву", а задля виживання в Америці змушений був займатись утилітарним – різьбити рами. Високе мистецтво творив прихапцем, у вільні хвилини. Чимало його творів загубилося у хаосі подій, але список відомих праць досягає вісімдесяти назв.

Не тільки енергія кволого тіла й сила духу рятувала цього „бандерівського святого", як жартома називали Черешньовського його друзі, від загибелі. Він вірив, що під час переправи через річкову глибінь, у якій тонув, не вміючи плавати, подала рятівну руку сама Мати Божа. Отож своїм „мадонним" скульптурним циклом не переставав співати Їй осанну, шукаючи все нових мелодій у цій своїй кам'яній пісні без слів. Усе це – не тільки „речі кришталево чисті" (І. Костецький), у них немає холодности мармуру, а є щось зігріте вдячним серцем. Радість і святість материнства, терпіння й ласка, щось земне й божественно-небесне і кожен раз мистецьки неповторне при вічній жіночності зачаровує нас в отих портретах. Узагалі портретна галерія жінок, як зазначає Тамара Скрипка у вступному слові – це найкраще виражена „мистецька філософія" скульптора, „стала очевидним початком не тільки нового етапу української скульптури, а й предтечею модерного взагалі".

Найґрунтовнішою і чи не найефективнішою синтезою творчих пошуків і знахідок мистця є пам'ятник Лесі Українці у двох його варіянтах, один з яких поставлений у Клівленді, а другий у Торонто. Враження від цих монументів найбільше місця займає у вміщених у книзі текстах. На думку Євгена Маланюка, авторові проєкту пам'ятника в Клівленді, „як справжньому мистцеві, пощастило розкрити в нім і показати головну суть Лесі Українки: вічний сенс її постаті і справжнє єство її особистости як письменника і людини". Михайло Черешньовський „пішов за голосом своєї музи, яка у нього завжди одухотворена матерією, проявляє духовний еквівалент речей і постатей". „Леся Українка – в її визволеній духовній суті – в цім монументі – вже не йде, а власне, гряде. Гряде, як непереможна правда... Постать злегка еллінізована: антично-прекрасна голова Лесі з її чолом Атени-Софії й біль, що супроводжував тріюмф її духа". Мистець не лише увічнив постать дорогої дочки України, а й українську скульптуру на американському континенті й саму рацію існування там нашої діяспори.

У доробку великого лемка є теж пантеон монументів героям українського національно-визвольного руху. Про них так пише автор ґрунтовної студії „Велетень поміж нами" Богдан Певний: „1962 року Черешньовський поставив Пам'ятник героям. Це зображення чотирьох вишикуваних у лаву бетонних погрудь керівників українського визвольного руху за державність: Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Тараса Чупринки і Степана Бандери з обеліском посередині, увінчаним тризубом. Усі вони, кожен окремо у різний час, були підступно вбиті комуністичним аґентом".

Як різьбар створив Черешньовський іконостас для церкви св. Івана Хрестителя біля Гантеру, який Михайло Островерха назвав „скинією молитви і краси". Так, до речі, можна назвати усю творчість Михайла Черешньовського – одного з найбільших скульпторів XX сторіччя. Книга пам'яти і вдячности йому збагатить мистецьку освіту читача і принесе йому таки насолоду, яку можна тільки відчути, а не легко висловити.

Книжку можна придбати за 35 долярів і 4 доляри за пересилку. Чека на 39 дол. прошу висилати на адресу: Ukrainian Academy, 206 West 100th St., New York, NY 10025-5018. Додаткова інформація телефоном (212) 222-1866.

Іван Денисюк,
професор Львівського Національного університету ім. І. Франка

Обов'язок зрозуміти значення мучеництва

Владика Михайло Гринчишин в редакції „Свободи".

„Підведіть очі ваші та й погляньте на ниви – вони вже до жнив доспіли. Вже і жнець бере свою нагороду, плоди збирає для життя вічного, – щоб сіяч із женцем укупі раділи. Правильна й приказка: один сіє, а жне хтось інакший. Послав же і я вас те жати, коло чого ви не трудилися. Інші трудяться, ви ж у їхню працю вступили" (Ів. 4, 35-38).

Переступивши поріг нового тисячоліття, Одвічний Господь дарує нашому поколінню збирати плоди життя вічного: мучеників Української Греко-Католицької Церкви щойно минулого XX століття. Ниви доспіли – інші трудилися, інші терпіли, страждали, інші поклали своє життя саме на те, щоб зберегти його.

Під час святкувань 400-річчя Берестейської унії Святіший Отець Іван Павло II у своєму Апостольському листі наголосив: "Вибовши свободу, ми не можемо забувати переслідувань і мучеництва... Невід'ємною частиною цієї нашої релігійної пам'яті є обов'язок пригадувати собі значення мучеництва, вказуючи на пошанування всіх конкретних свідків віри...".

Зібравши біля себе групу відданих співпрацівників, Постуляційний центр УГКЦ довершив у короткому часі велику справу: приготував у належній формі необхідні документи до беатифікації кількадесяти наших мучеників. Велику заслугу й допомогу у завершенні цієї святої справи доклав працівник Конґреґації для справ святих о. Роберт Сарно.

Здійснивши це святе діло, ми виконуємо волю Папи: висвітлювати і вшановувати конкретних свідків віри. Із цією ціллю я заплянував семінар, присвячений нашим беатифікованим українським мученикам. Семінар відбудеться у церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку (719 Sanford Avenue) 8 грудня ц. р. (9:30 - 5:00 по пол.).

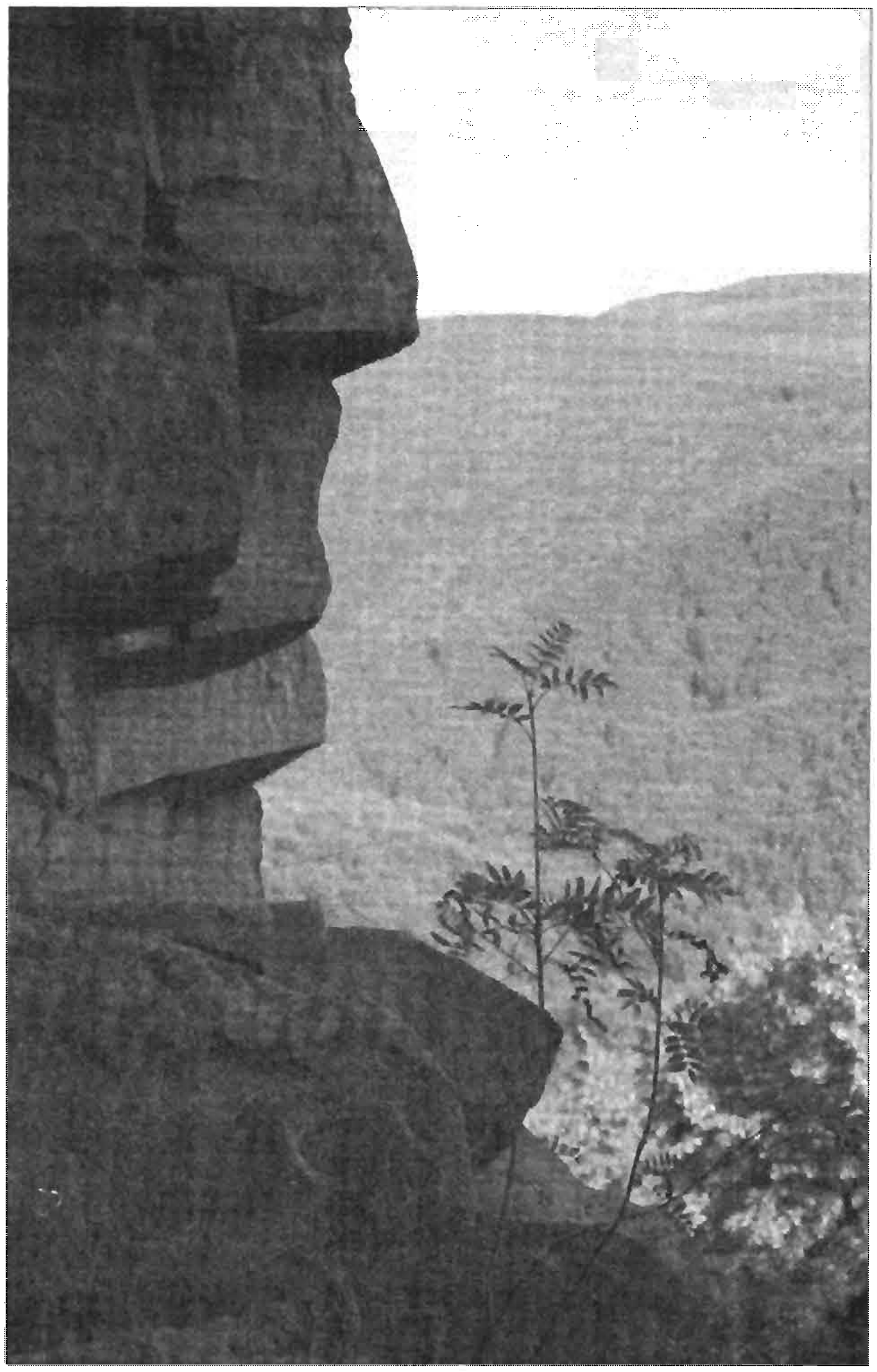
Беатифікація угодників Божих дозволяє віддавати їм відтепер прилюдний культ, тобто прилюдне пошанування. Блаженним мученикам можна складати молебні й акафисти на їхню честь. Можна малювати їхні портрети у формі ікон – з авреолями та іншими ознаками небесної слави. Можна запалювати свічки перед їхніми іконами, обкаджувати їх, робити поклони. Їхні мощі будуть зашивати в антимінси чи прямо вкладати у святий престіл, коли архиєрей посвячує Церкву. На мощах тих рідних наших мучеників будуться відправляти Святі Літургії.

Цей неоціненний дар більшого числа беатифікованих мучеників одержали ми від Господа Бога без особливих заслуг з нашої сторони. У своїй щедрості Христос дає нам цей дарунок, хоча ми безпосередньо на це й не заслужили. Щось подібне виглядає, коли батьки передають дітям маєток у спадщину. Хоча діти її даром отримали, вони, однак, зобов'язані бути вдячними за цей дар.

У Посланні до євреїв апостол Павло навчає, якою повинна бути наша постава щодо цього прецінного дару. „Тому і ми, маючи навколо себе таку велику хмару свідків, відкиньмо всякий тягар і гріх, що так легко обмотує, і біжімо витривало до змагання, що призначене нам, вдивляючись пильно в Ісуса, засновника й завершителя віри, який, замість радости, що перед Ним була, витерпів хрест, на сором не звертаючи уваги, і Який возсів праворуч Божого престолу".

† Михайло Гринчишин, ЧНІ,
Апостольський Екзарх, голова Місії „Постуляційний центр беатифікації й канонізації святих УГКЦ"

Карпати – мальовничі гори

С. Слуцький. „Скелі над річкою Клокотивою"

НЬЮ-ЙОРК. – У неділю, 25 листопада, в ґалерії „Маяна" (136, Друга авеню, 4-ий поверх), відкрилася виставка художніх фотографій Степана Слуцького „Краєвиди Закарпаття (Ґорґани, Боржава, вулканічні Карпати)". Виставка діятиме до неділі, 2 грудня.

С. Слуцький народився в Ужгороді, в 1962 році, закінчив фізичний факультет Ужгородського університету, працював у школі і водночас керував центром дитячого пішохідного і гірського туризму, організовуючи походи не лише в Карпати, але й по горах Уралу, Таджикистану, у австрійських Альпах.

В Америці С. Слуцький мешкає від 1996 року, спочатку працював спортивним картографом в Ed Hicks Orienteeiring Unlimited, Inc., тепер він – графік-дизайнер у великій американській фотоляборaторії.

50 фотокартин, експонованих на виставці в ґалерії „Маяна", – це тільки невелика частка пейзажів, що невдовзі мають увійти до фотоальбому С. Слуцького „Чотири пори року в Карпатах".

Я. Земляк

СПОРТ

Плавання

Дворазова олімпійська чемпіонка, дворазова чемпіонка чемпіонату світу з плавання в Японії Яна Клочкова.

В бразилійському місті Ріо-де-Женейро на першому етапі Чаші світу на короткій відстані українські плавці Олег Лисогор та Яна Клочкова 17 листопада виборoли три золоті нагороди та дві срібні. Після другого місця О. Лисогора на дистанції 100 метрів брасом, українець переміг на двох менших дистанціях в цій же дисципліні. Яна Клочкова, що також була другою на дистанції 400 вільним стилем, двічі перемогла на 400 та 200 м комплексом.

Футбол

Офіційну пісню чемпіонату світу з футболу 2002 року виконає популярна американська співачка Анастасія. Вперше вона заспіває її на церемонії жеребкування ЧС-2002, яка відбудеться найближчим часом в Пусані. Корейська симфонічна оркестра виконає офіційний гимн чемпіонату, написаний грецьким композитором Вангелісом.

* * *

Донецький „Шахтар" та київське „Динамо" теж стали півфіналістами Чаші України, приєднавшись до „Металюрга" з Донецька та дніпропетровського „Дніпра", які вийшли до півфіналу раніше.

* * *

Після того, як національна збірна України „пролетіла" повз чемпіонат світу 2002 року, тренерський штаб вирішив розпочати новий сезон з товариських ігор, яких не вистачало у попередньому циклі. Вже є попередні домовленості про проведення двох товариських зустрічей зі збірними Грузії та Японії. Перші ігри мають відбутися в лютому-квітні 2002 року.

Теніс

У другому колі турніру в Португалії українець Орест Терещук 26 листопада без особливих зусиль переміг норвежця Стіана Бореті (6-1 6-2).

А в Австралії українка Тетяна Перебийніс в парі з Фуджівара у другому колі перемогла новозеландський дует Нола – Стівенс (6-1 7-6).

Шахи

У Москві 25 листопада відбулось відкриття Чемпіонату світу за версією ФІДЕ, в якому візьмуть участь 9 українців. Змагання почалися 27 листопада. Переможець чемпіонату отримає 3 млн. долярів, переможниця серед жінок – півмільйона долярів. За титул кращого гросмайстра планети змагаються з України Василь Іванчук, Руслан Пономарьов, Володимир Баклан, Вячеслав Ейгорн, Ганна Затонських, Інна Гапоненко, Ольга Олександрова, Наталя Кисельова та Тетяна Кононенко.

Фіґурне ковзання

В Санкт-Петербурзі 25 листопада закінчився 5-ий етап світової серії „Ґран-прі", на якому український дует з танців на льоду Олена Грушіна та Руслан Гончаров зайняв третє місце. Перше дісталася чемпіонам світу, італійській парі Барбарі Фузар-Полі і Мауріціо Маргальо. Друге місце - за ізраїльськими фігуристами Галіт Хаїт – Сергієм Сахновським.

Ручний м'яч

На традиційному турнірі „Меморіял Ігоря Турчина", присвяченому тренерові київського „Спартака", перемогла жіноча збірна Росії.

В турнірі брали участь також збірні України, українських клюбів, Угорщини. В минулому році збірна України була переможцем меморіялу.

Гокей на траві

В найближчому майбутньому Вінниця може прийняти чемпіонат Европи з гокею на траві. Про це заявив генеральний директор Европейської федерації трав'яного гокею Девід Балберні, який перебував з візитою у Вінниці. Міжнародна федерація гокею на траві виділить Вінниці 100 тисяч долярів на будівництво сучасної арени зі штучним покриттям.

Бокс

Український боксер Володимир Кличко відмовився від поєдинку з Девідом Ізоном, в якому він 1 грудня повинен був захищати титул чемпіона світу за версією WBO. Причиною такого несподіваного рішення стала травма плеча, яку він отримав на одному з тренувань.

Гирьовий спорт

В Санкт-Петербурзі 25 листопада завершився чемпонат світу з гирьового спорту, на якому друге загальнокомандне місце виборола збірна України. Більшість нагород дісталася збірній Росії, яка в минулому році стала також чемпіоном.

Пожертви на розвиток спорту в Україні просимо надсилати до УСЦАК на адресу:
680 Sandford Avenue, Newark, NJ 07106.

У Гарварді...

(Закінчення зі стор. 12)

ня через нагальні проблеми дня, залишаючи їх нерозв'язаними. Політична та економічна система України особливо вороже сприймає вимоги, необхідні для вступу до Европейського Союзу. На Заході і в США це створює думку, що Україна не рухається у бажаному напрямку, що вона хоч вже і не совєтська, але ще й не европейська держава.

Проф. Ґарнет вважає, що надзвичайна енергійність, яку виявляла Україна у середині 1990-их років у дипломатичній та військовій галузях, сьогодні вичерпалася. Такі її досягнення, як дипломатичне визнання у світі, створення стратегічних партнерств із іншими країнами, вреґулювання питання з кордонами, в сутності не вимагали докорінної реформації суспільства. Вони значною мірою усунули деякі джерела зовнішніх конфліктів. Проте ці досягнення, на думку Ґарнета, не дозволять Україні прошмигнути до Европейського Союзу.

В момент, коли Україна виглядає розгубленою і безладною, Росія постає рішучою, зосередженою і, вперше за довгий час, прозахідньою. На думку проф. Ґарнета, зближення між США та Росією має важливі наслідки і для України та її можливості у майбутньому користатися політичною і економічною підтримкою Вашінґтону. Сьогодні Президент Джордж Буш дуже серйозно розглядає російського Президента Владіміра Путіна як партнера, з яким можна вести справи. Керівництво у Києві здається задоволеним периферійною позицією України на міжнародній арені. Водночас Путін намагається здобути на ній центральне місце, збільшити свій вплив у світі. За прогнозом Ш. Ґарнета, після подій 11 вересня велика частина уваги у США буде зосереджуватися на війні з тероризмом, а не на таких справах, як реструктуризація заборгованостей Києва чи українсько-російські взаємини. Відтак американсько-українські стосунки лишатимуться для Вашінґтона на другому пляні.

В такий момент найкращою політикою з боку України було б, по-перше, виявлення активної заанґажованости у боротьбі з тероризмом із використанням всіх наявних засобів – поліції, розвідки та інших можливостей, по-друге, проведення економічних і політичних перетворень всередині країни, а не тупцювання на місці, підтвердження реальної зацікавлености України в европейській інтеґрації.

Проф. Ш. Ґарнет з осторогою ставиться до несподіваного „медового місяця" між Сполученими Штатами та Росією і застерігає від надмірного оптимізму щодо перспектив взаємин із Росією. Він сумнівається, що в найближчому майбутньому буде досягнуто зближення позицій у питанні про стратегічну антиракетну оборону, хоч і не виключає економічних поступок Вашінґтону назустріч прагненню Росії стати членом Світової торговельної організації. США зацікавлені у безпеці і максимальній позитивності взаємин із Росією, однак вони повинні утриматися від надто великих поступок Москві. Зокрема не слід погоджуватися із позицією Кремля, що проблема війни в Чечні пояснюється тероризмом. Хоч „Аль-Кайда" та ісламські екстремісти є також і в Чечні, на думку проф. Ґарнета, було б смішно зводити чеченську проблему лише до тероризму, ісламського фундаменталізму та етнічного сепаратизму. Згода Вашінґтону на те, щоб Росія диктувала умови своїм сусідам, в тому числі й Україні, може лише зруйнувати позитивні внутрішні зміни в самій Росії.

Разом з тим кожна позитивна зміна в стосунках між Вашінґтоном та Москвою не означає кінця американо-українського партнерства і не є трагедією для українців. Між успішним розвитком України і Росії, на думку проф. Ш. Ґарнета, не існує внутрішнього протиріччя. Успіх однієї країни не виключає успіху іншої. На Заході від України не вимагають вибирати між Росією й Европою. Західня орієнтація України не означає ворожого наставлення до Росії, – така ворожість лише ускладнювала б взаємини України з НАТО чи Евросоюзом.

Проф. Ґарнет вважає, що Вашінґтон не погодиться на нове об'єднання України з Росією. Сьогодні значно реальнішою стала загроза сповзання Укріани до становища периферії Европи, яка багатьом европейцям більше нагадуватиме нестабільні й нерозвинуті країни третього світу, ніж близьких західніх сусідів України – Польщу, Чехію чи Угорщину.

В Києві повинні зрозуміти важливість Заходу для України. Без західньої допомоги Україні тяжко буде збалансувати взаємини із російським сусідом. У наступних кілька років така допомога, як, наприклад, ренеґоціяція зовнішнього боргу, вреґулювання питань про кордони та Чорноморську фльоту, набуде ще більшого значення. Можливо, ці питання сьогодні розв'язано не найкращим для України чином, але вони могли отримати ще невигідніше розв'язання, якби росіяни бачили, що Київ ніхто не підтримує.

Кілька слів перестороги Шерман Гарнет мав і для країн Заходу. Навіть якщо вважати, що Україна не змогла дотепер зробити серйозну заявку на членство в Европейському Союзі та НАТО, для Заходу було б стратегічною помилкою оголошувати, що тепер Европа є закритою, а її поповнення новими членами закінчилося. Ні НАТО, ні ЕС не мають потреби вирішувати раз і назавжди, де є місце України. Сьогодні, на думку Ґарнета, найважливішим є те, щоб Захід зберігав заанґажованість і потенційну відкритість до України.

Лекція Ш. Ґарнета викликала жваву дискусію серед численних присутніх студентів та професорів Гарвардського університету.

Щорічні лекції з політології в пам'ять проф. Зеновії Сохор-Пері заснували в Гарварді родина і приятелі покійної вченої. Зеновія Сохор-Пері була професором Кларкського університету, знаним і шанованим фахівцем в галузі української історії й політології. Відсотки із створеного при Гарварді родиною і приятелями меморіяльного залізного фонду її імені капіталом у 25 тисяч дол. призначаються на справу поширення в університетському середовищі США інформацій про сучасну Україну.

ФКУ- Кембридж

10 років тому...

(Закінчення зі стор. 1)

ної підтримки Конґресу США, шлях до незалежності дипломатичне визнання України були б набагато складнішими.

У кінці листопада 1991 року, разом з двома співробітниками Гельсінської комісії і близько 60 іншими офіційними міжнародними спостерігачами, я приїхав до Києва. У той час в Україні було відносно мало спостерігачів у порівнянні з виборами 1994, 1998, 1999 років, коли нараховувалось по декілька сотень спостерігачів. Напередодні виборів українське телебачення пропаґувало важливість референдуму, говорячи, що голос „за" – це голос для ваших дітей та онуків". Визначні люди з різних сфер українського суспільства – культурного, політичного, релігійного, спортивного – заявляли в телевізійних виступах про важливість незалежности. Пригадую одну програму, яка називалась – „Рок за незалежність" де виступали музичні групи „Гроно", „Кому вниз" та інші.

В день перед референдумом я вечеряв у готелі „Національний", близько Верховної Ради, разом з американським консулом Джаном Гандерсоном, Катериною Чумаченко, Катею Баверс з американського уряду, братом Миколою, який вже тоді жив і працював у Києві. З нами також вечеряв голова політичного відділу американського посольства в Москві, який приїхав до Києва, щоб спостерігати за голосуванням. Пригадую, як всі

Зліва: Микола Горинь, Орест Дейчаківський, позаду – консул США в Києві Джон Ґарденсон.

ми виявили незадоволення, бо цей представник американського посольства цілком не розумів, які значні зміни відбуваються в Україні, не розумів важливости цих процесів. Всі решта присутні на вечері дивувалися з його несвідомости. Але кількома днями пізніше при зустрічі цей офіційний представник Америки у Москві признався, що коли на свої очі побачив, як українці серйозно ставляться до питання незалежности, то зрозумів, що Україна таки є.

У неділю, першого грудня, разом з консулом Гарденсоном я спостерігав голосування на виборчих дільницях у Києві. Ми не помітили жодних серйозних порушень. Пригадую, як на одній виборчій дільниці якась жінка почула, що я розмовляю українською мовою і заявила присутнім, що якщо американець так гарно володіє українською мовою (зазначу, що це, як на мене, було деяким перебільшенням), то вона від сьогоднішнього дня буде розмовляти тільки по-українськи.

Після обіду декілька осіб з нашої делеґації поїхали на виборчі дільниці до чотирьох сіл Київської области, на північ, в сторону Чорнобиля. Селяни були надзвичайно гостинними, хотіли нас годувати, дуже цікавились життям в Америці. Ми бачили, що селяни голосували „за" щиро, а не тільки тому, що так казала влада.

Вранці, 2 грудня, близько ста міжнародних спостерігачів, журналістів та депутатів були запрошені на зустріч з новим Президентом Леонідом Кравчуком, де він для цілого світу проголосив результати референдуму – 90.3 відсотка голосуючих підтримали незалежність. Ніхто з присутніх не сподівався, що результати будуть такі високі. І навіть міжнародні спостерігачі, які повинні були бути невтральними, зареаґували оплесками. Оскільки разом з референдумом відбулись президентські вибори, то світ разом з незалежністю України вітав першого Президента незалежної держави Леоніда Кравчука, який набрав на виборах 61.59 відсотка голосів виборців. Друге місце зайняв з результатом 23.27 відсотка голосуючих В. Чорновіл, на третьому місці був Левко Лук'яненко. Хочеться згадати одну цікаву деталь: коли під час передвиборчої кампанії Вячеславу Чорноволові задали запитання, чим його програма відрізняється від програми Л. Кравчука, то В. Чорновіл відповів: „Майже нічим, тільки моя програма вже існує 30 років, а його – три місяці."

Пізніше відбувся великий прийом у готелі „Либідь", організований Уляною Мазуркевич з Філядельфії, де провідні українські депутати і політики разом з американцями, канадцями і, зрозуміло, українцями танцювали, співали, раділи і святкували цю історичну подію до пізньої години.

Моряки Чорноморської фльоти беруть учать у референдумі.

Наступного дня я поїхав відвідати родину батька до Івано-Франківська і села Ямниці. 5 грудня дивилися зі стрийком і тетою по телебаченню інавґурацію нового Президента у Верховній Раді. Коли хор заспівав „Ще не вмерла Україна" я подивився на тітку і побачив, як сльози радости текли по її обличчі. Майже вся моя родина, включно з тіткою, як і багато інших родин, пережили заслання до Сибіру після війни. І хоча у 1991 році українська незалежність таки була здобута мирним, демократичним шляхом, скільки мільйонів українців страждали і згинули, щоб ця довгоочікувана мрія незалежности здійснилася.

Я пишу ці спогади після відзначення 10-річчя Незалежности і думаю: скільки ще часу має минути, поки Україна стане справді демократичною, економічно могутньою, де пануватиме верховенство закону і справжня пошана до народу?

Фото: архів „Свободи"; Орест Дейчаківський

Тарас Чорновіл...

(Закінчення зі стор. 3)

ти в цю авантюру, щоб продемонструвати Президентові, що він має в своїх лавах навіть сина Чорновола, й тим самим спробувати вибити колосальні фінанси. Цей проєкт він представив як об'єднувальний. Я дуже швидко зрозумів, зокрема, з розмови з Президентом, що це є штучний, маніпульований проєкт, який ніякого об'єднання не передбачає.

– Звідки в державі, народ якої ледь-ледь зводить кінці з кінцями, знаходять кошти для таких проєктів?

– Фінанси на будь-які акції подібного ґатунку збираються, як правило, дуже жорстким методом фінансово-адміністративного тиску. Я наведу лише один приклад: як діяла „Злагода" – основний донор, організований олігархом Олександром Волковим для підтримки на президентських виборах Леоніда Кучми. Метод дуже простий. Підприємців змушували шляхом залякування – ліквідацією їхнього бізнесу, арештом, компромітуючими матеріялами – перераховувати гроші у фонд „Злагоди", з якого фінансувалася президентська кампанія Кучми. Щодо „Руху Бойка", то тут також діє подібний механізм, але на значно меншому рівні. Окремим бізнесменам, які мають якісь гріхи перед податковою інспекцією, пропонують або сісти за ґрати, або зробити внесок у цю структуру. Такі речі в Україні стали звичайними – всі олігархічні партії фінансуються, як правило, за таким принципом.

– Фактична ліквідація Руху – це результат "внутрішнього самозгорання" чи вплив якихось зовнішніх векторів?

– Я думаю, що тут є комплекс факторів. Рух був силою тоді, коли Вячеслав Чорновіл, бачачи реальну силу комуністичної партії в Україні, намагався націлити основний удар проти неї, і був змушений бодай частково миритися з тією політикою, яку вів Леонід Кучма. Коли ж у 1998-му – на початку 1999 року він заявив жорстко, що Рух – проти переобрання Кучми на другий президентський термін, і перейшов у конструктивну опозицію до президентської лінії, не забарилися наслідки. Згадайте той розкол, коли в Русі проти Чорновола об'єдналися люди, які до того або ніколи не могли знайти між собою спільної мови, або ті, хто взагалі мав дуже опосередковане відношення до Руху. Як правило, це були люди, зав'язані на якомусь бізнесі, або ті, проти кого влада мала компромітуючі факти. Тобто на тодішній Рух почався доволі масований зовнішній вплив. Але після загибелі Вячеслава Чорновола проявився ще й внутрішній момент – Рух не мав підготовленого лідера-наступника. Рух увійшов у 2000-ий рік як партія, яка живе за принципами вчорашнього дня. А тим часом історія не стала чекати, доки це зрозуміють Костенко з Удовенком, і на політичній авансцені України з'явилися зловісні постаті.

– Який розклад політичних сил напередодні парляментських виборів і з ким особисто ви?

– Розклад політичних сил дуже поганий. Тепер Президентові Кучмі вже не обов'язково дбати про фальшування результатів виборів, і тому він так гостинно запрошує европейських спостерігачів. Вже сьогодні можна сказати, що демократичні сили вибори програли. Тому що владі вдалося розвести й пересварити між собою основні опозиційні сили і загнати на манівці такий важливий фактор суспільної думки, як націонал-демократію.

Натомість ми маємо все таку ж сильну Комуністичну партію і роздрібнену опозицію. Бльок, до якого я особисто належу, – бльок В. Ющенка „Наша Україна", теж має купу проблем. Адже ми могли б цим бльоком, при продуманій політичній лінії, здобути абсолютну чи принаймні ситуативну більшість у парляменті. І це означало б, що ми могли б змінити ситуацію в Україні докорінно. Але зроблено стільки помилок, з'явилося стільки неґативних тенденцій, амбіцій, які дуже часто побудовані на особистих симпатіях чи антипатіях лідера чи його оточення, що цей бльок стає дуже неоднорідним і, очевидно, не здобуде тієї кількости місць у майбутньому парляменті, яку міг би здобути. Я відмовився від свого досить перспективного місця в партійному списку і йду на вибори у своєму виборчому окрузі за мажоритарною системою.

–Є ознаки того, що блок Ющенка пішов на зближення з Президентом і його оточенням. Ющенко періоду відставки з посади прем'єра і Ющенко тепер – це одна й та сама політична постать?

– Я думаю, що це один і той же Ющенко, просто його діяльність потрапляє іноді в фарватер лінії Президента. Найголовніша проблема Ющенка в тому, що він не має достатньої політичної твердости. Наведу приклад. У 1999 році мій батько і В. Пинзеник приходили до В.Ющенка і просили йти на президентські вибори, бо вважали його єдиним кандидатом, здатним перемогти Кучму. І він тоді сказав: „Ви хочете, щоб зі мною сталося те, що з В. Гетьманом?". Після смерти В. Чорновола на аналогічну пропозицію Ющенко сказав: „Ви хочете, щоб зі мною сталося те, що з В.Чорноволом?" Є у Віктора Ющенка ще одна вада, яка заважає йому стати справжнім політиком. Він перестає спілкуватися з людьми, які говорять неприємні для нього речі, роблять зауваження, вказують на його помилки.

Потрібні якісь екстраординарні обставини або гучна перемога на виборах, щоб Ющенко зміг нарешті зробити якісь різкі, кардинальні кроки. Сьогодні ж і на можливості Ющенка, і на зусилля інших демократичних об'єднань я дивлюся доволі песимістично. Треба думати про наступні президентські вибори 2004 року, на яких принаймні номінально збираюся кандидувати і я. Не можна допустити, щоб повторилася ситуація 1999 року і до влади прийшов політик, який знову поведе усіх нас вкотре не туди

Розмову вела
Катерина Кіндрась

Час інтелекту

У Києві, в Інституті соціології НАН України, 21 вересня відбулася презентація книжки „Доктрина Кравчука – начерк програми інтелектуалізації і формування модерної української нації".

Цей начерк належить перу трьох авторів – доктора економічних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, провідного наукового співробітника Інституту соціології НАН України Віталія Врублевського; доктора економічних наук, футуролога Осипа Мороза (США) і доктора економічних наук, керівника Центру соціяльних експертиз і прогнозів Інституту соціології НАН України Юрія Саєнка.

У передньому слові президент Академії наук України Борис Патон згадує слова німецького просвітителя Йогана Ґердера про Україну – що вона „стане колись новою Еллядою.

Дивовижні простори цієї країни, чесноти народу, його музичні здібності, родюча земля колись та пробудяться". Але щоб це здійснилося, треба подбати про підвищення загального інтелектуального рівня нації, бо це є той чинник, який, за словами академіка Б. Патона, „має основоположне значення для сучасного державотворення і подальшого становлення демократичного суспільства".

Ця достойна мета покликала до життя нову громадську організацію – Українське товариство „Інтелект нації". Його голова Леонід Кравчук, перший всенародно обраний Президент України, започаткував проєкт інтелектуалізації української нації, який охоплює низку взаємопов'язаних програм розвитку науки, освіти і культури, а також тісної співпраці України зі західньою і східньою діяспорами. Про цей, власне, проєкт і розповідає книжка „Доктрина Карвчука".

Обкладинка книжки „Доктрина Кравчука".

У презентації видання взяло участь майже 150 відомих українських вчених.

Книжку, ціною 5 дол. можна набути в одного з авторів – Осипа Мороза. Його адреса: Dr. Osyp Moroz, 102 Steken St., Kerhonkson, NY, 12446-2940.

Н. Н.

Українці в Голівуді

БИРБЕНК, Каліф. – З 7 по 14 жовтня відбувся V щорічний Світовий чемпіонат видовищних мистецтв („Fifth World Championships of Performing Arts"). На чемпіонаті були представлені всі види мистецтв у восьми категоріях: танець, спів, моделінґ, театральне мистецтво, комедійний жанр, інструментальна музика та інші види мистецтв.

Засновником і президентом чемпіонату є американець Ґріф О'Ніл. Він є співавтором, засновником і консультантом найбільших телевізійних шов-програм – „Міс Америка", „Міс – Сполучені Штати Америки", „Міс світу". Чемпіонат проводиться від 1997 року кожен рік. Цього року на нього було запрошено учасників з 31 країни світу. Серед них була і делеґація з України, яка складалася з восьми учасників. Голівудські судді протягом трьох турів скрупульозно відбирали гідних дістатися до золотих, срібних і бронзових медалів. Крім артистів, в складі делеґацій був і народний депутат України Микола Габер з дружиною, якого привітали як представника українського парляменту.

Серед медалістів делеґація України була в повному складі: Анастасія Шаблій (Кривий Ріг, 6 років) – моделінґ і комедійний жанр, 2 золоті медалі; Христина Гриньох (Львів, 13 років) – спів, 2 золотих і одна срібна медалі; Ольга Кульчицька (Львів, 14 років) – спів, срібна медаля; Марта Спіженко, (Київ, 13 років) – спів, моделінг, 2 золоті і срібна медалі; Тетяна Мельник, (Львів, 16 років) – моделінг, золота і срібна медалі, ґранд-приз; Яна Логвинець (Павлоград, 17 років) – моделінг, 2 золоті медалі; Наталія Тунгусова (Львів, 19 років) – моделінґ, золота і срібна медалі; Остап Стахів, (Львів, 30 років) – бандура, спів, золота і срібна медалі.

Після трьох турів проводився відбірковий фінальний тур. Із 1100 учасників було вибрано тридцять, серед них п'ять з України. Це – Христина Гриньох, Марта Спіженко, Тетяна Мельник, Яна Логвинець та Остап Стахів. На фінальному концерті, який записувався телекомпанією з Голівуду, були присутні директори кіностудій, популярні голівудські актори, аґенти, менеджери, композитори і музиканти звукозаписуючих студій. Вони вибирали з тих тридцяти ще п'ятьох на вищі нагороди. Серед них була українська дівчина Тетяна Мельник (моделінґ). Закінчився чемпіонат грандіозним гала-концертом. На жаль, через суворий візовий режим і фінансові труднощі не всі вибрані змогли приїхати на змагання.

Усі, хто хоче виступити в складі збірної України на Всесвітньому чемпіонаті видовищних мистецтв в наступному 2002 році в Голівуді, повинні звертатися до Остапа Стахова для попередньої консультації і оформлення документів. Вікова категорія – від 5 років і старші. Тел.: (440) 826-1497.

Остап Стахів

Лотерея від Вестерн Юніон „Виграй свою мрію℠". **Офіційні правила.** Не треба нічого купувати, щоб узяти участь або виграти. **1. Як можна автоматично взяти участь.** З 1 листопада 2001 р. до кінця робочого дня 31 грудня 2001 р. щоразу, коли Ви робитимете звичайний місцевий або міжнародний переказ грошей через Вестерн Юніон за допомогою Money Transfer (включно з Dinero Día Siguente та Dinero a Domicilio до Мексики), Quick Collect® або Swift Pay® (за винятком Quick Cash, Quick Pay, Giro Telegrafico, переказу інтернетом або телефоном) з будь-якої аґенції Вестерн Юніон, Вас автоматично включатимуть до учасників лотереї. Учасником може бути особа, чиє ім'я зазначене в графі „Sender" на формі „To Send Money". Цю особу автоматично включають до відповідного розіграшу, описаного в Правилі 4. Якщо такий учасник, згідно з правилами Вестерн Юніон про збереження таємниці клієнта, відмовився від розповсюдження своїх даних поміж представниками третьої сторони, його/її ім'я не буде включене в розіграш, а сам він не зможе претендувати на перемогу. **2. Не треба нічого купувати, щоб узяти участь або виграти.** Щоб узяти участь без відповідного переказу грошей, напишіть на аркуші паперу розміром у три на п'ять дюймів (3" x 5") друкованими літерами Ваше повне ім'я, адресу, поштовий індекс і (за бажанням) денний або вечірній номер телефону, а потім надішліть його до: Western Union „Win Your Dream" Sweepstakes. P.O. Box 4895, Blair, NE 68009-4895. Увага: щоб визначити розіграш, до котрого Вас включити (див. Правило 4), в нижньому лівому кутку конверта напишіть друкованими літерами одне з поданого нижче: Africa, Asia/Australia Pacific, Carribian, Central America, Eastern Europe, Mexico, Middle East, South America, South Asia, Western Europe, Domestic United States, Quick Collect або Swift Pay. Одна заявка на один конверт. *Надруковані, скопійовані або механічно репродуковані заявки не розглядаються. Приймаються заявки, виповнені рукою.* Заявки мусять надійти до 8 січня 2002 р. **3. Жеребкування.** Переможців буде визначено 9 січня 2002 р. з числа всіх дійсних заявок, що надійдуть до D.L.Blair, Inc. – незалежної арбітражної компанії, рішення якої не підлягатимуть оскарженню. Переможців буде повідомлено поштою. Один приз на одну особу/адресу. Шанси на виграш залежатимуть від загальної кількості поданих дійсних заявок. **4. Призи і їхній приблизний грошовий еквівалент.** Сорок один (41) ґран-приз: призи в $25,000 розігруватимуться жеребкуванням поміж переможцями з числа тих, хто був включений у розіграш як автоматичний учасник або учасник, що нічого не купував. Призи виплачуватимуться у вигляді чеків у такий спосіб: 4 призи для дійсних заявок з Африки, 2 призи для дійсних заявок з Азії та Австралійсько-Тихоокеанського реґіону, 4 призи для дійсних заявок із Каррібського реґіону, 6 призів для дійсних заявок із Центральної Америки, 1 приз для дійсних заявок зі Східної Європи; 4 призи для дійсних заявок із Мексики, 2 призи для дійсних заявок із Близького Сходу, 6 призів для дійсних заявок із Південної Америки, 2 призи для дійсних заявок із Південної Азії, 1 приз для дійсних заявок зі Західної Європи, 4 призи для дійсних заявок по грошових переказах у США, 4 призи для дійсних заявок по переказах Quick Collect, і 1 приз для дійсних заявок по грошових переказах Swift Pay. Призи складаються тільки з того, що його зазначено власне як приз. Усі призи буде вручено. **5. Загальні правила.** Лотерея чинна лише для осіб, які мешкають в одному з 50 Сполучених Штатів або у Вашінґтоні (Округ Колумбія) і кому на 1 листопада 2001 р. виповниться 18 або більше років. Працівники Вестерн Юніон, її філій, дочерніх фірм, рекламних аґенцій, а також їхні найближчі родичі або/і ті, хто мешкає з ними за однією адресою, не можуть брати участі в лотереї. Лотерея не чинна там, де заборонена законом. Усі федеральні, штатівські та місцеві податки сплачують самі переможці. Усі переможці змушені будуть підписати Affidavit of Eligibility/Release of Liability, наданий компанією D.L.Blair, Inc., а також, коли це є законне, Publicity Release протягом 10 днів після повідомлення про виграш. Недотримання цих вимог протягом зазначеного періоду часу може спричинити дискваліфікацію й обрання нового переможця. Повернення будь-якого повідомлення про виграш як недоставленого адресатові призведе до дискваліфікації й обрання нового переможця. Беручи участь у цій кампанії, всі учасники зобов'язуються дотримуватися Офіційних правил та виконувати рішення арбітрів. **Купівля або згода на товарну пропозицію аж ніяк не покращує Ваших шансів на перемогу.** Будь-яке оскарження рішень у межах цих правил підлягає законам штату Нью-Йорк. Спонсор не несе відповідальності за друкарські помилки в пов'язаних із розіграшем матеріалах. Він так само не відповідає за заявки вкрадені, загублені, запізнені, скеровані на невірну адресу, пошкоджені, неповні, такі, що не читаються, або такі, що не надійшли своєчасно до розіграшу. Спонсор не відповідає за перекази, здійснені із запізненням чи з помилкою або ж загублені через негаразди в комп'ютерній, телекомунікаційній та електронній мережі. Ця рекламна акція спонсорована компанією Western Union Financial Services, Inc. (100 Summit Avenue, Montvale, NJ 07645). **6.** Щоб дізнатися про імена переможців, надішліть окремий з наклеєною маркою та заадресований на Ваше ім'я конверт до Western Union „Win Your Dream" Winners, P.O.Box 4638, Blair, NE 68009-4638. Конверт мусить надійти до 28 лютого 2002 р.

1-800-799-6882

Ми говоримо українською мовою.

WESTERN UNION®

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ „Свобода" ❑ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА РИПАН член УНС Відд. 221 Т-ва св. Стефана в Чикаго, Іл. Померла 8 вересня 2001 р. на 89-му році життя. Нар. в 1912 р. в Україні. Членом УНС стала в 1951 р. Залишила в глибокому смутку дочку Параню і внуків. Похорон відбувся 11 вересня 2001 р. на цвинтарі Елмвуд, в Рівер Ґров, Іл.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ЙОСИФ БУСКО член УНС Відд. 102 Т-ва свв. Петра і Павла в Клівленді, Ог. Помер в жовтні 2001 р. на 87-му році життя. Нар. 1914 р. в Клівленді, Ог. Членом УНС став в 1943 р. Залишив у глибокому смутку дітей, внуків і правнуків. Похорон відбувся 15 жовтня 2001 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

МИКОЛА ПРОСКУРЕНКО член УНС Відд. 39. Помер 8 листопада 2001 р. на 82-му році життя. Нар. в 1918 р. в Україні. Членом УНС став в 1949 р. Залишив у глибокому смутку дружину Михайлину, сина Романа, дочку Марусю, внуків і правнуків. Похорон відбувся 10 листопада 2001 р. на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

РИЧАРД БЕЙМ член УНС Відд. 38 Т-ва св. Миколая в Аубурн, Н.Й. Помер 21 вересня 2001 р. на 65-му році життя. Нар. в 1936 р. в Аубурн, Н.Й. Членом УНС став в 1986 р. Залишив у глибокому смутку родину. Похорон відбувся 25 вересня 2001 р. на цвинтарі св. Йосифа в Аубурн, Н.Й.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ПЕТРО КАЛІЩУК член УНС Відд. 458 Т-ва Симона Петлюри в Гамілтоні. Помер 2 вересня 2001 р. на 81-му році життя. Нар. в 1920 р. на Волині, Україна. Членом УНС став в 1965 р. Залишив у глибокому смутку дружину Анастазію, сина владику Юрія і сина Василя з родиною. Похорон відбувся 5 вересня 2001 р. на цвинтарі Woodland у Burlington, OH.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

МИКОЛА ВАЦИК член УНС Відд. 194. Помер 29 вересня 2001 р. на 84-му році життя. Нар. в 1917 р. в Україні. Членом УНС став в 1979 р. Залишив у глибокому смутку дружину Софію. Похорон відбувся 2 жовтня 2001 р. на цвинтарі в Hamptonburg, NY.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ОЛЕКСАНДЕР МАТІЇВ член УНС Відд. 367 Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й. Помер 27 серпня 2001 р. на 81-му році життя. Нар. в 1920 р. в Україні. Членом УНС став в 1951 р. Залишив у глибокому смутку дружину Анну, дочку Надю, внуків Ілля і Маргарету. Похорон відбувся 31 серпня 2001 р. на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ПЕТРО ВАСЕЛЕНКО член УНС Відд. 146 Т-ва Івана Франка у Воррені, Миш. Помер 26 серпня 2001 р. на 78-му році життя. Нар. в 1922 р. в Україні. Членом УНС став в 1952 р. Залишив у глибокому смутку дружину Маріянну, сина Йосифа, двох доньок Сузенну і Маріянну. Похорон відбувся 28 серпня 2001 р. на цвинтарі Оливної Гори в Дітройті, Миш.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ БОДНАР член УНС Відд. 13 Т-ва св. Миколая у Вотервліті, Н.Й. Помер 7 жовтня 2001 р. на 78-му році життя. Нар. в 1922 р. в Україні. Членом УНС став в 1973 р. Залишив у глибокому смутку дружину Лесю, 4 доньки, двох синів, двох сестер, 10 внуків. Похорон відбувся 12 жовтня 2001 р. на цвинтарі св. Духа у Гемптонбургу, Н.Й.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

АНІЗІЯ СТРУК член УНС Відд. 125 в Чикаго. Померла 4 травня 2001 р. на 80-му році життя. Нар. в 1920 р. в Україні. Членом УНС стала в 1948 р. Залишила в глибокому смутку чоловіка Івана, дочку Ярославу і сина Ігоря. Похорон відбувся 9 травня 2001 р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаго.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ОЛЬГА ВОЗНИ член УНС Відд. 173 т-ва св. Володимира у Вілмінгтон, Дел. По-мерла 25 жовтня 2001 р. на 88-му році життя. Нар. в 1913 р. в Честері, Па. Членом УНС стала в 1969 р. Залишила в глибокому смутку чоловіка Івана, сина Михайла, дочку Мері-Анн. Похорон відбувся 30 жовтня 2001 р. на цвинтарі Всіх Святих у Вілмінгтоні, Дел.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО КИЛСА член УНС Відд. 452 Т-ва Український Клюб в Hammond, IN. Помер 26 березня 2001 р. на 83-му році життя. Нар. в 1917 р. в Gary, IN. Членом УНС став в 1936 р. Залишив у глибокому смутку брата Франка, сестру Марту. Похорон відбувся на Calumet Park Cemetery в Merrillville, IN.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ФРАНК МЕДЯНОВСЬКИЙ член УНС Відд. 161 в Амбрідж, Па. Помер 26 жовтня 2001 р. на 72-му році життя. Нар. в 1929 р. в Рочестері, Па. Членом УНС став в 1953 р. Залишив у глибокому смутку дружину Гелен, сина Франка мол. і внуків. Похорон відбувся 30 жовтня 2001 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Амбрідж, Па.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

АНДРІЙ ГАЛАЙДІДА член УНС Відд. 116 Т-ва „Вільні Козаки" в Трентоні, Н. Дж. Помер 20 жовтня 2001 р. на 80-му році життя. Нар. в 1921 р. в Україні. Членом УНС став в 1962 р. Залишив у глибокому смутку дружину Юлію. Похорон відбувся 3 листопада 2001 р. на цвинтарі св. Марії в Трентоні, Н.Дж.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

СЮЗАН СІЛАНІК член УНС Відд. 63 Т-ва „Січ" у Форд Сити, Па. Померла 15 липня 2001 р. на 87-му році життя. Нар. в 1913 р. в Ню Джерзі. Членом УНС стала в 1933 р. Залишила в глибокому смутку племінника і племінницю. Похорон відбувся 19 липня 2001 р. на Holy Trinity Cemetery у Ford City, PA.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ІВАН КІТ член УНС Відд. 385 Т-ва „Запорозька Січ" в Міннеаполісі, Мін. Помер 1 жовтня 2001 р. на 90-му році життя. Нар. в 1912 р. в Україні. Членом УНС став в 1939р. Залишив у глибокому смутку дружину Марію, двох дочок Варвару і Віру, 4 внуків. Похорон відбувся 4 жовтня 2001 р. на цвинтарі Святого Христа в Сан Дієго, Каліф.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого БАТЬКА, ДІДУСЯ і СВАТА

бл. п.
ВОЛОДИМИРА БАРАГУРИ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

за спокій Його душі

в неділю, 2 грудня 2001 р.
в церквах:

Покрови Божої Матері в Озон Парку, Н.Й., о год. 8:30 ранку;
Покрови Божої Матері в Апопці, на Фльориді, о год. 11-ій ранку.

Про молитви просить РОДИНА

У глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що в середу, 21 листопада 2001 р. відійшов у вічність наш найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ВУЙКО

бл. п.
АВГУСТИН СУМИК

нар. 21 листопада 1914 р. в Україні

ПАНАХИДА відбулася у вівторок, 27 листопада 2001 р. в похоронному заведенні Петра Яреми в Нью-Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ – в середу, 28 листопада 2001 р. в українській католицькій церкві св. Юра в Нью-Йорку, а відтак на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

В смутку залишені:

дружина	– НАТАЛІЯ з донькою МАРТУСЕЮ
син	– БОРИС з родиною
племінники	– ЮРІЙ СУМИК з родиною
	– ПЕТРО СУМИК
тіточний брат	– МИРОН ВОЗНЯК з родиною
двоюрідна сестра	– ІРЕНА в Лондоні, Англія
племінниця	– УЛЯНА з чоловіком ҐЮҐО (HUGO) в Лондоні, Англія

та ближча і дальша родина в Америці і в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

• ПРАЦЯ •

Стале заняття для самітньої, господарної, середнього віку, пристійної, невисокого росту (petite) жінки, до 5.3", 130 ф., при самітнім (без родини) емериті. Мінімальне знання англійської мови побажане.
Тел.: (480) 837-4639

Ремонтна фірма переробляє будинки, апартаменти, ставить „шідрак", стіни пластерує, вкладає плитки, міняє ванни і лазнички, відновлює старі і ставить нові підлоги і паркети. Робота добросовісна.
Тел.:(718) 366-5025 •(347) 693-4061 Тарас

Українець, 55 років. В країні легально. Шукає працю по догляду за старшими особами, може займатися домом, або може бути компаньйоном
Тел.: (718) 336-4710

Українка 60 р. (медсестра), шукає працю по догляду за дітьми або особами старшого віку з проживанням в стейтах Нью-Джерзі або Нью-Йорк.
Тел.: (201) 486-7500

• НА ПРОДАЖ •

На продаж книжка
„СЕЛО ВЕРБИЦЯ"
спогади про Акцію Вісла.
Автор **ПЕТРО ЛЕВКО.**
Ціна 10 дол. Замовляти на адресу:
Peter Lewko, 36 Cedar Grove La., Somerset, NJ 08873

В центрі міста Львова продається двокімнатне помешкання
Тел.: (508) 788-6390

Корисне капіталовкладення у вічнозеленому Тексасі, 10 квартир (всі винаймлені) разом із одноповерховим будинком. 1 акр землі. Прихід 35 тисяч на рік. Ціна 207,000 дол.
Тел.: (979) 743-4336

• РІЗНЕ •

Продаю лікарства від різних хворіб: серцево-судинної системи, травлення, печінки, алергії, заспокоюючі, антибіотики, проти болі, мазі, уколи та інш. Висилаємо до всіх стейтів.
Тел.: (718) 645-3037